

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru tartama alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Égész évre 24 korona, félfévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Babinecz Gyula az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 28. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás.

A gazdaközönség önkéntes adakozása lehetővé tette, hogy az OMGE. köztelek-utcai székházának sebesült katonáink ápolása céljára felajánlott helyiségeit megfelelően berendezzük.

Negyven teljesen felszerelt ágyat helyeztünk el székházunk nagy gyűléstermében, a „Köztelek” szerkesztősége és az üzemi osztály helyiségeiben, ahol október hó dereka óta nagyszámu sebesült tisztet és önkéntest ápolunk.

A fennmaradt s a további adakozásból begyűlt összeget a kórtermünk fenntartásával járó költségek fedezésére, valamint a hadbavonultak hátramaradottjainak támogatására.

Erre a célra tovább folytatjuk a gyűjtést és ismétellen felkérjük gazdatársainkat, hogy adományaikkal egyesületünk humánus vállalkozását támogatni sziveskedjenek.

Az OMGE. nevében
Bujanovics Sándor
elnök.

Adományok a „Köztelek” hadikórháza fenntartására.

Utóbbi nyugtázásunk óta befolyt adományok:

György Endre és neje... 100 K.

Összesen... 100 K.

Összes gyűjtésünk a mai napig 11,566 korona 02 fillér.

Kérjük a további szives adományok mielőbbi beküldését.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának

1915. évi augusztus hó 1-én, vasárnap) d. e. 10 (tíz) órakor a Köztelek székházának tanácstermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám, I. em.) tartandó V. rendes gyűlésére.

Tárgyak:

1. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése.
2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.
3. Tagsági ügyek:
 - a) új tagok felvétele;
 - b) kilépő és elhunyt tagok törlése.
4. Conrad János külföldi tiszteleti tag elhunytának bejelentése.
5. Az egyesületi tanács javaslatai:
 - a) egyesületi évkönyv kiadásának ügye;
 - b) Patria r.-t. beadványa nyomdai egység-árak felemelése tárgyában;
 - c) részjegyzés a Haditörvény r.-t.-nál;
 - d) rendkívüli drágasági pótlekek ügye.
6. Folyó ügyek.

Budapest, 1915. július hó 20-án.

Bujanovics Sándor s. k.,
elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának, ugys mint a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1915. évi augusztus hó 1-én, vasárnap délelőtt 10^{1/2} (tizenegyedfél) órakor a Köztelek székházának tanácstermében (Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám, I. emelet) tartandó

VI. rendes gyűlésére.

Tárgyak:

1. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése.

2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.
3. Az idei termés értékesítésének ügye.

4. Jelentés az újabb mezőgazdasági vonatkozású háborús kormányintézkedésekről: a miniszterelnök leiratai a gabonahatárárszabás fenntartása, az újabb népfelkelői behívások, a hadifoglyoknak mezőgazdasági munkára való kirendelése és a katonai árvek házi nevelése tárgyában; a földművelésügyi miniszter leirata az idei gabonatermés zár alá vétele és az erre vonatkozó rendeletek kiegészítése, a gabonahatárárszabás, a cséplési eredmények kötelező bejelentése, a terménybeli járandóságok kevértlen kiszolgáltatathatása, katonai célokra igénybeveti pajták, előfogatok és katonai munkások átengedése, fogatoknak hadiszolgálatra való kirendelése, gazdasági gépészek, fűtők, szerelők és motorcséplőgépek szabadcséplés tárgyában; a kereskedelemügyi miniszter leiratai a helyközi telefonbeszélgetéseknek a hadiszintéren kívül eső vonalakon való szabadba vételére irányuló kérelem, a manilaszinég soronkívüli vasuti szállítása és a repce határárszabása tárgyában; a honvédelmi miniszter leiratai az aratási szabadságolások és a hadifoglymunkások csoportok örökösmentényeinek kijelölése tárgyában; a vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata a középiskolai tanulóifjúságnak a gazdasági termelő munka körébe való bevonása tárgyában.

5. A GEOSz. kötelekébe tartozó gazdasági egyesületek tiltakozása a gabonahatárárszabás leszállítása ellen.

6. Igazságügyminiszter az ált. polgári törvénykönyv törvényjavaslatára vonatkozó képviselőházi bizottsági jelentést küldi.

7. Igazságügyminiszter a moratóriumot feloldó rendeletre vonatkozó mezőgazdasági kívánalmak közlését kéri.

8. Igazságügyminiszter leirata a zálogtárgyak végrehajtáson kívüli értékesítésének korlátozása tárgyában.

9. A 16- és a fogatválságdíjak felemelésének kérelmezése.

10. A Nagykőrösi G. E. államsegélyének ügye.

A nagy munkáshányra való tekintettel szerezzük be a „SIDEDELIVERY” kombinált rendsorgyűjtő- és szénaforgatógépet

Használható: 1. mint a rendsorokát oldalt lerakó **rendsorgyűjtő**, 2. mint a rendsorokat önmagukban egyuttal meg is forgató **rendsorforgató**, 3. mint **szénaforgatógép** és 4. mint **rakáskészítőgép**.

Legelőnyösebben beszerezhető a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeténél,
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Mai számunk 40 oldal.

11. A Délvidéki Földművelők G. E. beadványa a korpaszükséglet biztosítása tárgyában.

12. Pozsonymegyei G. E. beadványa abrak-takarmány és benzín beszerzése tárgyában.

13. Folyó ügyek.

Budapest, 1915. július 20.

Bujanovics Sándor s. k.,
elnök.

Egyről-másról.

(A régi nóta. — Hogyan fest valójában a gazdák állítólagos — uszorahaszna? — A miniszterelnök is leinti a városokat és a gabonahatárszabás fenntartása mellett nyilatkozik. — Gabonavételek a határszabáson alul. — Súlyos bajok és panaszok a gabonaértékesítés körül. — Papíron maradtak a gazdának beígért előnyök! — Az OMGE. javaslata a gazdákat ért sérelem orvoslására. — A kismalmok őrésének szabályozása. — A fogyasztási szükségletnek liszt alakjában való beszerzése. — Papszok a repce határszabása ellen. — A cukor árának megállapítása. — Az új moratóriumrendeletre vonatkozó mezőgazdasági kívánalmak. — Francia sármak az aratásról. — A MÁV. bevételi kimutatása.)

Veget sem ért még az aratás, javában folyik a cséplés ország-szerte s ime, máris megindult a hajsz a mezőgazdaság ellen, becstelen és verejtékes munkánk jutalmául máris kijár a „fogyasztók” nevébe avad, hogy — a termelés óriási mértékben emelkedett költségeihez és nehézségeihez képest legjobb hitünk szerint tulontul mérsékelten megszabott — gabonahatár-árak „elviselhetetlenül magasak” s hogy a gazda uszorahasznót huz ma ezekből a háborus árakból. Mig a főváros és példájára a többi városok is a gabonahatárszabás leszállítása mellett törnek lándzsát, igazunk tudatában megállapíthatjuk a valódi tényállást, hogy bizony a kormány megszabta határárak azt a legalacsonyabb mértéket jelentik, melyek mellett a gazda a mai nehéz viszonyok között valahogyan még egyáltalában megtalálhatja a számadást. Ezeknél lejjebb menni tehát valóban csak úgy lehetne, ha elvül mozdának ki, hogy a termelés saját vesztesége árán is köteles ellátni a fogyasztást. Persze, míg a munka folyt, erről nem esett szó, sőt biztaták a termelőt, hogy minél több búzát, minél több kenyert igyekezzen előállítani, bármibe kerüljön is. Most, hogy a termés — hála Istennek — megvan s nem kell kenyérhiánytól tartanunk: előállanak a régi nótaival s azt akarnák, hogy a drágán termelt búzából minél olcsóbb kenyér kerüljön a fogyasztók asztalára.

De szembe kell már egyszer néznünk ezzel az orszakkal, ezzel a merőben hamis különbözőtetéssel, amely így minden ok nélkül ellentétbe akarja állítani a termelők és fogyasztók érdekeit. Mert, kérjük, ugyan kik azok a fogyasztók, akiknek mintha csak a holdban élnének, állítólag olyan ellentétes érdekeik vannak a termelőkkel? És a világos kérdés nyomában ott a világos válasz: a fogyasztók zöme maga a földműves nép, amelyhez a városi fogyasztók csak úgy aránylanak, mint egy a háromhoz. De még így sem egészen világos a helyzet, míg meg nem fontoljuk, hogy ezeknek a nem őstermelő fogyasztóknak legalább háromnegyed része egyenesen és kizárólag a mezőgazdaságból él s iparunknak, kereskedelmünknek, pénzügyeinknek csak úgy mehet jól a dolguk, ha mezőgazdaságunk virágzik.

Amint a föld művelőjétől megvonnák becstelen munkája gyümölcsét, ezt nemcsak a mezőgazdaság, hanem a többi társadalmi osztályok is megsínylenék, de megsínylené az egész ország is, amelynek a mezőgazdasági termelés a legfőbb jövedelemforrása, a létfenntartója. Nagyon elhibázt és rövidlátó törekvés tehát a fogyasztás érdekeinek köpenyegébe burkolózva a mezőgazdasági termelés érdekeit, méltányos igényei ellen fordulni, mert ez a fegyver ugyancsak visszafelé

sülne el s az olyan fogyasztópolitika, mely a legfőbb fogyasztó tönkretételével kíván a közéletet megrázkéltetni, vajmi hamis nyomon jár. Elégge szomorú, hogy még a mostani nagy idők sem tudták ezt a közkeletű igazságot bizonyos körökkel megértetni. De hiszszük és reméljük, hogy az elkopott, régi, hamis nótnak nem támad visszhangja s érvényesül a „mindenkinek a magáét” igazságos elve, amely mellett termelő és fogyasztó egyaránt becsületesen meg tud majd élni ebben az országban.

A hozzáértő előtt különben nem szorul bővebb bizonyításra, hogyan fest a valóságban a gazdák állítólagos „uszorahaszna”. Elég csak a munkaerő közismert nagyfokú hiányára és hihetetlen megrázkéltására, elég az olcsó áron elvont igaró pótlásának óriási költségeire, sőt nem egyszer lehetetlenségére, elég végül a gazdák szükségleti cikkei egész sorának mérhetetlen arányú megrázkéltására, elég a szertelenül magas abrak-takarmány- és műtrágyaárakra utalnunk. A gabonaárak egyharmadrészzel való emelkedését nagyon is bőven ellensúlyozza a műtrágyának negyven százalékot meghaladó s az abrak-takarmányoknak átlagban százötven percents drágulása. És hol marad még a benzín, szén, olaj, vas, bőr, rézgálic, gépek és eszközök, hol a ruházati cikkek, a fűszerárak és jóformán minden ipari termék árának meghatározódása?

Aki mindezeket tudja és mérlegelve, a háboru terheit, anyagi és véraldozatát legsúlyosabban, de mégis hazafias lelkesedéssel viselő gazdaosztályt uszorával meri vádolni: az vagy nem tudja, hogy mit beszél, vagy nagyon is jól tudja, milyen igazságtalanságot követ el velünk szemben. Bajos eldönteni, mi esik súlyosabb beszámítás alá, a tájékozatlanság vagy a rosszhiszeműség. De annyi bizonyos, hogy komoly, higgadt érvekkel vitatkozni egyikkel szemben sem érdemes és lehetséges.

Lapunk múlt számában közöltük a miniszterelnöknek az OMGE. és a többi gazdasági egyesületek részéről a gabonahatárszabás leszállítása ellen felemlt tiltakozó szavára adott válaszeleiratát. Azóta Tisza István gróf miniszterelnök a háborgó gazdaközvélemény megnyugtására megküldötte az OMGE.-nak a gabonahatárszabás tárgyában a magyar városok országos kongresszusának elnökehez, Bárczy István budapesti polgármesterhez intézett leiratának másolatát is, amelyet az alábbiakban ismertetünk:

A magyar városok országos kongresszusának folyó évi július 25-én kelt üléséből hozzám intézett felterjesztése kapcsán értesitem polgármester urat, hogy a kormány az ezen felterjesztésben felőlt összes kérdéseket alapos megfontolás alá vette és azok jelentékeny részére névze a kongresszus óhajának megfelelő álláspontot foglalt el.

Nem helyezheti a kormány kilátásba a gabona maximális árának leszállítására vonatkozó kívánság teljesítését, miután a terméskilátások jelenlegi állása mellett és a nemzetközi buzaforgalom esélyeinek alapos fontolóra vételével nem tartaná indokoltnak, hogy tovább menjen a gabonahatárárak leszállítása terén, mint amennyire az a 2077. számú kormányrendeletben történt.

A folyó évi termésre névze nagyon téves nézetek vannak széles körben forgalomban. Nagy átlagban ősziekben legfeljebb közép tavasziakban inkább rossz termésre lehetünk elkészülve, amiből járul mindaz a veszély is, amelynek az a gyalog és fogatos munkaerő hiánya folytán betakarítás előtt még kitéve van.

Egészen kétségtelen, hogy szabad forgalom és, ami ezzel együtt jár, szabad kivitel esetén nagyon sokkal a mostani maximális árak fölé emelkednének a terményárak és nagy veszélyben forogna a fogyasztóközönségnek az a mindenkifelett álló érdeke, hogy az ország terméséből annyi, amennyit a belfogyasztás igényel, hazánk lakossága számára biztosítottassék.

Ilyen körülmények között a fogyasztó jól fogott érdekét is szolgálni véli a kormány akkor, amidőn a korlátozásoknak jelenlegi rendszerét és a 2077. számú kormányrendeletben foglalt ármegállapítást tartja hatályban. Hogy ebben az eljárásban tényleg a különböző gazdasági érdekek közötti helyes és méltányos közepes jár, azt legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy mezőgazdasági körökből az idézett rendeletben foglalt árszabályozásért részestül a kormány heves megtámadtatásban.

A második és harmadik kérelem kapcsán megjegyzem, hogy más élelmiszerek maximális árának országos megállapítása a legnagyobb tárgyi nehézségekbe ütközik. Ez ármegállapítások nagyon kétélű fegyvert képeznek: igen könnyen előidézhetik a szóbanforgó árak teljes visszavonulását és azt a helyzetet, hogy a fogyasztóra névze lehetetlenné válik az illető szükséglet kielégítése. Ezt a veszélyt csakis akként lehet mérsékelni, ha az ármegállapítás a helyi viszonyok különböző helyzetéhez gondosan hozzásimul.

A kormány ennél fogva nem vállalkozik ezen maximális árak megállapítására, viszont azonban hajlandó az erre vonatkozó jogot megadni azoknak a törvényhatóságoknak, amelyek ilyen irányú indokolt felterjesztéssel fordulnak a belügyminiszter urhoz. Már most nyomatékosan figyelmébe kell azonban a városoknak ajánlanom, hogy nagyon nehéz és kényes feladatra vállalkoznak, melynek megoldásánál a leggondosabb körültekintéssel kell eljárniuk.

Kivételt képez a lisztárak megállapítása, amely szoros következménye lévén a terményáraknak, természetesen a kormány feladata. E feladat teljesítésénél az idevágó árképző tényezők gondos megfontolásával fog a kormány eljárni és szívesen fontolóra vesz minden óhaját, amely a városok köréből eléje kerül. Szándékukban áll a gabona kiőrlési százalékát a mainál kedvezőbbben megállapítani, abban a rendeletben pedig, amely a 2072. számú kormányrendelet 10. §-a értelmében szabályozni fogja azt, hogy „a mezőgazdasággal kapcsolatban nem lévő állattartásra milyen mennyiségeket lehet vásárolni”, gondoskodni fogunk róla, hogy városi lakosoknak saját házi fogyasztásra tartott hizóállatainak erőtakarmány-szükséglete fedezhető legyen. Ez a körülmény nem kerülte el a kormány figyelmét és azért is nyert a 10. § olyan szövegezését, amely reámutat ezen kérdésnek rendezésére.

Abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a városi lakosságra fejenként és havonként megállapított tíz kilogramm gabona a tényleges szükségletet kielégíti. Természetszerűleg nem vonatkozik ez a számítás olyan városokra, amelyek lakosságának túlnyomó része földműveléssel foglalkozik. A szoros vett városi foglalkozásokat űző lakosság tetemes része azonban ennél a mennyiségnél kevesebb lisztet fogyaszt, úgy hogy az átlagos mennyiség a városi lakosságnak átlagos szükségletét fedezheti. A kormánynak szándékában áll cséplés alkalmával a gabonakészleteket pontosan felvételni s az arra vonatkozó rendelet a legközelebbi időben kibocsátásra kerül. A Haditermény-Részvétel-szabályozás igazgatóságában a városok képviselése a főváros polgármesterének közreműködése révén biztosítva van, valamint biztosíthatom arról is a kongresszust, miszerint a

HIZOTT SERTÉSEKET

levágásra való hussertéseket és leszurt sertéseket a legelőnyösebben értékesíti

KÖKENYESSY & LÖWINGER

SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG

WIEN, ST.-MARK.

Sürgönycim: KÖKENYESSY WIEN, ST.-MARK.
TELEFON: 76-48.

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

gabonabeszerzés műveleteiben a megbízható vidéki kereskedők a dolog természeténél fogva igénybe fognak vétetni.

Remélem, hogy ezen rövidre összevont válasszal sikerült a kongresszust meggyőzőnem nemcsak arról, hogy a kormány behatóan foglalkozott a szóbanforgó nagy közérdekek gondozására szükséges összes kérdésekkel, de hogy megértő rokonszenvvel fogadja a városok részéről nyilvánuló óhajításokat s így igyekezik azokat a lehetőség keretén belül tekintetbe venni. Magától értetődik, hogy a városok a közlekedés terén kifejtendő működésükben is számíthatnak a kormány odaadó támogatására. Anyagi segízésre ezen a címen a kormány nem vállalkozhatik ugyan, de biztosíthatom a kongresszust, hogy készséggel fogja megtenni mindazt, amivel a városok ellátásának biztosítása és a szervezés körül a városok segítségére siethet. Ebben a tekintetben a konkrét kérdések egész tömege merül fel, amelyeknél az illető városoknak az illető tárca élén álló miniszterekhez kell fordulniok. Biztosíthatom róla, hogy minden ilyen konkrét javaslat vagy kérelem a kormány illető tagjának rokonszenves figyelmére és támogatására számíthat.

Budapest, 1915. július 7-én.

Tisza s. k.

A gabonaművek határát szabályozó rendelet megállapítja a buziért, rozsért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árakat. A múlt gazdasági évben a hatósági határárak egyúttal a legalacsonyabb árát is jelentették, nagy kérdés azonban, így lesz-e ez az idén is, amikor kenyérgabonatermésünk a tavalyinál jóval bősegebbnek ígérkezik. Nincs kizárva tehát a lehetőség, hogy az egyes vásárlásra jogosítottak a határáraknál alacsonyabb áron is tudnak majd gabonát vásárolni, kivált az olyan gazdáktól, akik pénzükeiben vannak s akik a kormánynak a terményelőlegekre, az ugynevezett zöldhitekre vonatkozó hiányos és késedelmes intézkedése folytán másként, mint terményük eladásával, készpénzhez nem juthatnak.

Rosszul ismerők a gabonavásárlók túlnyomó részének természetrajzát, ha feltételeznék róluk, hogy egyes gazdáknak ezt a kényszerhelyzetét a maguk hasznára ki nem aknázzák. De maga az a körülmény, hogy az egész gabonatermés le van kötve s hogy sem a malmok, sem a kereskedők nem vásárolhatnak oly szabadon, egymásnak versenyt támasztva, mint rendes időkben, bizonyos kényszerhelyzetet teremt a termelőre nézve, aki terményeit nem értékesítheti szabadon éppen akkor, amidőn azok ellenértékére a legsürgősebb szüksége van. Könnyen megeshetik tehát, hogy az ilyképp megszorult gazda a jelentkező vevőnek a megszabott határáron alul is odaadja terményét, csak hogy mielőbb pénzt lásson érte.

Az OMGE. éppen erre való tekintettel sürgős felterjesztésben hívta fel a kormány figyelmét arra a fontos körülményre, hogy a határár-szabáson alul gabonaeladásnak a köz szempont-

jából csak úgy volna gyakorlati haszna, ha annak előnyében a fogyasztás részestül, vagyis ha az, amit a gazda elveszt e révén, megtérül a fogyasztás olcsóbb kenyérének vámján. Más szóval, ha a határár és a tényleges eiadási ár között való különbözet nem a bizományos, illetve a közvetítőkereskedelem zsebébe jut, hanem a liszt és a kenyér piaci árában érvényesül.

A jelenlegi rendszer mellett ez azonban teljesen ki van zárva. A Haditermény R.-T., vagy az egyes törvényhatóságok vagy vállalatok által megbízott kereskedők vásárlását senki sem ellenőrzi s így, ha ezeknek sikerül határáron alul vásárolniok gabonát, ebből kettős hasznot húznak. Mert akkor nemcsak a Haditermény R.-T. által a kormány hozzájárulásával megállapított 1 K. jutalékot élvezik, de ezenfelül még a határár és a tényleges vételár közötti különbség is az ő illetékellen nyereségüket jelenti. Ilyen vételek pedig tömegesen fognak előfordulni, mert meg van kötve az értékesítés és hiányosak az intézkedések az előlegekre nézve és így igen sok a megszorult gazda, aki kénytelen a határárszabáson alul eladni.

Minthogy a kormányzatnak nem lehetett az a szándéka, hogy a termelő vagy a fogyasztó rovására a közvetítőkereskedelmet gazdagítsa és illetékellen haszonhoz juttassa, azt kérte az OMGE. a kormánytól, hogy olyan pótlórendelet adjon mielőbb ki, amely a legteljesebb ellenőrzést biztosítja abban a tekintetben, hogy ha a közvetítőkereskedelem ténylegesen a határárakon alul vásárolna gabonát, az ebből az ügyletből eredő különbözet a köz hasznára váljék. Ez pedig biztosítható volna olyanképpen, hogy az összes vásárlásra jogosított bizományosok juktakönyvet köteleztetnének vezetni, melybe minden vásárolt tétel bejegyzendő volna akként, hogy annak egyik másolatát az eladó kapja kézhez s panasz esetén a másolat a juktakönyvben bentmaradt eredetivel mindenkor összehasonlítható volna. A közvetítő bizományos a Haditermény-Részvénytársaságtól vagy pedig más megbízójától csak azt az árat követelhesse, amelyet ő a termelőnek igazoltan meg is fizetett. Maga a Haditermény R.-T. az így olcsóbban vásárolt gabonát a belfogyasztásra azon az áron adná tovább, melyet a bizományosnak megfizetett, ugy azonban, hogy egyúttal biztosítaná azt, hogy az ilyen olcsóbban megfizetett gabonából előállított lisztbe a fogyasztóközönség az árcsökkenésnek megfelelőleg olcsóbban jusson. Feltétlenül szükséges, hogy mindeme rendelkezések szigorú megtartása megfelelő büntető szankcióval biztosítható.

Julius vége felé járunk s — egyes szórványos kivételektől eltekintve — a nagy költség és áldozat árán kicsépellt gabonatermés átvétele még sehol sem kezdődött meg, amivel a termelőket, saját hibájukon kívül, súlyos és immár csak alig helyrepolható sérelem érte. Országszerte nagy emiatt a jogos felzudulás, amelynek az OMGE. a miniszterelnökhöz intézett sürgős felterjesz-

tésében sietett kifejezést adni, a történt mulasztások mielőbbi méltányos orvoslását követelve.

Az idej gabonárákat szabályozó kormányrendelet tudvalevőleg buzára és rozsrá a július 10-től 21-ig, illetve július 22-től 31-ig terjedő időre magasabb árat állapít meg, mint a következő időszakokra. Ennek a kilátásba helyezett 2 koronás előnyárnak kellett volna a termésüket korábban piacrahozó és természetesen jelenleg nagyobb költségeket viselő gazdákat kárpótolnia ama rendkívüli kiadásaiért, amelyeket kizárólag e kedvezőbb ár elérése reményében vállaltak magukra s amelyeket nem a maguk, hanem a fogyasztás érdekében viseltek, mert hiszen a kormány a termés korábbi piacrahozatásával a közfogyasztás érdekeit kívánta szolgálni. Az OMGE.-hez és lapunkhoz özönével érkező panaszokból azonban megállapíthatjuk, hogy a termelők az első időszak előnyárait, noha sietve kicsépellt kenyérgabonájukat idejében felajánlották átvételre, egyáltalában nem élvezhették s most már előrelátható, hogy ugyanígy járnak a második időszak papíron beigért előnyáiraival is.

Ernek a súlyos és mielőbbi orvoslásra váró sérelemnek előidézője elsősorban az a körülmény, hogy a H. T. megalakulása, a kormány hibájából, legalább is egy hónappal megkésétt s hogy ennél fogva a gabona bevásárlásával megbízott központi szervezet működését az új határárszabás életbeléptekor, f. hó 10-én még egyáltalában meg sem kezdte. Mikor azután ez az akadály nagy-későre elhárult s a H. T. működése a múlt héten megindult, már az első lépésnél kiderült, hogy keze teljesen meg van kötve, amennyiben a fővárosi és vidéki malmok — nyilvánvaló összeheszelés alapján — a kormányt és a H. T.-t valóságos kényszerhelyzet elé állították.

Aki nem lát bele a káriyákba, el sem hinné, hogy az, ami történt, lehetséges. A kifejezés erős, de nem találunk rá enyhébb szót: a malmok valósággal packáztak két héten át a végrehajtó hatalommal és az ország egész gazdaközönségével, még pedig attól a nagyon is átlátszó törekvéstől vezetettve, hogy ők diktálhassák az országnak a nekik tetsző, a méltányos polgári hasznot messze meghaladó lisztárakat. Taktikájuk az volt, hogy míg a kormány a törési nyereség felől alkudoztak, egyáltalában megtagadták a hozzájuk utalt gabona átvételét s illetve nem utalták ki a szállításhoz szükséges zsákokat, szóval a H. T.-vel való közreműködést kereken visszautasították.

Most itt állunk az aratás végén, a gabonacséplés kellős közepén, amidőn más, békés és kevésbé sürgető időben a malmok már javában dolgozni szoktak s egymással versengve vásárolták össze magas napi árakon a korábban kínákozó gabonát: s ime, egy világháború közepette, a fogyasztás legfelcsigázottabb várakozása, a sürgősség kényszerítő erejével jelentkező szükséglet dacára teljesen tehetetlenül állanak a termelők milliói néhány malom kapzsi ellenállásával szemben! Ugy halljuk, hogy a

Tengericsutkából
takarmánydarát
készít a **Lanz-féle őrlőgép.**

A különben eddig csak tüzelésre használt tengericsutka ezen géppel mint **kitűnő takarmány** értékesíthető.

Ajánlattal szolgálnak:

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/K.

Sürgőnycim: **CASE BUDAPEST**

CASE elsőrendű
amerikai
GŐZ-SZÁNTÓGÉPEK
KUKORICA-MORZSOLÓK

védelmünkre hivatott kormány egy-két napja, a tizenkettedik óra elmúltával végre a sarkára állott ugyan a malomkartellel szemben, de valami gyakorlati eredménynek a gabonaértékesítés megindulása tekintetében még mind g-nes semmi nyoma. Pedig a kormány már legalább egy héttel korábban véget vethetett volna hatalmi szóval a malmokkal folyó és mestersége sen elhuzott meddő vitaközönségnek, amelynek meggyőződésünk szerint, semmi egyéb célja nem volt, mint az, hogy a malmok túlköveteléseiket a kényszerhelyzet fokozásával a kormányra reá erőszakolhassák. De ami eddig meg nem történt, most már remélhetőleg nem várat magára. Ha a malmok, minden fogadkozásuk ellenére, az utolsó páreben sem engedtek volna, nincs más hátra mint a kivételes törvény alapján kényszeríteni őket az őrlés megkezdésére. A nagymalmok eljárását nem lehet eléggé keményen megbélyegezni, de az ország érdeke megköveteli, hogy a kormány a legsúlyosabb eszközökkel szorítsa őket arra a kötelességteljesítésre, amelyet a közéletmezés ily fontos tényezőitől a mai nehéz időkben kényszerítés nélkül is elvártunk volna.

A gabonaértékesítés megindulását hátráltató harmadik körülmény, amelyre az OMGE. sürgős beadványa reámutat, az, hogy a H. T. csak folyó hó 19-én jutott a szükséges szállítási igazolványok birtokába, amelyek nélkül pedig a termést zár alá helyező rendelet értelmében a gabona nem mozgósítható. Így tehát még a malmok ellenállása nélkül is legjobb esetben csak a július 22—31. közötti második előnyár-időszakban lehetett volna az ideai buza- és rozs-termés első, vajmi csekély részét a termelőktől átvenni, az első időnek kiállításba helyezett előnyárát azonban a gazdaközönség egyáltalában nem élvezhette.

Nem hagyható azonban figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy az így előállott helyzet következtében nemcsak az első és második előnyár veszett kárba a termelőre nézve, hanem lehetetlenné vált legalább háromheti időnek a vasúti és hajószállításokra való kihasználása is, amit pedig helyreépíteni többé semmiképpen sem tudunk. A mai forgalmi nehézségek közepette ez kiszámíthatatlan kárt jelent és a szállításoknak rövidebb időre való olyan összeroldását vonja szükségképpen maga után, amelylyel vasutjaink nem tudjuk, miként fognak megbirkózni.

Ezen azonban törje a Máv. vezetősége a fejét, az OMGE. javaslata elsősorban a gazdákat ért súlyos és méltánytalan sérelem orvoslására keres módot. Arra kéri ugyanis a kormányt, egészíteni ki sürgősen a határárszabási rendeletet olyértelmű pótlóintézkedéssel, hogy az első rendeletben megállapított buza- és rozselőnyárak számítása, mivel azok eddig papíron maradtak, ne július 10-én, hanem augusztus 1-én vegye kezdetét s az egyes határidők ennek megfelelően tolassanak ki szeptember hó második feléig. A felhalmozódott kínlat gyorsabb lebonyolíthatása céljából pedig azt a javaslatot tette az OMGE., hogy a H. T., illetve, bizományosai a felajánlott gabonát ne csak a vasúti és hajóállomásokon vehessék

át, illetve raktározhassák, hanem átvehessék azt a saját, illetve a H. T.-nek átengedett raktáraiban is, valamint a gazdák is ott, ahol a tulajdonos gazda egyénisége megfelelő biztosítékot nyújt s ahol a gazda az árúért az elszállításig a legteljesebb szavatosságot vállalni hajlandó. Egyébként a tömeges augusztusi kínlatot a bizományosok semmiképpen sem tudhatják lebonyolítani, sőt még így is nehezen. De ilyenöcön mindenesetre kevesebb volna ama termelők száma, akik a esépléssel idejekorán elkészülnek és saját hibájukon kívül mégsem adhatják át termésüket.

Ugyancsak a tömeges kínlat arányosabb elosztását hivatott szolgálni az OMGE. nak az a javaslata, hogy a lehető legsürgősebben becsátassák ki a kismalmok őrlését szabályozó rendelet. Gabonatermésünk igen jelentékeny részét szokták ugyanis felőrölni azok a kisebb vidéki malmok, amelyek napi őrlekképessége egy-két kocsirakomány vagy esetleg egy kocsirakomány-nál is kevesebb. E rendelet keretében kimondandó volna az az elv, hogy a gazdák saját termésüket saját malmaikban szabadon felőrölhetik, sőt őrlésre gabonát szabadon vásárolhatnak is, amit a magánvállalkozók kezén levő kismalmokra is okvetlenül ki kell terjeszteni. Ily értelmű rendelkezése főként a kisgazdaközönség érdekében nagyon fontos és sürgős, mert a kisgazdák, eselédék, gazdasági munkások ma teljesen ki vannak szolgáltatva a falusi kiskereskedőknek, akik megfelelő verseny híján persze nemcsak az előnyárakban nem részesítik a rájuk szorult eladókat, de sőt egyes helyeken — biztos tudomásunk szerint — a legalacsonyabb határon alul vásárolják össze a gabonát s túrheterlenül kiaknazzák a kisgazdaközönség szorult helyzetét. Kívánatos volna továbbá azt is világosan kimondani, hogy az egy kocsirakományánál kisebb gabonamennyiségeket bárki szabadon eladhatja s azt — mint lapunk múlt számának 1035. lapján megirtuk — az illető törvényhatóság területén bármely gabonakereskedő, malom vagy fogyasztási szövetkezet szabadon megvásárolhatja. E tekintetben ugyanis a közigazgatási gyakorlat nagy ingadozást mutat és sok helyütt megokolatlanul lehetetlen teszik a eselédékek, aratómunkásoknak, hogy terményjárándóságukat értékesíthessék.

Ha mindezeket az intézkedéseket megteszi a kormány s ha a szakok szétküldése azonnal meg is indul, nyilvánvaló, hogy a gabona nagyobb mennyiségben való átvételére, már csak a forgalmi akadályok miatt is, aligha kerülhet augusztus előtt sor. A kiállításba helyezett előnyáraknak augusztus 1-től való számítása tehát, amint azt az OMGE. kérelmezte, teljesen jogos kíváncsalom. Magunk sem úgy képzeljük persze, hogy már most az előnyárban minden termelő részesüljön, tehát azok is, akik rendes körülmények között sem szokták gabonájukat az első időben piacra hozni. Akik azonban a gyorsított és korai betakarítással, esépléssel ez ártóbbletre rászolgáltak s akik vidékük termelési viszonyainál fogva más években is hamarabb vitték piacra termésüket s ennek megfelelő áratok tudtak a szabad verseny érvényesüléséből elérni: azoktól nem

vonható meg méltányosan az idén sem az a magasabb határár, amelyre számításukat teljes joggal alapították s amelytől nem a malmok, hanem a kormány késedelmeskedése, a malmokkal szemben való kellő erély hiánya őket el nem űtheti.

Még egy körülményre kell itt felhívunk a kormány figyelmét. Az ideai termést zár alá vonó rendelet második szakasza értelmében ugyanis saját házi fogyasztási szükségletét a megbarozott kereten belül kiki beszerezheti előre való bevásárlás útján, de a rendelet szó szerinti értelmezése alapján csak gabona alakjában. Ezt a rendelkezést okvetlenül ki kell egészíteni oly módon, hogy a fogyasztók egész évi kenyérgabonaszükségletüket liszt alakjában is beszerezhetik. Mert hiszen egyébként a nagyobb malmok és a kisebb, nem vámörölő malmok előállította lisztmennyiség nem találhatna elhelyezésre s minden fogyasztónak, még a városi közönségnek is, vámörölés útján kellene liszt-szükségletét fedeznie. Ez nemcsak nehézkes, alkalmatlan és költséges volna az egyes fogyasztóra nézve, de teljesen kivitehellen is, ha figyelembe vesszük a városi lakosság vagy a falusi nem gazdálkodó lakosság jelentékeny liszt-szükségletét. Nehogy a rendelet hiánya a fogyasztás kívánatos, minél gyorsabb ellátását a szükséges készletekkel hátráltassa: az erre vonatkozó pótrrendelet sürgősen kiadandó volna s a fejenkénti és havonkénti liszt-szükségletet 10 kilogrammban lehetne megállapítani, ami fogyasztási viszonyainknak körülbelül megfelel.

A m. kir. államvasutak bevételeiről szóló, hónapoként megjelent kimutatások közül most egyszerre a márciusi és áprilisi jelent meg. Eszerint az államvasutak márciusi ideiglenes szállítási bevételei 29.744.700 (—3.304.780) K., áprilisi bevételei 29.566.900 (—3.134.822) K.-t tettek ki. Ezzel az 1914/15. pénzügyi esztendőnek tíz hónapjáról szóló bevételi kimutatásai jelentek meg, melyek szerint 1914. július 1-től 1915. április 30-ig az összes szállítási bevételek 301.438.047 K.-t tettek a tavalyi 344.074.401 K. ellenében, vagyis e tíz hónap alatt a magyar államvasutak szállítási bevételei 42.636.354 K.-val csökkentek.

A repace határárszabása miatt nagy az éledeletlenség termelőink körében, minthogy a káposztarepace 46 koronás határára semmi arányban sincsen a 170—190 koronás olajárakkal. A kormány azzal védekezik, hogy a repace árszabása alapjául a repace árának a buza árához való szokásos arányát vette, ami ellen nem is lehetne kifogást tenni, ha az olajár megszabásáról meg nem feledkezett volna. Igaz, hogy az ország egész repaceolajkészletét lefoglalta a kormány a Máv. és a haditengerészet részére s előreláthatólag csak csekély mennyiség szabadulhat majd fel, a mezőgazdasági szükséglet fedezésére. De úgy tudjuk, hogy a lefoglalt olajért még mindig oly magas, állítólag 200 koronás (?) árat kap az olajkartell, amely a 46 koronás repaceárak mellett a gazda bőrre kitűnő üzletet jelent. Hiszen az olaj árának legfeljebb 85—95 K.-ig szabadna emelkednie, ha figyelembe vesszük,

Hogyan tud Ön 75%-ot gazdasága részére megtakarítani ???

Bővebb felvilágosítást ad:

KALMÁR ZS. és TÁRSA Különleges Terménytisztító Gépgyára

Hódmezővásárhely.

hogy a pogácsa is 22 koronában állapított meg, de eddig 30—36 koronáért is értékesült.

Más esztendőben az olajkattell versenytársakra akadt az osztrák vevőkben, ma azonban páholyból nézi a gazdák vergődését, mert a repcének Ausztriába való kiszállítására a gazda egyáltalában nem kap igazolványt. Az olajkattell számitása így biztosan beválik. A gyárnak a repce métermázsája fuvardíjjal együtt 48 koronájába kerül s ebből 60% repcepogácsát legalább 13 koronáért értékesít, a megmaradt 40 kg. repceolaj nyersanyagára tehát 35 korona kiadása marad, vagyis az olaj métermázsáját az üzemi költség hozzáadásával 88—90 koronáért állítja elő. Ez ugyebár több, mint száz percentes hasznot jelent az olajkattellnek, amiből a gazdának semmi sem jut, sőt a határárszabás előtt a szabadforgalomban kialakult 70 K.-s ár élvezetét hatalmi szóval megvonták tőle. Jó, beletudnánk ebbe is, mint annyi másba, ha egyetlen elbánással találkoznának az olajgyárak is, ha továbbá a repcepogácsát és a repceolajat a repceárral arányos áron tudnók megszerzeni. De a nyersanyag árának leszállítása az ipari termékek szabadon hagyása mellett oda fog vezetni, hogy gazdáink még inkább felhagynak a repcetermeléssel, ami pedig nem volna a közérdek szempontjából kívánatos, amikor tengerentúli olajbehozatal hiányában a repceolaj ugyszólván nélkülözhetetlen.

A hivatalos lap f. hó 22-iki számában jelent meg a 2884. M. E. számú kormányrendelet a fogyasztási cukor határárszabásáról, amely így szól:

1. A cukorgyártelepekről és cukortartására rendelt szabadraktárakból a jelen rendelet hatályba lépésétől kezdve elszállításra kerülő fogyasztási cukor alapára, beleértve az 1899. évi XVIII. t.-c. 1. §-ában megállapított fogyasztási adót, 1915. évi december 31-ig teljesített szállításoknál 100 kg.-ként 96 korona 50 fillérben állapítatik meg. Későbbi szállításoknál ez az ár, 1916. évi január 1-én és 1916. évi március 1-én 100 kg.-ként 50—50 fillérrel emelkedik.

2. A jelen rendelettel megállapított árak fogyasztási cukorra, és pedig I. rendű nagy süvegekre, budapesti fuvaralapon, teljes kocsirakományokban, készpénzfizetés mellett, 2% pénztári engedményvel értendő. Amennyiben a szállítás nem Budapestre, hanem az egész ország egyes más fogyasztási helyeire, vagy nem I. rendű nagy süvegekben, hanem egyéb fogyasztási cukorfajban, végre nem teljes kocsirakományban, hanem kisebb mennyiségekben történik, az eddigi kereskedelmi forgalomban szokásos megfelelő fuvar, azaz árkülönbözet, illetve árpótlék felszámitásának van helye, melynek mérvét kételyek fennforgása esetén a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg. Egyebekben a fogyasztási cukorszállításokra vonatkozólag a budapesti áru- és értéktörzsei szokások irányadók.

3. A jelen rendelet életbelépte előtt bármely fogyasztási cukorfajnak szállítása iránt, akár a cukorgyár-, illetve cukorszabadraktár-vállalatokkal, akár kereskedőkkel vagy másokkal kötött adásvételi szerződések — amennyiben a szállít-

tás a jelen rendelet életbelépteig meg nem történt — érvénytelenek.

4. A nagykereskedési forgalomban számítható legmagasabb árat, nemkülönbön azt az árat, amelyet a kereskedők a fogyasztóktól követelhetnek, amennyiben ez szükségesnek mutatkozik, a közigazgatási hatóságok fogják az 1559/1915. M. E. számú rendelet 1. §-a szerint kiszabandó rendelet alapján, saját hatáskörükben az egyes fogyasztási területek viszonyainak megfelelően, megállapítani.

5. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak 1915. évi július 22. napján lépnek életbe. Ettől a naptól kezdve a jelen rendelet hatályának ideje alatt cukorgyáraknak és cukorszabadraktáraknak tilos bármely fajú fogyasztási cukrot drágábban eladni, illetve szállítani annál az árnál, amely az 1. §-ban legmagasabb ár gyanánt megállapítva van, illetve a 2. § szerint a legmagasabb áron felül fuvar- és árkülönbözetként, illetve árpótlékként külön felszámitható.

Aki ezt a tilalmat megszegi, vagy oly ügyletet közvetít, amelyet a jelen rendeletben megállapítottnál magasabb áron akarnak kötni, vagy ily ügylet megkötésénél bármely más módon közreműködik, ugyszintén az is, aki a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, kihágást követ el és az 1914. L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ez a rendelkezés, tekintettel a cukorforgalom terén Ausztriával fennálló viszonyunkra, szoros összefüggésben áll azzal az intézkedéssel, amelyet ebben az irányban az osztrák kormány a legutóbbi napokban tett és alapvető határozatait az osztrák rendelettel lényegileg azonosak.

A most kiadott kormányrendelet a fogyasztási cukor legmagasabb alapárát a jelenlegi 37 K.-ás alapárral szemben 96 korona 50 fillérben állapítja meg. Az osztrák rendelet a rendelet előtti 79 koronás alapárral szemben 88 korona 50 filléres alapárát szabott meg, azaz az áremelés mindkét állam területén egyformán 9 korona 50 fillért tesz ki.

Az osztrák és a magyar rendeletben megállapított határár között 8 korona különbség mutatkozik, ami azonban részben látszólagos és eddig is állandóan megvolt. Az osztrák cukor alapárát ugyanis az osztrák határállomásoktól számítják, hozzáadva a különböző fogyasztási helyekre szóló fuvardíjakat; így a bécsi nagybani ár három koronával haladja meg az ugynevezett osztrák alapárát, azaz a régi 79 koronás osztrák cukorár Bécsben 82 koronás árban jelentkezett, a jelenlegi 88 korona 50 filléres alapár szerint pedig a bécsi ár 91 korona 50 fillért tesz ki.

Ezzel szemben a magyarországi alapár a budapesti árat jelenti és így a budapesti és a bécsi ár között mindössze 5 korona különbség mutatkozik, amely összegben kifejezésre jut a kiegyezési szerződésben 100 kilogrammonként 3 korona 50 fillérben megállapított átutalási illeték és a bécs-budapesti 1 korona 50 filléres fuvarkülönbözet is.

Az osztrák és magyar cukorgyárak közötti különbséget belső, tartalmi okát a hivatalos

magyarázat szerint abban találjuk, hogy a magyar répa cukortartalma mintegy 2 százalékkal csekélyebb az osztrák répa cukortartalmánál, amely különbséget érthetően a hazai cukoripar hátrányára van. Ugyancsak kedvezőtlenebb a helyzet a szénbeszerzés, a munkáviszonyok stb. terén is és ezért volt szükséges a magyar cukortermelés érdekében az átutalás illetékének a kiegyezési szerződés értelmében való behozatala.

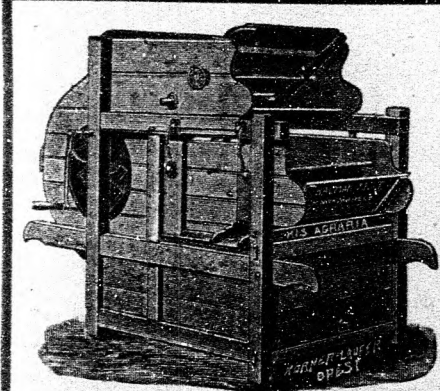
A cukorhatárárakra vonatkozó kormányrendelet — ebben a tekintetben eltérőleg az osztrák rendelethez — az életbelépte előtt bármely fogyasztási cukorfajnak szállítása iránt akár a cukorgyár — illetve cukorszabadraktár-vállalatokkal, akár kereskedőkkel vagy másokkal kötött adásvételi szerződéseket — amennyiben a szállítás a rendelet életbelépteig meg nem történt — érvényteleníti.

Ez az intézkedés a cukorkereskedelem terén egyébként beálló zavar elkerülése végett azért volt szükséges, mert az osztrák hasonló rendeletben foglalt az az intézkedés, amely kétféle határarat állapít meg, aszerint, amint a cukornak a forgalom részére való átengedése a rendelet hatálybalépte előtt vagy után következett be, célszerűnek nem mutatkozott és csakis egységes, lényegükben az egész jövő termelő idősakra érvényben álló ár megállapítása mutatkozik alkalmasnak arra, hogy a cukorkereskedelem terén az utóbbi időben mutatkozó bajokat megszüntesse.

A kormány ezuttal a nagykereskedés forgalmában számítható legnagyobb árat, nemkülönbön azt az árat, amelyet a kereskedő a kicsinybeni fogyasztóktól követelhet, nem állapítja meg, ami nem mutatkozott szükségesnek azért, mert hosszú évek tapasztalata mutatja, hogy a cukornál a nagykereskedésben kialakuló, valamint a kicsinybeni ár a gyárakra nézve érvényben levő árhoz szorosan alkalmazkodni szokott. Mindáltal a rendelet módot nyújt arra, hogy ha ez a várakozás a mostani rendkívüli körülmények között be nem válna, a közigazgatási hatóságok, amennyiben ez szükségesnek mutatkozik, a nagykereskedési forgalomban számítható, valamint a kicsinybeni eladási árat az egyes fogyasztóterületek viszonyának megfelelően megállapíthassák.

Véleményünk szerint a cukorár emelésére felhozott idők csak részben állhatják meg a helyüket, de ha már a cukorgyárak ki tudták harcolni a háborús árakat, kíváncsiak vagyunk rá, vajjon a cukorrépáért is hajlandók lesznek-e ennek arányában többet fizetni? Mert a cukortermelési költségek emelkedésének mindenesetre nagyobb része esik a munkaerő hiányával küzdő répatermelőre, mint a cukorgyárakra, habár el kell ismernünk, hogy azok is kisebb üzemihasználással és fokozott üzemi költségekkel kénytelenek dolgozni.

Az igazságügyminiszter felhívta az OMGE.-t, közölné vele sürgősen a moratórium f. hó végén tervezett feloldása tárgyában a mezőgazdasági érdekeltség részéről felmerült esetleges kívánalmakat. Az OMGE. az igazságügyminiszter részéről feltett kérdőpontok közül az annuitások

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek.

Európaszerte első helyen elismert kitéző szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták” és „Herkules” tengerimorzsolók

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely
különleges terménytisztító gépgyár és vasöntőde.

törlesztése tárgyában a következő véleményt fejtette ki:

Bárha magunk is teljes mértékben szükségesnek és kívánatosnak tartjuk, hogy törlesztéses záloglevélkölcsönöknek és egyéb törlesztéses kölcsönöknek az 1914. augusztus 1. időből származó hátralékai lehetőleg mielőbb letörlesztessenek s hogy így ezek a régi tartozások a gazdasági üzemetek huzamos időn keresztül többé ne terheljék, mégis különös tekintettel kell lenni az erre vonatkozólag kiadandó rendelkezéseknél arra a körülményre, hogy a törlesztéses záloglevélkölcsönöknel a régi hátraléktörlesztéseknek a folyó annuitásokkal való torlódása az adóst túlságosan megterhelhetné, sőt számos esetben vagyonából is kiforgathatná. Egyéb törlesztéses kölcsönöknel pedig csak fokozná ezt a súlyos helyzetet az a körülmény, hogy a VI. moratóriumi rendelet 4. §-ának 1. pontja értelmében az új törlesztéses kölcsönök után egy év óta általában csak kamat volt fizetendő, tőkerészlet a bér, vagy haszonbér erejéig pedig csak akkor, ha a megterhelt ingatlan bérbe vagy haszonbérbe volt adva.

Felfogásunk szerint a hadbavonult adósokra nézve a fizetési halasztás az eddigi mértékben ezután is fenntartandó a háború egész tartamára, illetve a békekötést követő bizonyos, később méltányosan megállapítandó időpontig, amikor majd szükséges lesz gondoskodni róla, hogy az így felhalmozódó hátralékok bizonyos megfelelő hosszabb időn át részletekben legyenek letörleszthetők.

Ami pedig a nem hadbavonult adósokat illeti, ezekre nézve is különbséget kellene tenni aszerint, hogy vajon hitelt érdemlő módon igazolni tudják-e, hogy birtokuk hosszabb, vagy rövidebb ideig a hadiszintérbé esett, vagy hogy gazdaságukat a háború következtében nem kezelhették eléggé jövedelmező eredménnyel, avagy pedig, hogy gazdálkodási tevékenységükre és gazdaságuk hozamára a háború nem volt különlegesebb, általános és átlagos mértékű meghaladó károsító befolyással. Míg ugyanis az utóbbi esetben a felgyülemlett hátralékoknak egy, esetleg két éven belül aránylagos részletekben való letörlesztésére vonatkozó kötelező rendelkezést nem tartanánk aggályosnak, addig az előbbi esetre nézve teljesen méltányos volna, szerény nézetünk szerint, oly értelmű intézkedés, hogy az eddigi és a háború további tartama alatt még hátralékosá váló további részletekre több, de legfeljebb 5 évre terjedhető időn át aránylagos részlettörlesztés engedélyeztessék, vagyis hogy legfeljebb 5 éven belül a felgyülemlett tőkehátralékok amortizálhatók legyenek, mindenkor az esedékes rendes felévi törlesztési részletekkel együtt. E részlettörlesztés kulcsának és közelebbi módzatainak megállapítása, amennyiben a kormány az elvet magáévá tenni hajlandó volna, a jelzálogi üzlettel foglalkozó intézetek meghallgatása alapján, továbbá egyesületünk bevonásával történhetné. De mindenesetre elsőrendű nemzeti érdek, hogy a kölcsönökkel terhelt birtokok ezreire a kellő átmenet hiánya miatt a hitelező pénzintézetek ne fogantathassanak még oly esetekben is tömegesen zárlatokat, végrehajtásokat és ár-

veréseket, amidőn a hátralékok felgyülemlettét nem az adós hibája, hanem rajta kívül eső okok, a háború súlyos gazdasági következményei idézték elő. A moratórium „lefaragásának” elméletileg helyes és tetszetős elvét nemcsak a hadbavonultakra s ezek közvetlen hozzátartozóira, eltartottjaira nézve, hanem a háború gazdasági károsultjaira nézve is csak a háború befejeztével és csak kellő átmeneti idő és intézkedések után tartjuk teljesen keresztülvihetőnek, különben nemcsak a moratóriumból, hanem ezzel együtt a nemzet eleven törzséből is értékes hajtásokat segítenék lefaragni ott, ahol a gazdaságilag gyengébb és a háború következtében fokozottan károsult fél az állam segítő, támogató kezére szorul.

A biztosítási ügyletekből eredő tartozások törlesztése tárgyában a következőket jegyzi meg az OMGE. emlékirata:

A moratórium ideje alatti díjbehajtások eddigi eredménye mezőgazdasági szövetkezeti jellegű biztosítótársaságaink tapasztalatai szerint azt mutatja, hogy hadba nem vonult üzletfelek, illetőleg biztosított tagjuk csak a legtrikább esetben éltek a moratóriumi jogokkal és éppen ezért viszont a legtöbb biztosítótársaság, különösen az utóbbi időben, az esedékességeket — tekintet nélkül a törvényes halasztásra — folyósította.

Mivel nincs ok arra a feltevésre, hogy a viszonyok a közeljövőben változnak, illetve, minthogy joggal feltételezhető, hogy a biztosítottak fizetőképessége továbbra is kedvező marad és a biztosítótársaságok teljesítőképessége körül éppen a kedvező inkasszómál fogva zavarok nem fognak beállni, helyesnek találjuk, hogy a biztosítási ügyletekből eredő tartozások moratóriumos hátraléka a kérdőpontokban megjelölt időpontokban és úgy a biztosító, mint a biztosított részéről egy összegben legyen fizetendő.

Méltányos, hogy a hadbavonultakra maradjanak érvényben a régi feltételek. Természetesen, a hátralék a moratórium megszűnte után követhető legyen, kivéve, ha az előző moratóriumi rendelet szerint a hadbavonult a biztosítási szerződést az ott feltüntetett módon időközben fel nem mondta, illetőleg meg nem szüntette. A megszűntetés időpontjáig megillető díjhátralék természetesen ebben az esetben is követelhető legyen.

Ha a biztosított fizetési kötelezettségének e meghatározott időpontokban nem tesz eleget, illesse meg a jog a biztosítótársaságot, hogy a szerződést már ekkor érvénytelennek tekintse, de feltétlenül maradjon el a VI. moratóriumi rendelet 27. §-ának második bekezdésében megjelölt külön értesítési kötelezettség, amely a gyakorlatban ugyanis alig volna keresztülvihető. A nem moratóriumos díjak meg nem fizetése esetén a kereskedelmi törvény rendelkezése legyenek irányadók.

Az árutartozásokra nézve az eddigi havonkénti 10 százalékos részletfizetés kötelezettségének további fenntartását javasolta az OMGE., míg a családi és örökösödési jogi, vagyonszerzési tartozások még 75 százalék erejéig fennálló hátralékának negyedévenként 25—25%-os részletekben leendő törlesztését tartja előirándónak.

A váltótartozásokra vonatkozólag azt javasolja az OMGE., hogy az új tartozások kéthavonként az eredeti tartozás 10—10 százalékával törlesztessenek. Különbséget kellene azonban mindenestre tenni a törlesztés előírásánál a váltótartozások természete szerint. A közép- és kisgazdákörnek ugyanis rendszerint kétféle váltótartozása van: rövidlejáratu, személyi- és üzemi kiadásokra igénybevett váltóhitelek és hosszulejáratu, váltóval biztosított, u. n. törzstartozás. Az előbbi évről-évre, rendszerint tavasszal veszi igénybe, ősszel termésének értékesítése után vissza is fizeti. Tavalyról azonban még fennmaradt a moratórium következtében némi hátralék ilyen váltóanyagból is, amelynek a fent javasolt részletekben és nem egyszerre való törlesztése azért látszik megindokoltnak, mint-hogy a váltóadósok időközben többnyire újabb és ugyancsak az idén törlesztendő rövidlejáratu hitelt vettek igénybe.

Más szempont alá esnek azonban az u. n. törzstartozások, vagyis a bekebelezett váltók, amelyek nagyobb beruházásokra, ingatlan vásárlásra, örökösödési osztályok lebonyolítására, élelmi csapások és károk helyreállítására igénybevett pénzkölcsönökből származnak s a jogügyletekkel együtt rendszerint be is kebelezettek. Ezeket a váltókat nem szokták első lejáratkor beváltani, hanem évről-évre becserelik újabb váltókra s míg valami alkalom nem kínálkozik a törlesztésre, az adós rendszerint csak a kamatokat fizeti az ilyen kölcsön után, esetleg időnként törleszt is belőle valamit a váltók becserelése alkalmával, de általában nem minősíthetők az ilyen kölcsönök sem tulajdonképpeni váltókölcsönöknek, sem törlesztéses kölcsönöknek. Az óvatosabb és pénzügyileg jártasabb gazdák ki is szokták maguknak kötni ily kölcsön esetén a lehetőleg hosszú lejáratot, a bizonyos időn belül való felmondhatatlanságot. Nem volna azonban igazságos a tapasztalatlan és hitelügyekben járatlan kisgazdát, aki magát e tekintetben nem fedezte, azzal sújtani, hogy az ilyen hosszú lejáratúnak tervezett és a kamatok fizetése ellenében huzamosabb időn át való használatra felvett kölcsönök részlettörlesztésével terheltessek. Ilyen bekebelezett váltókra a moratórium, illetőleg a háború tartama alatt minden esetben elegendőnek tartaná az OMGE. csupán a kamatfizetési kötelezettség himondását, a tőketartozás letörlesztésére pedig a hosszulejáratu törlesztéses kölcsönökre vonatkozólag fentebb elmondottak volna megfelelően alkalmazandók.

A pénzintézeti betétek és folyószámlakövetelések fokozatos feloldása tekintetében az OMGE. a következő álláspontnak adott emlékiratában kifejezést:

Kívánatos volna a betéti üzlettel foglalkozó pénzintézeteknél elhelyezett és 1914. augusztus hó 1-je előtt fennálló betétek legalább 25 százalékának feloldása a fizetési halasztás alól. Sőt ennél is többet, legalább a betéti összeg felét feloldandónak tartaná az OMGE. abban az esetben, ha a betéteket igazolja, hogy a kivenni szándékolt összegre gazdasági üzemének folytatásához üzemi beruházásra, vetőmag, műtrágya, gazdasági gép vagy eszközök, állatok, igák vagy

Nyers karbolsav fertőtlenítésre
Kátrányolaj Dieselmotorok számára
 Süritett **gépzsír** (Tovotte) eséplési idényre

ismét kapható

Biehn János

kátrányvegülgárainál,

Budapest, IX., Ferencz-körút 46.

bárminő egyéb gazdasági szükségletek beszerezhetése céljából van szüksége.

Ami pedig a folyószámlabetétek teljes összegű kifizetésére vonatkozó kötelezettséget illeti, a VI. moratóriumi rendelet 6. §-ának idevonatkozó rendelkezéseit teljes egészükben fenntartandók volnának, azonban némileg szabatosabb szövegezéssel.

A VI. moratóriumi rendelet 6. §-ának 3. bekezdése u. i. így hangzik: „a folyószámla tulajdonosa betétjének kifizetését összegre való tekintet nélkül követelheti, amennyiben hitelt érdemlően kimutatja, hogy a kifizetendő összegre 2. Mező- és erdőgazdasági, ipari, kereskedelmi vállalatában, vagy üzemében anyag- vagy árubeszerzést végezt mulhatatlanul szüksége van és az evégből szükséges összeget az arra jogosult javára utalja át.”

Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági üzemek folytonosságának lehető fenntartása elsőrendű fontosságú a közlemezés biztosítása szempontjából, szükséges volna az idézett 2-ik pontban a mezőgazdasági üzemre vonatkozólag oly általános jellegű megállapodás felvétele, amely a folyószámlabetét teljes összegű kifizetését kötelezővé tenné a gazdasági üzem folytatásához, átalakításához, vagy új berendezéséhez szükséges mindennemű gazdasági felszerelés (eleven és holtleltári tárgy, gép, eszköz, tenyész- vagy haszonállat, vetőmag, műtrágya, iga, benzín, szén, stb.) beszerezhetése céljából. Tudvalevőleg igen sok birtokos került pl. abba a helyzetbe, hogy haszonbérletjének hadbavonulása, vagy egyébként való hirtelen távozása következtében gazdaságát, esetleg minden felszerelés hiányával, saját kezelésbe kénytelen venni s az üzem folytathatása céljából sürgős beruházásokat kénytelen tenni, amelyeket csak megtakarított tőkéjéből fedezhet s amelyek elmulasztása az üzem folytonosságát veszélyeztethetnék. Erre a célra tehát a folyószámlakövetelések feltétlenül felszabadítandók.

Végül a nem moratóriumos váltókra nézve az óvási határidő 3—3 hónapos meghosszabbítását javasolta az OMGE., a bírói halasztásra vonatkozó különleges szabályok fenntartása tekintetében pedig általánosságban annak az elvi feltevése adott kifejezést, hogy a 3 havi bírói halasztás megadásának lehetőségét fenntartandónak véleményezi minden olyan esetben, amidőn a félre nézve a fizetés, vagy másnemű teljesítés lehetősége a háború folytán megszűnt, vagy csökkenést szenved. Általában a bírói mérlegelésre kívánja bízni az OMGE. annak elbírálását, hogy a halasztási kedvezmény bizonyos fokú kiterjesztése méltányosnak látszik-e s illetve, hogy a moratórium fokozatos kiküszöbölésének helyes elve egyes gyakorlati esetekben nem jelent-e az adósokra nézve súlyos és igazságtalan gazdasági károsodást. Mert az eredetileg is az adós védelmére életelélettetett moratórium megszüntetésénél sem szabad más szempontot követni, mint az adós érdekeinek a jogosult hitelezői érdekekkel való lehető összhangba hozatalát oly módon, hogy végeredményben a közhitel érdekei hátrányt ne szenvedjenek, de

lehetőleg egye-eket se érjen aránytalan gazdasági károsodás.

Habár nehezen és nem csekély fáradozás, áldozatok árán: hála Istennek sikerült megbirkozunk az aratás nagy munkájával s szerencsére aránylag csak kevés panasz hallatszik a munkaerő hiánya vagy elégtelensége miatt szenvedett károsodásokról. A munka persze nem haladt egy és nem is lehetett olyan, mint békés időkben, de azért az öregek, a nők, a gyerekek meg a gazdák rendelkezésére bocsátott háborús kiegészítő erők: szabadságolt katonák, lábbadozók, hadifoglyok, internáltak, rabesapátok stb. megtették a magukét s nem engedik kárba veszni a jó Isten adományát. Itt-ott persze nagy nehézségek merültek fel a leszerződött aratók egy részének hadiszolgálat miatt való elmaradása, a hadifoglyok késedelmes kiutalása és egyes vidékek otthonmaradt lakosságának minden képzelmet meghaladó munkabérekövetelési folytán, de a gazda találékonysága s a közigazgatás erőnye többnyire ezekben az esetekben is megtalálta valahogyan a segítséget.

Nem így áll, ugylátszik, a helyzet Franciaországban, amely békés időkben is állandó mezőgazdasági munkahiánnyal küzd már évtizedek óta s ahol persze az idén sokszorosan megapadt a munkakész. A „Journal des Débats”-ban olvassuk, hogy az aratási munka országszerte kinos lassúsággal foly. A munkahiány okozta bajokat tetézi a túlságosan esapadékos időjárás, ami a nedves széna és gabona forgatását teszi szükségessé, de persze minczen hozzá elegendő ember. A cikk szerint a francia gazdák el vannak keseredve a közigazgatási hatóságok tehetetlensége és érzéketlensége miatt. A termelés nagy nemzeti jelentőségét és fontosságát a közlemezés szempontjából nem tudják átérteni és emiatt a legtöbb polgári és katonai hatóság csak lanyhán hajtja végre azt a kevés üdvös rendelkezést is, amit a kormány nagykésőn kibocsátott a mezőgazdaság érdekében.

Az aratási szabadságolásoknál azt a nagy hibát követték el, hogy a szabadságolt kishirtokosokat nem saját gazdaságukba engedték haza, hanem a szabadságolt katonák, mint közérő felett, a községi előjáróságok rendelkeznek. Ez persze temérdek elkedvetlenedésre és visszaélésre adott okot s végeredményben akárhány helyen betakarítatlanul maradt a termés. Pedig — ugymond a Journal des Débats — temérdek népfelkelő koptatja országszerte háiba a városok szafaltját és üdülő katonák tizezrei végeznek a kizsárványak udvarán ugynevezett tesigyakorlatokat: hát vajjon a mezői munka nem szebb, jobb és hasznosabb volna ezekre nézve a tagozott menet gyakorlásánál? A kormány papíron megadta ugyan az aratási szabadságolások lehetőségét, de persze — mint ez Franciaországban szokásos — nyomban egy előzőnlötték a hadügyminisztert protekeios kérvényekkel, hogy a kormánypárti képviselők a hadsereg felét szerették volna szabadságoltatni, mire a hadvezetőség azzal válaszolt, hogy egyáltalában senkit sem szabadságolt. A keserű hangulatu cikk azzal végződik, hogy a közigazgatás alapos újszervezésének és felfrissítésének halaszthatatlanságát

már is beigazolta a háború, de a tehetetleneknek bizonyult tisztviselőket már előbb is a haretérre szeretné küldeni, hogy ott legalább valami hasznukat vehessék.

Az idei gazdasági év időjárása és a várható buza hozam.

A „Köztelek” f. é. június 26-iki számában a fenti cím alatt megkísérlettem pusztán az időjárás alapján előre kiszámítani az idei várható buza hozamot. Szokatlan és bizonyára sokaktól fejesővállással is fogadott vállalkozásomhoz biztatást találtam abban, hogy hitem szerint sikerült a mindenkori időjárásnak olyan, habár bonyolult, de mégis számbavehető értékelési módját megközelítenem, mely azzal biztat, hogy segélyével lehetséges, egyelőre legalább néhány főterménynek terméseredményét jóval előbb és alig kisebb megközelítéssel előre kiszámítani, mint a hivatalos termésbecslés teszi helyszíni becslés alapján.

Miután számító módszorem, ha még nem is befejezettnek, de két évtizedre visszanyúló ellenőrző számítások biztató eredményei szerint mégis már annyira megérettnek tekinthettem, hogy a nyilvános próbatételt is megkockáztathattam, arra határoztam el magamat, hogy a módszer legelemibb alakját alkalmazva még jókor, az első hivatalos termésbecslés közreadása előtt közreadjam országreszenkénti részletezéssel az idei várható buza hozamnak a csapadék normálitása alapján számított értékeit. A számítás alapját, miként idézett cikkemben megírtam, ahol egyébként a számítás módjáról is esik vázlatos rövid szó, az 1914. szeptember 1-től 1915. május 13-ig esett csapadék teszi. Targyi nehézség tehát nem gátolta, hogy az eredmény már június legelső napjaiban közölhető legyen.

Számításom eredménye: hogy a Magyarbirodalom 1915. évi buza hozama el fogja érni a 46 millió métermázsát. Ismeretes, hogy a július 14-én, tehát 11 nappal az én cikkem megjelenése után közölt első miniszteri termésbecslés szintén 48 millió métermázsában állapítja meg a végeredményt, de nem a Magyarbirodalomra, hanem csak Magyarországra, a különbség tehát Horvát-Szlavonország terméseredménye, amelyet kellő időjárás adat hiányában nem számítottam ki, hanem egyszerűen a 21 évi átlagmennyiséggel, kerekén 3 millió métermázsával helyettesítettem. Jóllehet, éppenséggel nem ohajtom a magam számára igénybevenni azt az elnéző bírálatot, hogy hiszen csak a zöldsztal mellett számított, míg ellenben a hivatalos becslés mégis csak helyszíni mérlegelés alapján történik mégsem lehet a fennforgó három milliónyi eltérést (a hivatalos végösszegnek csupán 6520/0-a) nagynak nevezni, annál kevésbbé, mivel ismeretes, hogy egy és ugyanabban az évben, 14 napnyi időközökben, alkalomról-alkalomra maguk a hivatalos becslési végszámok is ide-oda igazodnak, sőt 1914-ben, miként a Földművelésügyi Értesítő folyó évi 29. számában most elsőül közreadott hivatalos végszámok mutatják, az első becslés és a végső megállapítás között — amelyet, igaz, nem a tudósítói kar becslésén, hanem a Statisztikai Hivatal felvételein alapul —

Cséplőgépek, rosták, triőrök.

árak a fogyasztóknak, eladási költségek áthárítása nélkül.

Elsőrendű szerkezet és kivitel, 43 éves tapasztalat, olcsó

UMRATH és TARSA,
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60. sz.

Gyártunk: lokomobilokat, utimozdonyokat, gőzcséplőgépeket, szalmasajtókat, szalmakazalozókat, járgányokat, cséplő- és tisztítógépeket, takarmánykészítógépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyukat.

Gazdagon illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

8 millió q a különbség. Különb is nem a számszerinti pontos egyezés itt a lényeg, hanem az, hogy a számított érték is fejezze ki azt, amit a becslés: egy tekintélyes átlagfeletti mennyiséget, mely szerintem 3, a hivatalos termésbecslés szerint 6 millió q. Vajjon melyik közelíti meg jobban a valót?

Emlékeztet, hogy a hivatalos becslés közzétételét követő napon összes napilapjainkban egy, elsősorban a várható kielégítő eredménnyel mérték nélkül felbuzdult bécsi lapoknak és hazai exponenseinek címzett, azonos hangú intelem jelent meg, miszerint teljesen hiteles magánértékelés alapján, sajnos, kiderült, hogy a tudósítók tulzott optimizmussal ítéltek meg a várható hozamot. Ime, tehát a hivatalos végszám szinte születése percében már megkezdte közöledését az én számított értékem felé! Meddig fog hozzá közöledni, nem tudhatom, de még ha teljesen el is érné, az sem jelentene sokat, sem a becslés hátrányára, sem a számítás előnyére, mert tekintve a természetük szerint mind a két eljárásban rejlő bizonytalanságot és hibalehetőségeket, igazán nem lényeges egy 0 1/2 százaléknyi eltérés eltüntetése szemben azzal a mindkét eljárás szerint egyértelműen megállapított ténnyel, hogy az idei "buzahozam" tevőlegesen és elég tetemes eltérést fog eredményezni az átlagtól. Módszertanilag azonban mindenestre fontos az, hogy a két végadat egymás felé és nem egymástól elhajlik, mert ez a konvergencia mégis csak némi kritériuma a két megállapítási módszer helyességének. Ez pedig a jelen esetben annyival fontosabb, mivel végtermékben én sem állítom, hogy pont 43 millió lesz a hozam, hanem, hogy ezt a számot "el fogjuk érni", vagyis valamiféle alsó határnak tekintem, amelytől a valóság inkább fennebb, mint lejjebb fog állni. Ez nem bizonytalanság, hanem a dolog természetével jár s egy meghatározott, fix számhoz mereven ragaszkodni az adott esetben szélhámosság lenne, akár hivatalos, akár számított.

Minekutána tehát ilymódon megállapítható, hogy mind a két országos végszám természetes lengése egymás felé és nem ellenkező irányban történik, megnyugtató alapot találtunk arra, hogy országgrészenként is megejtsük az összehasonlítást, talán ott megfogjuk jelölhetni a vidéket is, amelyen az országos értékeknek ez a diszparitása a Statisztikai Hivatal végső felvételeivel esetleg ki fog egyenlítődni — már amennyire ezek a végfeltételek is megközelítik a soha exakt pontossággal meg nem állapítható valót.

Állítsuk szembe a két értéksort és állapítsuk meg a különbségeket:

	Számítás	Hivatalos becslés	Különbség a számítás hátrányára		A számítás megközelíti a becslést
			nyersen	a hivatalos mennyiség %-ában	
	q	q	q	%-ban	%-ra
I. Duna-Tisza köze	8.942.400	10.510.532	-1.568.132	-14,02	85,98
II. Duna balpart	2.650.560	2.440.556	+ 210.004	+ 8,60	91,40
III. Tisza jobbpart	2.870.280	2.858.277	+ 12.003	+ 0,42	99,58
IV. Tisza balpart	7.386.000	7.366.345	+ 19.655	+ 0,27	99,73
V. Tisza-Maros szög	11.184.000	10.313.039	+ 870.961	+ 8,35	91,65
VI. Duna jobbpart	6.316.800	8.786.584	-2.449.784	-37,83	72,07
VII. Erdély	3.712.000	3.718.543	- 6.543	- 0,18	99,82
	43.062.040	45.973.886	-2.911.846	Átlag ...	91,78

Már a két országos végösszeg közötti csekély különbség is sejteti, hogy az országgrészek sem fognak tulságosan különbözni. Mindamellet mégis méltán feltűnhet, hogy hét országgrész közül három, a Tisza két partján és Erdélyben, 99,58, 99,73 és 99,82%-ra vág a számítás a becsléssel! A hiányzó egyfél, egyharmad és egyötöd százaléknál is kisebb értékek valóban nem szólhatnak ellene, hogy *abszolút egyszerűnek* ne tekintsük a vonatkozó számokat. Hét

lövés közül háromszor telibe találni akkora távolságról, mint amekkora több ezer ember helyezni becslése és egy embernek zöldszelet mellett való számítása között távol, mindenestre oly jelenség, amely felett elmélkedni érdemes. Vagy a véletlen szűl az ilyen egyezéseket, vagy helyesek a feltételek és megbízhatók az alkalmazott módszerek. Véletlenül azonban az adott esetben csak azért nem igen lehet szó, mert 3:4 arányában esodálalós ritka véletlen lenne, hanem mivel a Duna balparton és a Tisza-Maros szögben is oly közel járnak számain a hivatalosakhoz (90,40 és 91,65%), hogy gyakorlatilag ezeket is "tréfereknek" szabad tekinteni. De ismétlem, amit már fennebb állítottam, hogy tekintve a mindkét módszer természetében rejlő és abból eredő praktikalával ki nem küszöbölhető bizonytalanságot, nem is az értékszámok tökéletes egyezésén fordul itt a lényeg és a kétféle értékelő rendszer helyességének elsőrendű fokmérője nem is szükségtelven a közönséges egyezés mérvé, hanem inkább meglepő az a tény, hogy két, egymástól annyira idegen módszer végtermékben ugyanazon a ponton tapogatta a valót. Elgondolható tehát az az eset is, hogy a két uton elért végtermékek tökéletes egyezése esetén mind a kettő talán mégis távolabb áll a valótól, mintha egymástól mérsékelten különböznenek. Példán 10 millió q valódi termést jobban közelít meg a két módszer, ha az egyik 95, a másik 105 körül tapogtat, mintha mindkettő egyezően 11 milliót mondana.

Midőn tehát 7 közül már 3 teljesen és 2 csaknem tökéletesen egyező esetünk van, már fel szabad tételni, hogy a 85,98%-ra becsült értéket megközelítő számoló módszerem a Duna-Tisza közében is a való körül jár. Hiszen 85% valószínűséggel nemcsak minden a véletlenre alapított műveltet, hanem a nem azon tolasodó montekariói bankot is rövidesen egyen lehet útni.

Marad tehát eszerint mint 7 közül egyetlen egy valóban számottevő eltérés 72,07%-a Duna jobbparton. Itt nyilvánvalóan erősen szembe kerültem a hivatalos eredményvel. Számításaim ismételtén átvizsgálva sem találok hibát, meg szabad tehát biznom bennök. Végére is, ha változatlan feltételek mellett végrehajtott számoló műveletem 7 eset közül 6-ban kielégítő megegyezést ad a hivatalos becslési adatokkal, akkor nincs kimutatható ok arra, hogy miért legyen műveletem éppen a hetedik esetben hibás? Igaz, hogy ugyanezt az okoskodást megfordítva a hivatalos számok helyességének védelmére is fel lehetne hozni. Amde az élő emberek nem holt, érzéketlen számok, amazok lehetnek a becslésben optimisták vagy pesszimisták,

értékeim között, ott közöledik a hivatalos adat a statisztikai végfelvételekben legvalószínűbben és legerősebben a számított érték felé, azért gondolom, hogy a máris félhivatalosan bejelentett és tényleg elmaradhatatlan redukció különösen a Dunántúlon fog érvényesülni, úgy hogy végtermékben ezen a részen is be fog állni a számított és becsült adatok közöledése. Beíromásaim és számításaim folyamán szerzett tapasztalatból úgy vélem, hogy amikor a Statisztikai Hivatal végfelvételei majd előbbint a pert, akkor nem a számított termésállapításon lesz az elmarasztalt fél. Indokoltan várható, hogy az országos végtermékben az általam kiszámított 43 millió q jobban meg fogja közelíteni a döntőnek elismert statisztikai hivatali megállapítást, mint a mostani első hivatalos termésbecslés 46 milliója. Sajnos, de a számok kérelmetlen logikája nem biztat jobbal!

Bárány Ferenc dr.

Aratnak a muszkák

A gödi puszta, július elején.

Idegen nóták fura melodijától hangos a szántóföld, idegen emberek fényes kaszáján örök meg a júliusi napfény és idegen becsőd hangzik fel esteként, ha munka után csoportba ülnek össze az aratók. Ime, beteljesedett Nikolajevics Nikolaj és Dimitriev Radko jövelta: aratnak már a muszkák a magyar rónán, csak hogy a hátuk mögött ott áll szuronynyal a vállán a magyar népfőnök is, akit az arató muszkák őrizetére rendelt ki a szántóföldök tájékára a fogolytábor parancsnoksága. A meleg júliusi nap álmat lop az őriállók katoná szemébe, néha lecsuszik a fegyver a vállról, de hiszen nincs is nagy szükség az őrizetre: nem szoknak meg ezek az aratók, boldog nevetéssel vágják a kalászatot és arcukról leri a meglepődés, kivételes soruk megberzselése. Így arattak odahaza is, ugyanígy kóválták a marokra esztendővel ezéltt a kalászatokat a Pruth mentén, Szibéria őriáll szántóföldjén és soruk most csak annyiban változott, hogy nem áll a hátuk mögött kaszójával a munkafelügyelő és hogy katonasapkában, kineztári mandérbán dolgoznak a magyar rónán.

A gazda: nemcsak Kisz Pál, nyugalmazott államtükára a földművelési kormányának, élvezet a foglyokhoz. Gyönyörű, hatalmas szál legények ők, meg vannak elégedve nagyon a sorukkal, a munkájukra szívesen parax. Ezért mégsem úgy aratnak, mint a magyar ember. A mi népünk, amikor a kalászatot vágja, odahajol egy kissé a földnek, az orosz egyenesen áll, mint a cővek, egyenesen áll, látják, hogy a munkájánál is katonás fegyelem szoktatta a rendhez. Munkájukban nem énekel hangosan, csak néha dudol szomorú nótákat halk hangon, ezekben a nótákban benne él az orosz róna nagy szomorúsága, mintha egy darab élet kóváltott volna ide Szibériából, ahol nyáron aratnak az emberek, telen pedig álmat fejtenek a föld alatt, mélyen, örök sötétségben. Az arató után ugrod a marokszedő, ugrod: mert nem hátulról előre menve szedi a marokot, hanem előlről gyűjti azt hátrafelé és ha kézzel van vele, ugrodva igyekszik utólról ismét az aratóját. Nem vágnak egyenes sorokat a gabonában, a kaszójuk görbe vonalakat ír le a ringó kalászatok végtelen során, gyakran tessük le az aratószerszámot és nagyokat isznak a vizes edényekből.

A katonás fegyelem nagyon meglepésük itt, a magyar szántóföldön is. Éppen úgy, mintha ezek a muszkák nem is itt dolgoznának a gödi puszta, hanem odahaza gyakorlatoznának valamelyik kaszárnya udvarán. Feltűnően engedelmességgel teljesítik az államtük minden parancsát és ha Bojcsinkov Szergej, aki káplár volt a hadseregben, csak int a szemével: már sereg sorokba fejlődik a kis sereg és egyenesen, ki-mért katonás sorokkal masztronik az elődhez. Ez a Bojcsinkov Szergej értelmes beszarábai parasztember, tud valamit németül is és ő

közvetíti a parancsokat a gazda meg a fogoly katonák között. Az őrizettel nincsen sok baj. Láttuk, hogy mikor ebédre mentek a foglyok, az őrizetükkel megbízott népfőlkelő megtöltött fegyverét odaadta valamelyiknek, vigye az, nagyon meleg van és a puská nehé. Az orosz fogoly pedig cipelte a puskát, nevetve, jókedvűen, mintha ásót tartana a kezében.

Amikor először láttam a foglyokat, árpát kötözték, éppen tegnapelőtt jöttek és nem volt még kasza a kezükben. Megkértem az államtitkár urat: állítsa aratáshoz a muszkákat. Kivánsi voltam nagyon, vajjon milyen lesz a nézése ennek a negyven embernek, amikor sok hónap után először kapnak a kezükbe éles szerszámot. Vajjon felcsillan-e a szemük úgy, miképpen a napsugár az éles acélon, amivel régen, negyvennyolcban nemcsak a buzát vágtuk a szántóföldeken. És nem szorult ökölbe durva, munkától megkérgesedett kezük, amely finom lett egy kicsit most a fogolytáborokban, csöndes semmittevésük unalmas óráin; mosolyogva veszik ki övük mellől a fenékövet, végighúzták kétszer-háromszor a villogó acélon, azután mind a két kezükkel megfogták a kaszanyelet és belevágtak a ringó, sárga vetésekbe.

Dél felé megkondult a harang. Szergejevics Bojesinkov Szergej kiáltott valamit és négyes sorokba fejlődtek a muszkák. Megindultak lassan, messzire tekintő szürke szemekkel a magtárak tájéka felé. Ott már készen várta őket

— Látja, mi is csak azt a kenyeret eszszük, amit a foglyok kapnak!

Magyarázza azután az államtitkár ur:

A munkásembernek aki dolgozik, sokat kell enni. Az oroszok is dolgoznak és náluk az étvágy különösen jó. Reggelire tejeskávét kapnak, hetenként négyszer jár nekik hus, a vacsorájuk főzelék vagy tészta. Még aratási ünnepélyt is csinálnak a kedvükért, de ezen nem lesz bor, majd isznak a muszkák jó cukros teát.

Esténként felhangzik a harmonika muzsikája, körülülük a foglyok a hangszert, a gondolatuk elszáll messzire, Oroszország felé, ahol most győzelmesen kergetik bajtársaikat a mi katonáink és ahol talán most a mi gyerekeink is aratják az orosz pusztaságok kenyerét.

Odébb nagy köröket ír le az aratógép, ezt most ökrök húzzák, a lovakat elvitték a háborúba. Az aratógépek mellett magyar népfőlkélok dolgoznak, hangos és vig a nótájuk, kalapjuk mellett szalagot hímél a szél, vig nótájukba belecsendül a kéveköti lányok pajzán nevetése, egy villogó szemű menyecske kiválik a sorból és nemzetiszínű pántlikával érett buzakalászokat köt az államtitkár ur karjára. Illedelmesen elköszön utána és megy vissza újra, tovább szedni a markot.

Mennyi poézis, mennyi költészet van ebben a kis jelenetben. Minden nagyszerűsége a magyar földnek ott áll a bokréta kötélt kalászok

A pillangósok termelésének és a mütrágyák alkalmazásának mai jelentősége.

Határozottan kimondható, hogy: nincsen ma már olyan kánaáni földje édes hazánknak, amely az okszerűség szempontjából nélkülözhetné az istállótrágyát, mert, habár a televényben gazdag alföldi talajok látszólag nem is igénylik az istállótrágyában adott nitrogént, de itt meg a talaj baktériumainak áldásos működését van hivatva az istállótrágya előmozdítani. Azonban a ma még számokkal ki nem fejezhető arányban megfogyatkozott és még egyre fogyó állatállományunk az eddig sem kielégítő mennyiségben szolgáltatja ezt a fontos és nélkülözhetetlen termelési tényezőt, most pedig állatállományunk csekély létszámánál fogva még kevesebb istállótrágyát állít elő. Ezért a hiányzó istállótrágya pótlásáról kell eleve gondoskodnunk és bizonyos, olyan közvetítő eljárásról folyamodnunk, amelynek segítségével nemcsak az istállótrágyában mutató nagy hiányt fedezhetjük, de ezáltal még terméseinket nagyon jövedelmezőleg tetemesen fokozhatjuk is. Ez az eljárás pedig nem egyéb, mint a pillangósvirágú növények termelésének felkarolása és kiterjesztése.

Tudvalevőleg ezeket a növényeket nitrogéngyűjtőknek is nevezzük, mert ezek a gyökereiken élő nitrogéngyűjtő bacillusok közreműködésével képesek arra, hogy a levegőből nitrogént vegye-

75. ábra. Arató orosz hadifoglyok nemeskéri Kiss Pál gödi birtokán.

76. ábra. Munkaközben.

az ebédjük. Vastag fahordóban volt a leves, amiből Gubanyichov Andrijev és Anyistjenko Fioján három-négy kanállal mertek a sajkákba. Negyed kiló húst is kapott mindegyik, meg egy kiló fekete kenyeret. Rozsból készült izletes cipót, ami Budapesten csemegének is beillenek. Izletes, kellemes kenyeret és amikor délben ebédhez ültünk az államtitkár ur vendégszerető kastélyában, a méltóságos asszony: Szapáry Vera grófnő mosolyogva mutatott a tányérunk mellett levő kenyérré:

kon, meg az ajándékozó lány mosolygó arcán. Az aratógépek csöndesen befordulnak a tulsó oldalon, mint apró szélmalomok vágják le az érett kalászokat, odébb meg munkába mennek az orosz foglyok... két világ van itt együtt... két ellentétes, vig, meg szomorú világ, ma riportot írunk erről, a krónikás csöndes megfigyelésével, holnap már história lesz. história, ezzel a címmel: ime, így arattak Nagy-Magyarországon, az Ur 1915-ik esztendejében...

Paul Job.

nek fel és ezt, nemcsak saját testük felépítésére fordítják, hanem annak tekintélyes részét a pillangósvirágú növény gyökérzetén keletkező gumókban a talajban vissza is hagyják s ezáltal a talajt gazdagítják, az utónövény részére szolgáltatnak táplálékanyagot. A pillangósok nagy családjába számos olyan növényfaj tartozik, amelyeknek a termelése ezideig is nagyon hasznosító volt és amelyek a mi alföldi viszonyaink között is jól diszlenek, tehát termelésük kiterjesztése már ez oknál fogva is nagyon megokolt.

BÉRSZÁNTÁST

kettősrendszerű gőzekével

csakis 1916. évi időnyre vállal:

Telefon: JÓZSEF 51-52.

SZOLINSZKY JENŐ és TÁRSA

MÉRNÖKI IRODA ES BÉRSZANTÓ VÁLLALAT,

BUDAPEST, VII., DAMJANICH-UTCA 58. SZ.

Ezek sorából kerül ki néhány olyan növényünk is, melyeknek a megfelelő helyen és körülmények között való termelése által: az ugynevezett kettős termelést tesszük lehetővé. Ezek a növények a szöszösbükköny és a biborhere. Amíg ezek a növények a kettős termelésnél rendszerint takarmánynerés céljából termeltetnek, addig az egészen sivar futóhomokon, vagy egyéb nagyon sovány talajon, amely nemcsak nitrogénhiányban szenved, hanem humusztartalma is oly annyira csekély, hogy ez is pótlásra szorul, a fehérvirágu, laposmagvu csillagfürttel egyetemben az ugynevezett zöldtrágyanövényeket képviselik. Tudvalevőleg ha ezeket teljes kifejlődésükig meghagyjuk s ekkor alászántjuk, egész tömegüknek a talajba juttatása által szaporítják a föld televegytartalmát. Ezek az istállótrágyát mint zöldtrágyanövények ebből a szempontból is pótolják, miáltal a jövedelmező növénytermelést tesszik lehetővé.

A bab, de különösen a borsó az alföldi száraz időjárási viszonyok között is nagyon jól diszlik: Termelésüknek felkarolása a mostani és a közeljövőben remélhető magas árak mellett nagyon megokolt.

Az általánosan elterjedt lucernán kívül a homoki lucernáról emlékezem meg, amely a homokon jól diszlik és éppen úgy több kaszálást ad, mint a közönséges lucerna a jobb talajokon. Növénynevelő intézetünk ügybuzgó és hírneves igazgatója foglalkozik a homoki lucerna

mellett, még ha azok zöldtrágyaképpen alászántatnak is, csak a talaj nitrogénkészlete szaporodik, minélfogva ezek pótlásáról mindenesetre gondoskodnunk kell.

A pillangósok diszlésének alapfeltétele a talaj elegendő mérszartalma, anélkül csak kevés talaj szűkölködik (leginkább a tözeges talajok) annyira, hogy az pótlásra szorulna. A káli is csak a homok-, különösen a futóhomoktalajokon hiányzik annyira, hogy pótlása, nemcsak a pillangósok, de a többi növényeink érdekében is szükségessé válik. Hanem igenis a mi talajaink legnagyobb részén, még az istállótrágyával ellátott területeken is, a foszforsav fog mindelőtt a minimumban maradni és így pótlásáról mindenesetre gondoskodnunk szükséges. Ehhez képest tehát homokon talajokon kálszuperfoszfátot, egyéb talajokon pedig szuperfoszfátot, vagy thomassalakat használjunk és pedig úgy a pillangósok, mint az ezeket követő kalászosok alá, mert tudvalevőleg a foszforsav a pillangósok nitrogénygyűjtőképességét és a talajbaktériumok működését nagyon fokozza.

Ha pedig a pillangósnövényt zöldtrágyának vetjük, ez alá mulhatatlanul adjunk kat. holdanként: 200—300 kg. kálszuperfoszfátot, vagy 150—200 kg. szuperfoszfátot, avagy 300 kg. thomássalakat, mert hiszen ezek a mesterséges trágyák nemcsak a zöldtrágyanövényeknek a fejlődését fokozzák, hanem alászántva az utánuk következő növények részére teljesen vissza-

tenyésztő tartozik. Az értelmesebb, jobb tenyésztő gazdák tudják, mennyi áldozat árán sikerül állatállományukat kellő fokra emelni, másrészt tisztában vannak azzal is, hogy a háboru után milyen nagy szerepe lesz a megmaradt jó tenyésztőanyagoknak és hogy tulajdonképpen akkor fogja az meghálálni a reáfordított költséget és munkát.

A háboru tehát azáltal, hogy a selejtezésre serkenti a tenyésztőket és hogy a termelőgyedek beszerzésének szükségességét kézzelfoghatóvá teszi, sok tekintetben kedvezően befolyásolja szarvasmarhatenyésztésünket.

Sok szó esik most a városok tejellátásáról. Általános a panasz, hogy a tej kevés és drága. Kétségtelen, hogy a városok tejfogyasztása a katonai kórházak létesítése folytán, emelkedett, az is bizonyos, hogy sok tejtermelő tehen került levágásra, de az utóbbi körülményen kívül a tejtermelés kisebbedése más okokra is visszavezethető. Az erőtakarmányárak nagymértékben való emelkedése a jövedelmező tejtermelést csak az olyan tehenészetekben tette lehetővé, melyek a véletlen, vagy a különösen kedvező viszonyok következtében, ki tudták használni a tejárak emelkedését. Azok a tejtermelő gazdaságok azonban, melyek a termelés számottevő részét állítják elő, többnyire hosszabb lejáratu szerződés alapján értékesítik tehenészetük tejtermelését és legfeljebb néhány fillér áremelést kaptak különös kegyképpen a vállalkozó kereskedőtől. Így állván a helyzet, az egyes tejelőgyedek tejjhozamának

77. ábra. Orosz hadifoglyok szénakazlat raknak.

78. ábra. Egy kis pihenő munkaközben.

kitenyésztésével és nemesítésével is és ezáltal is növeli elévülhetetlen érdemeit.

A bükkönyön, a nyulszapukán stb. elterjedt és ismert pillangósnövényen kívül meg kell még emlékeznem a bankuti keverékről, amelyet Baross László főhercegi felügyelő állított össze és az aradmegyei Bánkutról nevezett el. Ez szöszösbükköny és lóbab keveréke, amely megérésre termelve Csorváson kat. holdanként mintegy 1400 kg. lóbabbal és 800 kg. szöszösbükkönyvel fizetett. Így tehát ennek a termelése is nagyon jövedelmezőnek bizonyult és csak azt nem tudom megérteni, hogy miért nem nyert ennek a keveréknek a termelése az Alföldön eddig is nagyobb kiterjedést, mikor a szöszösbükköny ára mindig magas volt, a lóbabban pedig oleosó, proteinban gazdag takarmányhoz jut a gazda.

A pillangósnövények nitrogénygyűjtő képességük tetőpontját teljes kifejlődésükkor érik el, így tehát ezeknek mag gyanánt való termelése, az istállótrágya pótlása szempontjából szinte kívánatos. Vegyük figyelembe azonban, hogy a mag kifejlesztéséhez a nitrogénen kívül más táplálóanyagok is szükségesek. A mézről, valamint a többi rendszerint elegendő bőségben jelenlévő táplálóanyagról nem is szólva, különösen a foszforsav és a káli az, amit a talajból elvonunk s amelyek az istállótrágyában mégis valamelyes visszapótlást nyernek, míg ellenben a nitrogénygyűjtő növények termelése

maradnak, mint kész táplálóanyagok a talajban. Ezenkívül nem kicsinyelendő az az eredmény sem, hogy a foszforsav a növények fejlődését, érését is sietteti, ami a jobb művelésre szolgálhat alkalmat és végeredményében a termések fokozásához vezet.

Azért irányítom már most a figyelmet a vázolt tárgy felé, hogy a szükséges vetőmagról és műtrágyákról még elég idejében gondoskodhassunk. (Debrecen.) Váradi Szabó János.

Szarvasmarha tenyésztésünk a háboru alatt.

Szarvasmarha tenyésztésünkre a háborunak rendkívül nagy hatása van. Az ugynevezett tenyésztésérték ma az általános forgalomban igen kis szerepet játszik. Árkülönség a kiselejtezett és az elsőrendű tenyészanyag között vagy semmi, vagy olyan kevés, hogy szóra sem érdemes. Ennek következtében a selejtezés jól jövedelmező dolog és még a konzervatív gazdát is arra ösztönzi, hogy megmutrálja tenyészétét. Önkéntelenül a körülmények hatása alatt sodródik bele illy módon ma a tenyész kiválasztásba az a gazda is, akinek a béke idején ahhoz egyáltalában nem volt érteke.

Vízont van azután tenyésztő, akit a nagy árak elszedítenek és odaadja tenyészétének javát. Szerencse, hogy az utóbbi csoportba kevesebb

fokozására nem törekedtek, de nem is igen állott módjukban a szállítási zavarok és az abraktakarmányok beszerzésének sok egyéb akadályá következtében. De eltekintve az abraktakarmányok beszerzési nehézségeitől, a korpaárak a tápértékhez viszonyítva még magasabbak, mint amennyit a hivatalos ár és az előbbi ár közötti különbség mutat. A gabonának nagyobb százalékban való liszté őrlése a korpanak elsősorban emészhető fehérjetartalmát apasztja s így a tejelő szarvasmarha vagy fehérjösükségletét kielégíteni korpával még ott is lehetetlen, ahol azelőtt az egyes egyedek tejtermelőképességének alacsony volta azt lehetővé tette. Ma még inkább szükséges a takarmányozást gazdaságosabbá, de főként termelőbbé tenni. Ezt pedig a tejelőszarvasmarhánál helyesen és olcsón megoldani egyedül a fehérjében gazdag abraktakarmányok etetésével lehet. Fontos teendő volna tehát arra gondolni, hogy az olajgyári melléktermények csupán tehenészetek takarmányozására legyenek felhasználhatók. Es ha már a külföldi olajpogácsára nem számíthatunk, hazai termelésünket, mint ahogy az a korpafélékkel történik, a földművelésügyi miniszter osztaná ki képviselői útján a tehenészetet bíró gazdaságok részére a szükséges mennyiségben. Bizonyos vagyok benne, hogy az ilyen intézkedésnek meg volna az az eredménye, hogy a tejtermelés tekintélyesen emelkednék s a tehenészetek azon része is, melyekben a fehérjegyazdag olajpogácsa etetése még nem szokás, megkisé-

relné a takarmányozásnak ezt az igen jövedelmező módját. Amilyen bizonyos ez esetben a tejtermelés emelkedése, annyira valószínű, hogy az olajpogácsával kísérletező tehenészetekben ez az olesó és az egyedeket tökéletesen kihasználó takarmányozás állandósulni fog. A fogyasztó és termelő érdekét egyenlően befolyásolná az ilyen intézkedés.

Részemről nem vagyok feltétlen ellensége a lefejő tejjgazdaságoknak, egyrészt, mert ezek a tehenészetek módot nyújtanak a tehenészetből valamely okból kizárt tejelőegedeknek jó értékesítésére, másrészt és főleg azért, mert a lefejő tehenészettel bíró gazdaságok a termelésben majdnem kivétel nélkül vezetnek és többnyire belterjes üzemük annyira, hogy az esetleg továbbtenyésztésre alkalmas egyedek elpusztításával okozott kár, bőven megtérül abban a nagy termelőképességben, amely az ilyen gazdaságokat nagyrészt jellemzi. Nem is volna helyes a tenyésztés erőszakolása, ahol az ahhoz szükséges előfeltételek nem állnak rendelkezésre, de a legnagyobb eréllyel kell fellépni a tenyésztés érdekében ott, ahol a körülmények, a vidék mezőgazdasági viszonyai erre módot nyújtanak. Bármilyen nagy eredményeket érnek is el hazánkban a szarvasmarha istállón való tenyésztésével, egészséges, edzett és a sokféle betegségek ellenálló tenyészetet csak ott képzelek el, ahol a tenyésztés növendéke a szabad levegőn való

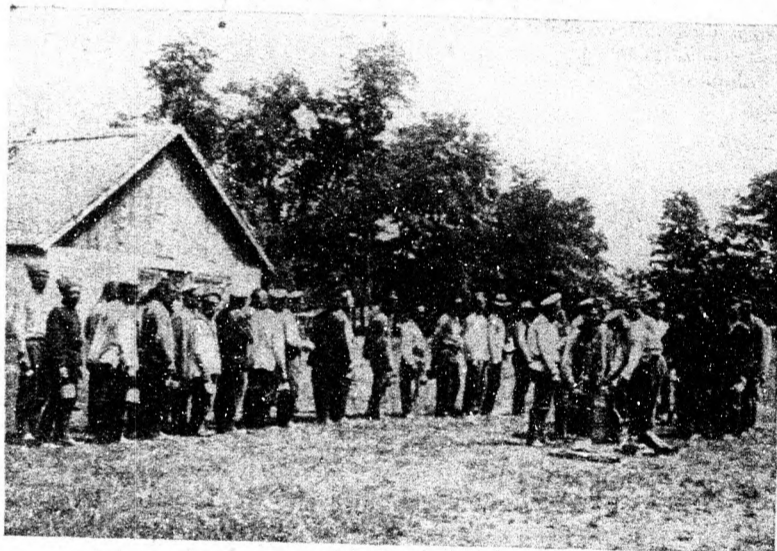
tejtermelése állandó legyen. El nem kerülhető tehát az sem, hogy a tejmenyiség kiegészítése és a jó értékesítés érdekében a tenyésztő gazda időnként kisebb-nagyobb számú tejelő marhát be ne szerezzen lefejés céljából, tekintet nélkül arra, alkalmas-e az továbbtenyésztésre vagy sem.

Szarvasmarha tenyésztésünk feltétlenül nagy léptekkel halad előre, de még igen messze van attól, hogy ugy számbelileg, de különösen termelőképesség dolgában ott álljon, ahol a mezőgazdaságilag fejlett nyugati államok állománya. Még igen sok olyan terület van, ahol a fejlesztés munkája csecsemő korát éli és küzd a maradiságra erősen hajlandó tenyésztők felfogásával. Ezeknek a területeknek teljes bevonása az intenzívebb fejlesztés munkájába csak a társulás útján lehetséges. És tekintve, hogy az összeférhetlenség szintén egyik jellemvonása a gazdának, szervezetekbe kell azokat kényszeríteni a törvényhozás segítségével, hogy lehetséges legyen az értelmes tenyésztők nevelése a kisemberek között is, hogy szervezni lehessen a termelés feleslegének értékesítését, hogy az állomány fejlődésének meglegyen a kézzelfogható haszna, a jövedelmezősége! Mindaddig az ideig, míg a tenyészállatok beszerzésének megkönnyítése, a teljesítőképeség fokozása az egyedüli, amit a fejlesztés érdekében teszünk, nem fogunk az áldozatokkal arányban álló eredményeket elérni. Mert a sok áldozattal létesített tenyész-

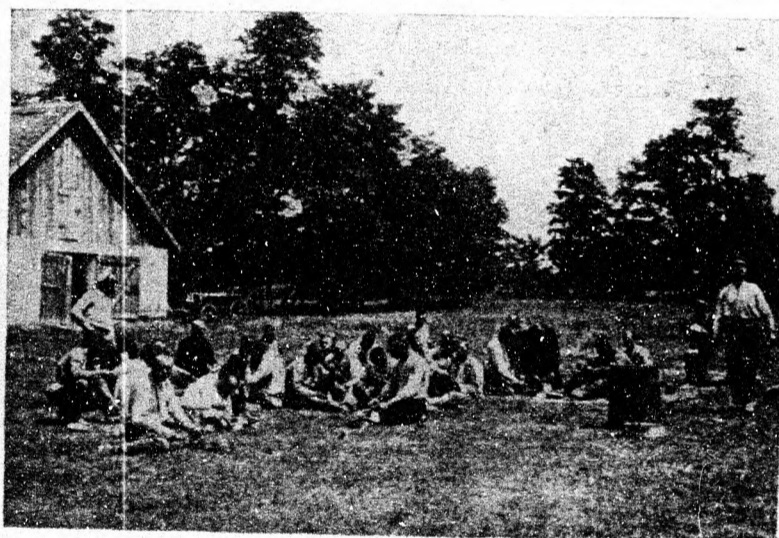
Szövetkezeti biztosítás.

A Magyar Kölcsonos Állatbiztosító-Társaság mint szövetkezet 1915. június hó 16-án tartotta XVI. rendes évi közgyűlését, amelyen az igazgatóság beszámolt az elmúlt év eredményeiről és bemutatta a zárószámadásokat. A háboru a szép virágzásnak indult intézet működésére és terjedésére békítőlag hatott. Alig leküzdhető nehézségeket okozott már az is, hogy a központ és a vidéki szövetkezetek tisztviselőinek legnagyobb része hadbavonult, úgy hogy az elienség által megtámadott, illetve veszélyeztetett megyékben általában, de más megyékben is, vezetői hiánya miatt kénytelenek voltak több szövetkezet működését a háboru tartamára felfüggeszteni. Mindehhez járult az állatállomány aránytalan fogyasztása, amely a biztosítandó állatállományt apasztotta, ezáltal a szarvasmarha árát eddig ismeretlen mértékben fokozta s ennek folytán a biztosítási kockázatot lényegesen emelte.

A szövetkezet tisztikarának fokozott munkával a vázolt viszonyok közt is sikerült a vidéki szövetkezetek legnagyobb részének működését fönntartani. Ennek köszönhető, hogy az intézet vagyoni helyzetében az egyensúly nem ingott meg, ambar anyag szempontból is a multhoz képest kedvezőtlenebb volt az elmúlt esztendő. Az 1913. évi nedves időjárás és árvizek hatása alatt a metelykór és annak utókövetkezményei

79. ábra. Menázsikiosztás előtt.

80. ábra. Izlik a menázsi.

mozgásra elegendő teret talál és ahol a legelőviszonyok lehetővé teszik a nyári legeltetést, még ha a legelő mellett többnyire szükséges tápanyagpótlásról istállón gondoskodunk is. Már pedig a lefejő tehenészettel bíró gazdaságokban szinte kivétel nélkül hiányzik a természetes jó legelő s a mesterséges legelők létesítése csak igen magas fokon álló mezőgazdaságban lehet jövedelmező, ahol, a mi éghajlati viszonyaink dacára, biztosítható a legelő időnkénti felfrissítése, még a száraz nyári hónapok alatt is. Ellenkező esetben a legelőnek használt terület termelőképesége igen alacsony, ami pedig sem az egyénre, sem az államra nézve nem hasznos.

Kívánatos volna, hogy a lefejő tehenészetek egyes kiváló egyedei a gazdák kezébe kerüljenek vissza. Ma a lefejő tehenek igen természetesen egy tömegben értékesíttetnek, mivel az értékesítés így rendszerint jobb, egyszerűbb. Azért a tenyésztő nem férhet hozzá, mert oly nagy tömegre vagy nincs szüksége, vagy ha volna is, annak egy részét nem használhatja.

Ezt meg lehet tenni, de megakadályozni a lefejő tehenészetek létezését, helytelen és káros dolog volna.

A tejértékesítés a mai tejkeresdelmi viszonyok között bizonyos kötött mennyiséggel történhet csak előnyösen. Már pedig a szarvasmarha járványos elvetülésének és következményeinek gyakorisága lehetetlenné teszi, hogy a tenyészetek

tek a saját zsirjukban fulladnak meg, ha csak különösen kedvező viszonyok, vagy a tenyésztő ritka ügyessége segítségül nem jön. A szarvasmarha tenyésztés fejlesztésének első feltétele az, hogy a szarvasmarha tenyésztés jövedelmező legyen.

(Beje-Tornalja.)

Szent-Ivány József.

A tenyésztőknek szervezetekbe való tömörítését a németek, akiktől most a hadjárat alatt igen sokat tanultunk, már régebben megoldották, pedig nem is kényszer útján, hanem tenyésztőegyesületek útján, amelyeknek szervezését mi már évekkkel ezelőtt szorgalmaztuk. Az OMGE.-ben volt is 1904. február 18-án egy értekezlet, amelyben bizottságot küldtek ki az ilyen szervezetek alapszabályainak a kidolgozására. Az alapszabályok el is készültek és ezzel az idén, sajnos, ismét elaludt.

A mostani viszonyok között, amidőn az üszöborjuknak a levágatása, hála Istennek, már tilos, a tenyésztők legfőbb feladatául tartom, hogy tenyészeteikben, még pedig ugy a magán-, mint a köztenyésztésben lehetőleg jó tejelő családokból származó apaállatot állítsanak be. Ha valamikor volt ennek jelentősége, ugy megvan ma, amidőn a jó apaállatnak minden üszőivadéka felnevelődik.

Ujhelyi Imre.

által érzékeny kár érte a szövetkezetet, úgy-hogy a kárány az előző évekhez képest kedvezőtlenebb. Az elhullások és a kényszervágások közötti arány sem javult, mert a biztosított felek, az állatok megbetegedésének bejelentéskötelezettségével még most sem barátokoztak meg, habár a szövetkezet erre a közgazdasági szempontból is fontos kötelezettségükre állandóan figyelmezteti. Annál örvendesebb az a tény, hogy az állatbiztosító-szövetkezet fáradozásainak ragadós betegségek elleni védekezés terén már szembe-tűnő eredménye mutatkozik, amennyiben a lefolyt évben körülbelül egyharmad részszel több állat ojtatott lépfene és sercegő üszök ellen, mint az előző években.

A községi szövetkezeti hálózat kiépítése az 1914. év első felében a szövetkezetek száma az ezret megközelítette. Sajnos, a háboru kitörése után e szövetkezetek szervezését be kellett szüntetni, sőt a megalakított szövetkezetek egy részét működésbe sem hozhatták.

A községi szövetkezetekben a károk száma lényegesen emelkedett és tekintettel arra, hogy a közvetlen biztosításoknál is rosszabbodott a kárány, a lefolyt 1914. évben nem tudta a központ a községi szövetkezeti tagok felelősségét 30%-ra csökkenteni, hanem kénytelen volt azt a szerződésben megállapított 3 $\frac{1}{2}$ %-ig érvényesíteni. És dacára annak, hogy a szövetkezeti díjszámla az 1914. évben 9000 koronával csökkent az 1913. évihez képest, mégis több mint 7000

koronával nagyobb összeget fizettek ki a községi szövetkezeteknek a 3¹/₂%-on felüli károk fejében. A szövetkezeti díjszámla csökkenésének oka az, hogy a háború által közvetlenül vagy közvetve érintett számos szövetkezetenél kénytelen volt a központ a lefolyt évben a 1/2%-os biztosítási díjat törlesbe hozni.

A nehéz viszonyok mellett is a központ zárószámát 25754 K. nyereséggel zárta, ami a központ életképességének fényes bizonyítéka.

Az állatbiztosításnak a szövetkezeti szervezet az egyedüli formája, mely eredményes lehet. Külföldön is az állatbiztosító szövetkezetekkel sikerült az állatbiztosítás fontos kérdését megoldani. A külföldi állatbiztosító szövetkezetek, noha fejlettebb kultúra mellett, sokkal könnyebb a helyzetük, mint nálunk, mégis tekintélyes állami támogatásban részesülnek. Nálunk mindössze az erdélyi miniszteri kirendeltség működési körében ad az állam állatbiztosító szövetkezetek létesítésére anyagi támogatást. Tekintettel arra, hogy az állatbiztosítás fontos közgazdasági szerepén kívül a Magyar Kölcsonös Állatbiztosító-Társaság mint szövetkezet a népies állattenyésztés körében állategészségügyi szolgálatot is teljesít, amelynek hatása máris szembe-tűnő, igaz meggyőződéssel kívánhatjuk, hogy ez a szövetkezet a jövőben hivatásához méltó anyagi és erkölcsi állami támogatást kapjon.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadó-hivatalhoz fordulni.

Gazdasági lokomobilok és kőmalomok munkatejesítménye. 67. kérdés. Egy nyolcas gőzkazán sok éven át hajtott két pár 42 hüvelykes malomkővet. Az egyik darált, a más őrölt s ez a két pár kő megfelelt a gazdaság igényeinek. Ezek elhasználódtak és így ki kell őket cserélnünk. Időszzerű tehát az a kérdés, hogy miképpen lehetne ugyanezen nyolcas kazánmal megoldani a következő mai szükségletek fedezését: 1. Naponta 10—15 q tengeri darálását. 2. Naponta 20 q rozs és buza (összesen 20 q) őrölendő és megpiltézendő. 3. Hetenként egyszer 10 q olajpogácsa megőrölendő. K. S.

Felelet a 67. sz. kérdésre. Miután kérdéstevő nem adja meg az illető ugynevezett erős nyolcas gőzkazán származási helyét, nem is lehet pontos számszerű választ adni kérdésére. Általában úgy van a dolog tapasztalat szerint, hogy egy 42 hüvelykes (1100 milliméter) rendben tartott kőmalomjárat tengeridarálásnál nagy átlagban, a dara finomsága szerint, 400—500 kg. darát szolgáltat egy munkaóránál, őrölnél pedig nagy átlagban 100—200 kg. tiszta őrleményt adhat le. Ezen munka végzésére darálásnál igényel a kőjárat tengelyére átvive a darálás finomsága szerint 6—12 tiszta lóerőmunkát, az őrlési kővek tengelyére átvive pedig ismét

az őrlés finomsága szerint és az őrölendő termény minősége szerint szintén körülbelül ilyen erőt, úgy hogy ha két ily kőjárat egymás mellé van állítva és azok egyikével darálni, ugyanakkor a másikával őrölni akarnak, az őröltengelyekre leadott erőszükséglet e két kőjáratnál együttvéve körülbelül 16—24 lóerő között változhat. A mai modern magasnyomású (tíz légkönyomásra szerkesztett) gőzkazánok, jobban mondva gazdasági lokomobilok, u. n. 8 lóerős alakja körülbelül 22—24 hasznos lóerőt ad le. Ez az erő, tekintetbe véve a feltüntetett erőszükségeket a két járatnál, nem látszik elegendőnek, mert egy része az elkerülhetetlen szijcsuszás és a malomjáratokat mozgó közlőmű surlódása következtében többé-kevésbé elvész a hasznos munkára.

A 10—15 q tengeri darálására egy kövön 3—4 óra elegendő, a 20 q rozs és buza őrölésére egy kövön 13—14 munkaóra szükséges, mindíg 42 hüvelykes kőveket feltételezve. Már most meg lehetne a dolgot esetleg talán úgy oldani, hogy mind a két kőjárat egy időben tengerit darálna, amikor a szükségelt 10—15 q daramenység körülbelül 2—3 munkaóra alatt el lenne készíthető, utána pedig mindkét kőjárat rozstól, illetve búzát őrölné, amikor is a szükségelt 20 q mennyiség 7—8 munkaóra alatt elő lenne állítható.

Magától értetődik, hogy a két különböző őrlési művelet elvégzése egyuttal szükségessé tenné azt is, hogy az egyik vagy másik termény leőrölése után a malomjáratot alaposan kitisztítsassák és az illető munkának megfelelően beállítsassák. Ez így elmondva könnyűnek látszik, de a valóságban még egyéb akadályok is mutatkozhatnak, elsősorban is az, hogy ugyanez az egy malomkőpár, mint azt a molnárok is nagyon jól tudják, különböző őrlési munkára nem egyformán alkalmas, úgy hogy egyik kőpár kitünően végzi a darálást és a sima őrleést nem tudja végezni, vagy megfordítva. Éppen ezért szokták a malomkőveket párosítani is. Nálunk általában az a szokás, hogy piltézendő sima őrleményhez és daráláshoz sárospataki alsó és francia felső kővet vesznek, míg általában sima őrléshez és tengeriőrléshez a budai kőveket használják.

Tekintettel a mostani viszonyokra, a francia kővek beszerzése, amennyiben azok nem volnának raktáron, valószínűleg nehézségekbe ütköznék, így tehát ajánlatos lenne budai kőveket beszerezni.

Ami a hetenként egyszer történendő 10 q olajpogácsa megőrölését illeti, arra nézve nem ajánlatos a malomkő, azon egyszerű oknál fogva, hogy az olajpogácsában igen gyakori eset a pogácsába belepréselt legkülönbözőbb vashulladékok (sodronydarab, csavaráltétdarab, legkülönbözőbb szegdarabok stb.). Ha ezek a kővek közé jutnak, ott a réneseket csakhamar erősen megrongálják. Olajpogácsazuzásra legjobb a külön erre a célra elkészített és előtörővel ellátott olajpogácsazuzógép, amelyhez még egy jó erős mágneses kiválasztót is ajánlatos tenni, amely az olajpogácsaliszthól kiválasztja a zuzó- és őrőlfogak között átesuszott vasdarabkákat. Az még mindig kisebb baj, ha egy olajpogácsa-őrölő valamelyik tárcsája vagy zuzó része a

pogácsa közé besajtol vasdarab miatt meghibázik, mint hogyha egy ilyen vasdarab egy egyébként teljesen jó malomkővet rövid idő alatt tönkretesz. S. P.

Állatorvosok díjazása. 68. kérdés. Az állatorvos ojtásokért mennyit számíthat fel?

D. L.

Felelet a 68. sz. kérdésre. Ha az ojtási díjakra nézve az állatorvossal előzetes megállapodás nem történt, helyhatósági (községi, kör-) állatorvos a szabályrendeletileg megállapított díjakat, a m. kir. állatorvos az 1900. évi 95.000. sz. földművelésügyi miniszteri rendelet 181. §-ában megállapított díjakat számíthatja. A hivatkozott rendeletben a következő díjak vannak megállapítva:

1. Juhok ojtásáért (a kétszeri ojtásért együttvéve) 1—100 darabig állatonként 10 fillér, 100 darabon felül levő állatokért 500 darabig állatonként 8 fillér, 500 darabon felül levő állatokért 1000 darabig állatonként 6 fillér.

2. Lovak vagy szarvasmarhák kétszeri ojtásáért 1—100 darabig állatonként 40 fillér, 100 darabon felül levő állatokért 200 darabig állatonként 30 fillér, 200 darabon felül levő minden állatért 20 fillért.

Ezen díjakon felül napidíj nem jár. Jár azonban az I. és a II. ojtáskor 150 K. látogatási díj. Jár ezenkívül utazási költség és ha az ojtányagot az állatorvos fizette, az ojtányag ára. Az ojtási költségekről kérjen az állatorvostól részletes költségjegyzéket. F. L.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	1073
Beyröl-másról	1074
Az idei gazdasági év időjárása és a várható buza-hozam	1079
Aratnak a muszáj	1080
A pillangósok termelésének és a műtrágyák alkalmazásának mai jelentősége	1081
Szarvasmarhatenyésztésünk a háború alatt	1082
Szövetkezeti biztosítás	1083
Levélszekrény	1084
Vegyesek	1084
Mai számunk melléklete. — A Németországhoz való gazdasági közeledés kérdése. — Követendő példa. — A rokkantak ellátása. — A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület. — A Torda-aranyosvármegyei gazdák gyűlése. — A Magyarbirodalom népesedése 1915. május havában. — A loárak Budapestén 1914-ben és 1915-ben. — A közös tulajdont képező ingatlan mozgósítása. — Értesítés. — Országos vásárok	1085
Kereskedelem, tőzsde	1087
Szerkesztői üzenetek	1088

Mai számunk melléklete. Lapunkhoz mellékeljük a Győry Lóránt és Mutschbacher Emil dr. szerkesztésében megjelenő „Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet Közleményei” IV. évfolyamának 12. számát, amelynek alább felsorolt változott tartalmára felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Mellékletünk tartalma: Franciaország mezőgazdasága a világháború alatt. — A mezőgazdasági biztosításügy fejlődése Svájcban. — Szövetkezeti mozgalom a spanyol

„BIG FOUR” traktor

egyetemes szántó és vontató motoros magánjáró, benzin-, benzol- és petroleum-üzemre berendezve.

Háromféle sebesség előre.

A „Big Four” traktor a legelterjedtebb szántógép, szerkezete és anyaga elsőrendű — kezelése egyszerű — működése biztos.

Raktáron levő traktorjaink iránt érdeklődőknek részletes ajánlattal szivesen szolgál:

KOZPONTI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK R.-T. GÉPOSZTÁLYA
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 26. szám. Telefon 86—97.

mezőgazdaságban. — Fenymerési vizsgálatok erdőben. — Különböző szőlészeti észleletek Montpelierban. — A tejgazdaságban használt só bakteriológiai elemzése. — A roquefort-sajt zsiranyagának összetétele. — Az altalaj öntözése. — Szövetkezeti gabonarakarok az Egyesült-Államokban. — Fogyasztási szövetkezetek Oroszországban.

A Németországhoz való gazdasági közlekedés kérdése. A Középeurópai Közgazdasági Egyesületek német, magyar és osztrák egyesületeinek kiküldöttéi f. hó 23—24-én együttes értekezletre gyűltek össze Berlinben, hogy Wolff Gyula tanár, Plener Ernő báró és Szerényi József előterjesztései alapján a kettős monarchia és Németország gazdasági viszonyainak jövő szabályozása és bensőbbé fejlesztése felől tanácskozzanak. Magyar részről Wekerle Sándor dr. volt miniszterelnök, mint a Magyarországi Középeurópai Közgazdasági Egyesület elnökének vezetésével közgazdasági életünk több kiválósága vesz részt a berlini értekezleten, ahol a mezőgazdasági érdekeltséget Osztrólczy Miklós az OMGE. alelnöke, György Endre, a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ végrehajtóbizottságának tagja, Miklós Ödön államtitkár, Kubinek Gyula, az OMGE. igazgatója és Paikert Alajos, a Magyar Közgazdasági Társaság főtitkárja képviselik.

Követendő példa. A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete az OMGE. felhívására nyomatékosan figyelmeztette tagjait, hogy ne adják el gabonatermésüket a határarabszábon alul, Temes vármegye alispánja pedig egyidejűleg intézkedett, hogy az új határarabszábot a vármegye valamennyi községében kidobolják, az elüljárásnál kifüggeszszék s hogy az elüljárások a határarabszábot betartását szigorúan ellenőrzik.

A rokkantak ellátása. A háboru rokkantjainak ellátása ügyében a magyar gazdasági érdekképviseletek vegyes bizottsága Thék Endre udvari tanácsos elnöke alatt a Magyar Gazdaszövetség helyiségében tartott legutolsó ülésében formulázta azokat az általános irányelveket, amelyek között a várt segítségnek mozognia kell. Mindenekelőtt nemzeti kötelességnek jelentették ki a rokkantak tisztességes módon való ellátását s kijelölték azokat a feladatokat, amelyek megoldása az államra vár. Emellett kifejezésre jutott az a nézet is, hogy a megnyíló feladatok nagy része áldozatos munkáját fogja igényelni. Gratz Gusztáv, Teleki Sándor gróf, Czettler Jenő, Hoffer kamarai titkár felszólalásai után megállapodtak az általános elvek tekintetében, amelyek között talán legjelentékenyebb az ügynek egy kézben való koncentrálása s a rokkantak részére folyt gyűjtések ellenőrzése. Határozatba ment az is, hogy a miniszterelnökhöz benyújtandó memorandumban az általános elveken kívül a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem művelőinek kívánságai külön előterjesztésnek.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület elnöksége a napokban értekezletet hívott össze, hogy a maximális terményárak leszállítása érdekében Budapest székesfőváros és néhány vidéki város által kifejtett akcióval szemben állást foglalhasson és interveniáljon a kormánynál a gazdaérdekek megvédése szempontjából. Az értekezleten Böször-

ményi Emil dr. egyesületi alelnök, valamint Világossy Gáspár egyesületi titkár részletesen kifejtette azokat a szempontokat, amelyek a megállapított maximális terményárak fenntartása mellett szólnak s melyeknek leszállítását a mai drága termelési költségek mellett megakadályozni az egyesületnek elsődrendű kötelessége; éppen azért az értekezlet kimondotta, hogy a méltányosan megállapított maximális terményáraknak változatlan fenntartása érdekében úgy Tisza István gróf miniszterelnökhöz, mint a földművelésügyi kormányhoz felterjesztéssel fordul, nehogy a mai általános drágaság mellett éppen a terményárak szállíttassanak le. Az értekezlet hangsúlyozta, hogy a kormány által megállapított maximális árak úgy a fogyasztó, mint a termelőre nézve méltányosak s azoknak csökkentése egyenesen a gazdaközönség érdekeinek nyílt megsértése lenne. Az értekezleten szó volt még az aratási munkálatokról, a cséplés kellő biztosításáról, melyeknek sikeres lebonyolítása az egyesület közbenjárásával kieszközölt hadifoglyok, rabok, katonák útján rendes befejezést nyer.

A Tordaaranyosvármegyei gazdák gyűlése. Folyó hó 18-án tartotta meg a Tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egylet Wolff Gyula dr. elnöke alatt júliusi választmányi ülését, amelyen a napirendre tűzött ügyeket Török Bálint titkár terjesztette elő. A tárgysorozat jelentékeny részét a habóruval kapcsolatos kormányrendeletek és intézkedések töltötték ki. Az egyesület részletesen indokolt felterjesztést intézett a kormányhoz a gabonahatárarabszám oly módon való módosítása tárgyában, hogy azok alapjául a tavalyi határarabszám vétesse. Kérte az egylet a kormány intézkedését, hogy Erdély területére a prémiumos árak érvényessége három héttel tolassék ki az időjárás viszonyok alapján. Panasza adott alkalmat, hogy a gabonakereskedelem békébe kötött, a megbízottak pedig nem vásárolnak csak a határarabszám alul s így a gazdák hiába siettették a 6 koronás napszám mellett a cséplést. Különös sérelme a gazdáknak, hogy az ipari termékek árát nem szabták meg. Az állatállomány csökkenésére és a száj- és körömfájás kezdődő fellépésére való tekintettel az OMGE.-vel egyértelműleg kérte az egylet a földművelésügyi minisztert, hogy idejében kellő számu gőzekéről gondoskodjék. Az egylet összeírta a megyében lévő cséplőgéptulajdonosok benzinszükségletét és az OMGE. közbenjárása útján kérte annak biztosítását a kormánytól. Az egylet által rendelt 14.000 kg. rézgálic elfogyván, 1000 kg. bányagálicot rendelt az egylet, mely a rézgálicból abban különbözik csupán, hogy rézgálictartalma 90—93% s így kg.-ként 10 dekával több alkalmazandó belőle. Az oroszoktól zsákmányolt vasvillából 1000 drb.-ot közvetített az egylet tagjainak. Az orosz foglyokat és katonai munkáscsapatokat igénybevevő gazdák részére 800 kg. szalonnát közvetített eddig az egylet 4:50—5 K. árban. Elhatározták, hogy a méhészet ügyét a megyében rendezik és a kihalt méhesek kaptárainak, eszközeinek és anyagainak felhasználásával társulási alapon egy nagyszabású méhészetet állítanak be.

A loárak Budapesten 1914-ben és 1915-ben. A Székesfővárosi Tattersall és Lóvásártelep ár-

jegyzései szerint a loárak 1914-ben és 1915-ben a következő különbözözeteket mutatják:

	1914.	1915.
Jobb minőségű hátsó, csikó	100—370	300—1450
Könnyű kocsi (jukker)	230—600	500—600
Nehéz kocsi (hintós)	280—800	700—1300
Igás kocsi (nyugoti vér)	300—1150	700—2400
Fuvaroslovak	130—300	300—450
Parasztlovak	72—180	170—300
Alárendelt minőség	21—100	70—550
Vágólovak a székesfővárosnak	80—140	162—500

Országos vásárok július 29-től augusztus 5-ig.

Jelmagyarázat: l = lóvásár; m = marhavásár; külön vasútállomás = zárójelbe tett helynév.

29. Alsónyárasd l. és m. Pozsony m. (Felistal-Alsónyárasd) — Bázna l. és m. Kisküküllő m. (Medgyes). — Csepreg l. és m. Sopron m. — Hajdudorog l. és m. Hajdu m. — Letenye l. és m. Zala m. (Mura-király). — Románoravica l. és m. Krassószörény m. — Szolyva m. Bereg m. (Szolyvahársfalva).
- 29—30. Lippa l. és m. Temes m. — Nyárádszereda l. és m. Marostorda m.
- 29—31. Versec l. és m. Temes m.
30. Sejtor l. és m. Zala m. (Tófej-Bak).
31. Apátfalva l. és m. Csanád m. — Borosjenő l. és m. Arad m. — Egerhát l. és m. Szilágy m. — Kutas l. és m. Somogy m. (Beleg). — Mezőtúr l. és m. Jásznyagykunszőlők m.
- 31—2. Déva l. és m. Hunyad m. — Mezőmehes m. Tordaaranyos m.
1. Alparét m. Szolnokdoboka m. (Dés). — Felsődabas l. és m. Pest m. (Alsódabas). — Jánoshalma l. és m. Bács m. — Jászszentgyörgy l. és m. Szolnok m. (Felsőszászberek). — Kiskőrös l. és m. Pest m. — Kiskunlacháza l. és m. Pest m. — Kula l. és m. Bácsbodrog m. — Mezőkeresztes l. és m. Borsod m. — Tab l. és m. Somogy m. — Törökkanizsa l. és m. Torontál m. — Vajdáréce l. és m. Fogaras m. (Fogaras).
- 1—2. Jászárokszállás l. és m. Szolnok m. — Pécs l. és m. Baranya m. — Sopron l. 1—2. és m. 2. Sopron m.
2. Ádánd l. és m. Somogy m. — Baranyavár l. és m. Baranya m. (Baranyavár-Pélmónostor). — Devecser l. és m. Veszprém m. — Dobsina m. Gömör m. — Harkány l. és m. Baranya m. (Harkányfürdő). — Kapuvár l. és m. Sopron m. — Kétegyháza l. és m. Békés m. — Kismarton l. és m. Sopron m. — Kört l. és m. Komárom m. — Losonc l. és m. Nógrád m. — Magyaróvár l. és m. Moson m. — Marospetres l. és m. Arad m. (Zám). — Mernye l. és m. Somogy m. — Nagydorog l. és m. Tolna m. — Nagyoroszi l. és m. Nógrád m. — Nagypalád l. és m. Szatmár m. (Halmi). — Nagysurány l. és m. Nyitra m. — Orszentpéter m. Vas m. — Rakamaz l. és m. Szabolcs m. — Somogysánc l. és m. Somogy m. — Szentjobb l. és m. Bihar m. (Nagykőgya-Bihardioszeg). — Tarján l. és m. Komárom m. (Tatatóváros-Bicske). — Trecsén l. és m. Trecsén m. — Vaja l. és m. Szabolcs m. — Várpalota l. és m. Veszprém m. — Zseliz l. és m. Bars m.
- 2—3. Máramarosziget l. és m. Máramaros m.
- 2—4. Szászrégen l. 2—4. m. 5—8. M. Torda m.
3. Bánokszentgyörgy l. és m. Zala m. (Csomódér). — Csáktornya l. és m. Zala m. — Komját l. és m. Nyitra m. — Nagydobrony l. és m. Bereg m. (Bátyu). — Nagyecsed l. és m. Szatmár m. — Percseny l. és m. Ung m. — Privigye l. és m. Nyitra m. Sósut l. és m. Fejér m. (Tárnok). — Szerednye l. és m. Ung m. (Ungvár-Munkács). —
- 3—4. Vizakna m. 3. és l. 4. Alsófehér m.
4. Bellus l. és m. Trecsén m. — Csáca l. és m. Trecsén m. — Felsőőr l. és m. Vas m. — Jókút l. és m. Nyitra m. — Nagymegyer l. és m. Komárom m. — Nyírlugos l. és m. Szabolcs m. (Nyírmihálydi). — Peréd l. és m. Pozsony m. — Sárospatak l. és m. Zemplén m. — Tiszaujta l. és m. Ugocsa m. — Volóc l. és m. Bereg m.
- 4—5. Karánsebes l. és m. Krassószörény m. — Vésztő l. és m. Békés m.

**Elsőrendű hektoliteres lenzsákat (kék csikos),
legjobb minőségű vízhatlan ponyvákat**

gazdaságok részére azonnal szállít a

HUNGÁRIA BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG mezőgazdasági osztálya,

Budapest, IV. ker., Koronaherceg-utca 18. szám.

Sürgőnycim: Hungarbank, Budapest.

Telefon 122—51, 122—52.

Időjárás.

Budapest, július 21.

Hazánk hőmérsékleti menetének szabálygyanánt elfogadott felszazadosnál idősebb átlaga értelmében az elmúlt heten (július 15-17) áll be az év legnagyobb melege. A valóságban azonban majdnem a legnagyobb hűvösség állott be. Eddig is egész nyáron at csak alig-alig került ki a heti átlagos hőmérsékletből a szabályszerű mérték, ezuttal azonban éppen hatalmas hővisszaesésről van szó. Végig az egész országban mintegy 3-4 foknyi hőhiányt lehet megállapítani, ami jó lehetett az északabbra és magasabban fekvő vidékeknek a gabonaérés tekintetéből, de nem válhatott előnyére a termés zömét adó Délvidéknek, ahol most kánikulás meleg és száraz idő a mezőgazdaság részéről is a megkívánt szabályszerű időjárás. Ez a kívánalom, sajnos, nem teljesült. Eddig sem volt még igazából nyár, mert az a néhány napos nyári nagy meleg sokkal szakadozottabban jött és sokkal rövidebb lélekzetű volt, semhogy kifejtette volna azt az utóérlelő, szárító, penész- és egyéb gombaölő hatást, amire a sajnosan tulontul sok nedvességben pepecselni kénytelen arató-, betakarító- és eséplőmunkának mostanában országosan oly égető szüksége van. Különösen az eddig is egyáltalán nem nyárius éjjelek váltak a héten szinte hidegekké, 10 fokra is leszállva és e révén a bővebb harmatozást is előmozdítva, ami most semmiképpen sem kívánatos.

Eső ugyanis számos és tág vidéken ijesztően sok és sokszor van, miként a mai térképen és táblázatban látni. Óriási területet borít már a 100 milliméteren felüli esőréteg (20 nap alatt!) s a 150 milliméteren felüli is egyre növekszik. Emellett az eső gyakorisága 20 nap alatt elérte átlagban a 10 napot, vagyis átlagban másodnaponként esik, ami sehogy sem válik most előnyünkre. A hét vége felé azonban mintha

határozott apadás állott volna be a vég nélküli zivatarjárásban, aminek nemcsak mezőgazdasági munkálataink érdekében, de a zivatarjárás szabályszerűsége tekintetéből is július 21-én már itt a legfőbb ideje.

Sávoly Ferenc dr.

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.

(1915. július hó.)

Vidék	Normális havi óra per órás csapadék VII. 1-31.	700/1000-as csapadék VII. 1-21. milliméter	Csapadék azonos száma VII. 1-21.	Normális havi hőmérséklet C VII. 1-21.	Tényleges havi hőmérséklet C VII. 1-21.	Zivatar
I. a	60	56	8	22.0	18.6	
b	55	66	8	22.6	18.7	
c	55	92	8	22.6	19.0	
d	83	67	6	23.4	19.5	
II. a	74	75	8	21.8	17.6	
b	90	87	9	22.3	17.7	
c	65	64	7	22.7	18.5	
d	70	70	7	22.9	18.5	
e	70	50	6	23.1	18.5	
III. a	70	87	9	21.5	17.0	
b	100	73	8	17.3	14.5	
c	55	53	7	21.8	18.0	
d	100	97	7	17.3	14.5	
e	90	54	6	17.3	16.2	
f	78	77	9	21.4	18.4	
IV. a	110	?	?	21.2	?	
b	73	104	9	21.7	18.7	
c	65	115	9	21.7	18.7	
d	85	142	10	21.7	18.8	
e	124	?	?	19.6	?	
V. a	65	90	8	23.6	19.7	
b	70	113	10	23.4	19.8	
c	65	118	10	23.0	20.0	
d	89	114	10	19.3	18.4	
e	89	110	10	18.2	17.0	
f	75	141	10	21.2	19.4	
g	84	122	11	22.2	21.0	
h	104	150	11	19.1	18.6	
i	88	140	11	18.8	17.4	

A zivatarvékenység valamivel alábbhagyott.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A "PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-UT 25. (KÖZTELEK)

MEGKERESÉSRE

GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI

NYOMTATÓANYOKRÓL

ÁRJEGYZÉKET ÉS MINTÁKAT KÜLD.

Gazdasági szakismerettel és gyakorlatiattal rendelkező **tiarviselőt keres nagy budapesti iparvállalat szekerészeti ügyeinek vezetésére.** A fogatok rendbentartása, munka-beosztása, ellenőrzése, kertészet felügyelete stb. a munkakör. Kívánatos a gabonaszakmeret. Vissza nem küldendő bizonyítványmásolatokkal felszerelt kérvények, melyekben az életkor, végzettség, az eddigi gyakorlat és az igények megjelölendők. **Deutsch Gusztáv, Budapest, Semm-lweis utca 4.** címére küldendők. Az átlás mielőbb elfogalandó. 63

Uj szalmaprés zsinegkötésre berendezve

eladó.

Érdeklődések „Motorhajtásos szalmaprés” alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 640

Sovány sertésekre

a legmagasabb napi ár mellett van vevőm!

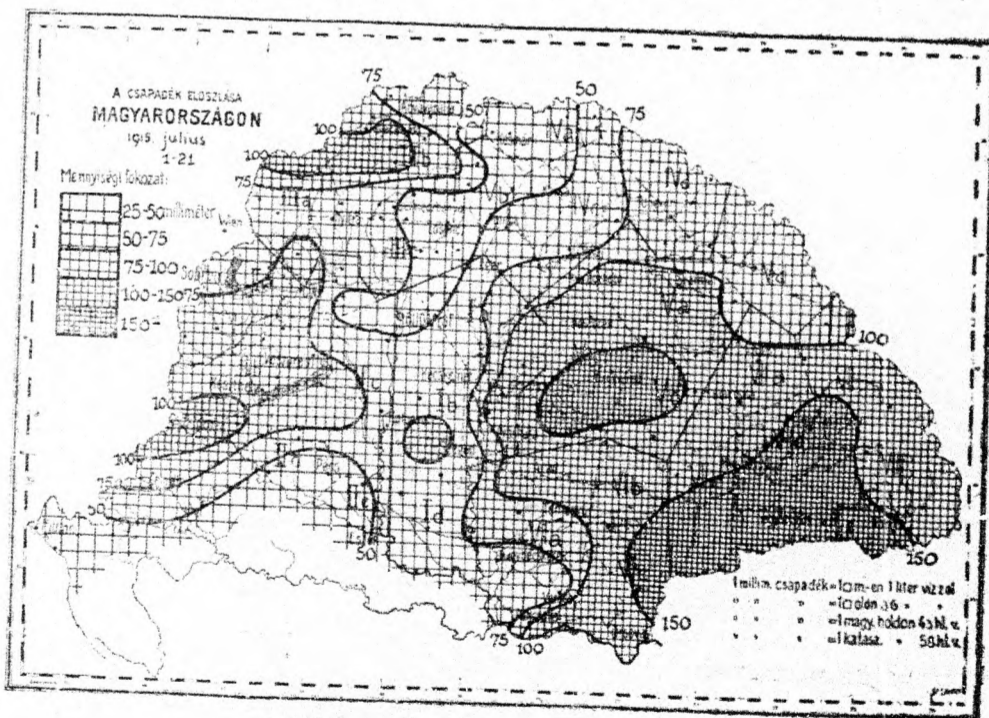
BRILL LAJOS sertésbizományi irodája, Budapest, VIII, Kenyermező-utca 6. sz.

Kimutatás a ragados állatbetegségek elterjedéséről.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. július 21.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlt heti állapot				Múltévi állapot	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	173	196	172	195	227	237		
Veszétség	377	412	363	399	261	266		
Takonykór	43	56	38	48	49	53		
Száj- és körömfájás	1141	8789	1048	7746	1387	9120		
Juhhimlő	3	5	3	5	14	21		
Ivorsz. hóly. kiütés	13	88	14	92	30	103		
Rühkór	381	789	376	759	225	431		
Bivalyvész	33	59	25	49	20	48		
Sertésorbánc	87	284	84	283	274	664		
Sertésvész	410	1872	372	1559	870	3334		

A térkép felosztása vármegyék szerint:

(k. = kelet, ny. = nyugat, d. = dél, é. = észak.)

- I. Duna-Tisza köze: a) Heves, Szolnok (Tisza jobbpartja). — b) Pest. — c) Szolnok (Tisza balpartja), Csongrád. — d) Bács.
- II. Duna jobbpartja: a) Moson, Sopron, Vas k., Győr, Komárom — b) Vas ny., Zala, Veszprém. — c) Fejér, Tolna, Somogy. é. — d) Somogy d., Baranya ny. — e) Baranya k.
- III. Duna balpartja: a) Pozsony é., Nyitra é. — b) Trencsén, Turóc, Árva, Liptó, Zólyom. — c) Pozsony d., Nyitra d., Bars, Hont, Nógrád.
- IV. Tisza jobbpartja: a) Szepes, Sáros. — b) Gömör. — c) Borsod, Abauj, Zemplén d., Ung d., Bereg d. — d) Zemplén é., Ung é., Bereg é.
- V. Tisza balpartja: a) Szabolcs, Szatmár. — b) Hajdu, Békés, Bihar k. — c) Bihar ny., Szilágy k. — d) Máramaros.
- VI. Tisza-Maros szöge: a) Csanád, Arad ny., Torontál, Temes. — b) Arad k., Krassó é. — c) Krassó d.
- VII. Királyhágón túl: a) Szolnokdöboka, Kolozs k. — b) Besztercenaszód, Marostorda k., Udvarhely é. — c) Kolozs ny., Tordaaranyos ny., Alsófehér ny., Hunyad. — d) Tordaaranyos k., Marostorda ny., Kisküküllő, Alsófehér k. — e) Szeben, Fogaras, Brassó. — f) Nagyküküllő, Háromszék, Udvarhely d., Csik.

Ausztériában 1915. év július 14-én fertőzve volt: ve-zettséggel 24 k. 24 u., takonykórral 9 k. 16 u., ragadós száj- és körömfájással 622 k. 5611 u., sertésvész-szel 66 k. 141 u.

Németországban 1915. év máj. 15-én fertőzve volt: takonykórral 98 k. 107 u., rag. száj- és körömfájással 3384 k. 7842 u., sertésvészszel 405 k. 474 u., rag. tüdőlobbal 1 k. 1 u.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől.
1915. július 23.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonasztyálynak jelentése a „Köztelek” részére.)

Gabonaneműekben üzletkötések nem történtek. Az országos rekvirálások folytán az üzlet teljesen szünetel.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1915. július 23-án. A székesfőváros vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Főhajtók a szokott községekben 70 szekér réti szénát, — szekér muhart, 7 szekér zsupszalmát, 25 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, 47 szekér lóhere, lucerna és zabosbukkonyt, 100 zsák szecskát.

A forgalom: közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. 6 —, réti széna II. r. 6 —, réti széna I. r. uj 1500—1800, réti széna II. r. uj 900—1400, réti széna csomagolásra 800—860, muhar —, zsupszalma 1000—1100, alomszalma 860—1000, takarmányszalma —, tengeriszár —, zabosbukkony (uj és ó) 1400—1700, lóhere 1500—1800, lucerna 1400—1700 uj és ó köles —, sarju —, szalmaszecska 1500—1800. Összes kocsiszám 150. Összes súly 180,000 kg.

Örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abraktakarmány-sztyálynak jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmánycikkék árai a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom korpa	Maximális ár 17 K.
Geromba korpa	
Rozskorpa	
Budapesti gyári repcepogácsa	33—34—
Malomkonkoly (maximális ár)	—
Derbymelesz ab Hatvan	—
Szártított moslék zsák nélkül ab szeszgyár	—
Szártított répaszelet zsák nélkül ab cukor-gyárak	27.50—28—
Malátacsira	—
„Milka” tejelőtakarmány ab Hatvan	—
Szörpíé 48—50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	20.50—21—
Lukullus ab Budapest vagonrakományok vételénél	58.30—
Lukullus ab Budapest kisebb mennyiség vételénél	60—

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1915. július 22.

Tiszavidéki: eredeti	168—172— K.
Kosárúru (8—3¼ drb 1 korona) át-számítva	174.50—180— K.
Irányzat: nyugodt.	
Időjárás: meleg.	

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége árusztyálynak jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet az utolsó jelentési idő-szakban nem mutat változást. A forgalom a rendes keretben, a multheti árokon bonyolódott le.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb kocsirakományok vételénél nehéz minőségű — 380—385 K. Könnyebb minőségű — 370—375 K. Elsőrendű perzselt (paraszt) szalonna — 400—405 K. I. r. pestvárosi disznózsir, nagy hordókban 390—400 K. 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

A sertésüzlet heti szemléje.

(Az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület heti jelentése.)
1915. július hó 17.

Az e heti sertésüzletet részben az árok mozdulatlan-sága, majd az árok esése jellemzi. A kövősertés-üzlet irányzata mindvégig lanyha volt, melynek hatását a soványsertés-üzlet is megérezte. A ferencvárosi sertés-vásáron, hol a felhajtás 182 darab sertéssel volt kevesebb (6013 darab sertés, 7 stüdő) a multheténél, az üzlet a hétfői nap kivételével igen vontatott és lanyha volt. Kedden, szerdán az árok csökkentek s ez a műv tartotta magát a hét végéig, amikor is fiatal I. zsirsertés 380—400 f., II. 380—400 f., öreg I. 340—350 f. és II. 330—340 filléren jegyeztetett. A soványsertés-üzletben igen kevés eladás történt s az árok sem változtak. A tőrőre való malacokat a gazdak még erősen tartják, de vevők sem igen akadnak, mert tulmagsanak tartják a kért árokat. *Köbönyda* a hizlalai állomány a mult hét óta 179 darabbal növekedett. Az állomány jelenleg 42,539 darab. A bécsi vásáron a nagy felhajtások folytán (3641 darab hussertés, 9275 darab zsirsertés) a zsir-sertések ára 40—50 fillérral, a hussertéseké 20—30 fillérral esett kilogrammonként. I. magyar zsirsertés 300—320 f., közép 280—300 f., öreg 280—290 fillér, könnyű 260—270 fillér. A zsiradékok árai teljesen változatlanok. Zsir és báromdarabos szalonna 390 K., négy-darabos 340 K., öt-darabos 370 K. Sertés-hus 350 K. Valamennyi 100 kg.-ként számítva.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. július 22.

Főhajtott:

Jobb minőségű hátsó, csikó	29 drb	300—1850
Könyű kocsiló (jukker)	73	560— 800
Nehéz kocsiló (hintós)	85	800—1650
Igás kocsiló (nyugati vér)	107	800—2900
Igás kocsiló könnyű	97	510— 640
Fuvaroslovak	68	320— 520
Parasztlovak	45	180— 380
Alárendelt minőség	136	70— 500
Összesen	644 drb	
Eladatlán maradt	322 drb	
Irányzat: élénk. Székesfőváros levágásra vásárolt 68 darabot 200—500 K.-ig.		

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. július 19.

Főhajtott:

Magyarországból	757 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— „ juh	— „ kecske
Összesen	757 drb juh	— drb kecske
Eladatlán maradt	— drb juh	— drb kecske

Á r a k

(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).

Hizott ürü	drb	fill.	kor.
Feljavított juhok	—	—	—
Kiverő juhok (anya)	140—164	—	—
Báránok	—	—	—
Kisorolt kosok	124—128	—	—
Durvaszörű juhok	—	—	—
Irányzat: élénk volt.			

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. július 22.

Főhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás	570 drb	Elsőrendű hizott	71 drb
Mult vásárról visszamaradt	— „	Másodrendű	396 „
Összeg	570 drb	Alárendelt minőség	24 „
Eladatlán vágóhidra	226	Növendékmarha	20 „
		Bivaly	59 „
		Összeg	570 drb
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyar eredeti	235 drb	Bika	107 drb
Magyar tarka	266 „	Ökör	214 „
Bivaly	59 „	Tében	249 „
Horvátországi marhák	10 „	Növendék-bivaly	— „
Ausztiai marhák	— „	Összeg	570 drb
Összeg	570 drb		

Á r a k

(100 kg.-ként élőszuliban minden levonás nélküli fillérekben.)

1915. július 22.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	270—290	210—268	170—208
Tarka hizott ökör	280—325	210—278	170—208
Konzerv ökör	—	—	—
Tében	232—284	190—230	150—188
Bika	252—290	221—250	180—218
Növendékmarha	—	40—236	—
Bivaly	—	120—200	—

Irányzat: lanyha, az árok csekély felhajtás következtében 10—15 koronával métermázsánként emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. július 20.

Főhajtott:		Árak:	
Magyarországból élő borju	330 drb	(kilogrammonként élőszuliban fillérekben)	
„ rugott	1 „	I. oszt.	II. oszt.
„ leszurt	— „	280—290	230—256
„ éves növendék	— „	—	—
Ausztriából élő	— „	—	—

Á r a k:

kor. értékben páronként

Magyarországból élő bárány	— drb	—
Ausztriából élő bárány	— „	—
„ leszurt bárány	— „	—
Ausztriából leszurt bárány	— „	—
„ élő bárány	— „	—
Összesen	331 drb	
Eladatlán maradt	— darab élő borju, — darab rugott borju, — darab élő bárány, — darab leszurt bárány.	
Irányzat: élénk volt, az árok szilárdak maradtak.		

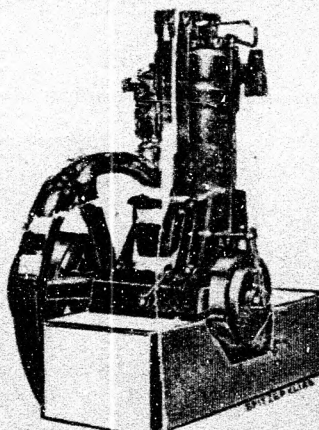
Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és oszplógépek hajtására. „ Ipari telepek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű magassnyomású nyersolajmotor. 4 HP-től kezdve minden nagyságban készül.

Prager Maschinenbau A.-G. (vormals Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer) bronsmotorgyárának gyártmánya!

FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
MŰSZAKI IRODÁJA
BUDAPEST, V. KERÜLET, VÉCSEY-UTCA 2. SZÁM.
TELEFON 120-70.

Legegyszerűbb szerkezet.
Nincs előmelegítő lámpa.
Nincs gyújtógyertya, sem gyújtóső.
Nincs villamos gyújtó.
Nincs vízbefecskendezés.
Nincs légszivattyú.
Nincs nyersolajszivattyú.
Nincs fűt- és koromképződés.
Nincs hatósági ellenőrzés.
Nincs robbanás vagy tűzveszély.
Nincs cipészkelődés.
Nincs üzemzavar.
Legolcsóbb üzem.
Legkevesebb fogyasztás.
Minden pillanathban indul.
Mindig üzembiztos.
Bárki kezelheti.

STOCK MOTOREKE

VEZÉRKÉPVISELETE:
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI
 okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

MOST: VI., Vilmos-
 császár-ut 45. sz., I. em.
 Telefon 76—94. Sürgőycim: **DIPLINGS.**

Az ujnépi uradalom (u. p. Nagykanizsa) többszörösen első
 díjakkal kitüntetett **telivér szimmentáli tenyész-**
 szetében elsőrendű, jól tejelő anyáktól
 származó

tenyészbikák

állandóan kaphatók.

630

Nagyobb gőzeke-bérszántást

1915. és 1916. évre, Fowler-féle 16 újabb gőzekével, vállal:
Zeman János gőszántási vállalat,
 Dunaszerdahely-Sikabony.

639

Az összes

bérbeadó birtokokat és bérletkeresőket

megtalálja a

Földbérlők Lapja

Magyar Földbérlők Országos Szövetsége
 hivatalos lapjában.

Mutatószám ingyen.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.

698

Hadifoglyok élelmezéséhez szükséges főzőüstöket,

a fogolytáborokban
 használatos kivitelben az

ALFA-SEPARATOR R.-T.,

BUDAPEST, VI., LOMB-UTCA II. SZ.

szállít.

Gőzeke- és motorekerészletek,

mint acélfogaskerek, fémcsapágyak, bronzetolattyúk, dugattyúk, ekevasak, kormányok, tűzszekrények, forraszók,
 I-ső rendű sodronykötélek stb. **minden gyártmányu gőzekéhez** készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.
 Munkafelvételek, költségvetések ingyen.

279

MASCHINENFABRIK IMPERIAL, MEISSEN

„ (SACHSEN) „

MINDENTSZÁRÍTÓ (Allestrocker)

automatikus gépein aratás után azonnal szárítható:

**kukorica, mindennemű gabona, magvak,
burgonya, répalevél, répaszelet,
kukoricacsutka, stb.**

Kukoricagóré fölösleges.

**Az IMPERIAL-szárítók STABIL
és TENGELYEN JÁRÓ rendszerűek.**

A tengelyen járó szárítógép

VÁNDORSZÁRÍTÓ-nak

alkalmazható.

Prospektust és árajánlatot díjmentesen
küld a magyarországi vezérképviselő:

Dr. KOPPER A. mérnöki iroda,
Budapest, VIII., Baross-utca 77. sz.

TELEFON: József 30-62.

527

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

rendelje meg késedelem
nélkül nyári szükségletét.

Ia fekete kocsikenő	pr. 100 kg. K	48-
Ia szerszámkenőcs	" " "	40-
Ia gépszir	" " "	140-
10% Tara levonással.	" " "	150-
25%-os karbolsav		
Karbolineum	" " "	30-
Kátrány	" " "	32-
hordóstól együtt mérve.	" " "	19-
Gépkénőolaj cséplőgépekhez	" " "	140-
" nagyobb gépekhez	" " "	160-
Mótorkenőolaj	" " "	170-
Dieselmótorhengerolaj	" " "	230-
Autóolaj	" " "	230-
Gőzhengerolaj	" " "	250-
Benzolin potlókeverék	" " "	160-

minden ingyenhordóban, eredeti Tara levonással.

Fapeckes kévekötelek, 140 cm. hosszú, pr. 1000 drb. 22-

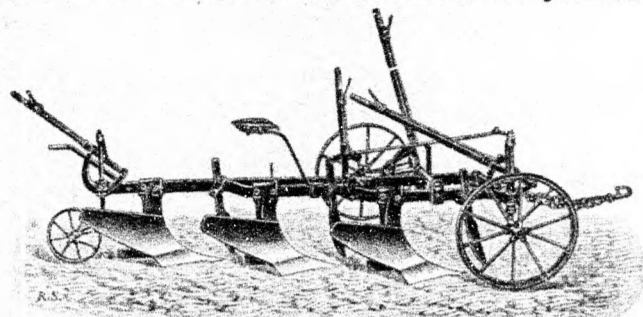
Dobslélek, kazáncsövek, zsírozó szelencék, gabonabehordócsigolyák, kazalponyvak legelőcsőbb árban.

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő, Telefon
BUDAPEST, V., Csáky-u. 34. interurbán 121-64.

Haszonbérbeadó legelőbirtok.

A Revicky József örökösei tulajdonát képező **868 holdas legelő-
birtok**, melyben 200 hold szántó és 3 gazdasági épület van,
előnyös feltételek mellett folyó év október 1-től haszonbérbe ki-
adó. A szántóföldeken a szántás azonnal megkezdhető. A birtok
fekszik Bihar vármegyében, Berettyószentmárton község határában,
3 kilométernyire a berettyóújfalusi vasutállomástól, Püspökladány-
Nagyvárad vasúti vonal és Nagyvárad-Berettyóújfalusi könt között.
Bővebb felvilágosítással szolgál **Liptay Jenő, Reviczky
József örökösei megbízottja, Nyiregyházán.** 844

Melegen motor után való
ajánlom motor használatra **Sack Rudolf**
**három- és négybarázdás,
sekély- és mélyjárataú ekéit,**
melyek a valódi Sack fogatos ekék minden előnyével bírnak.

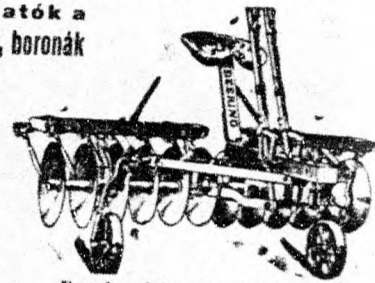

Motor után való Sack-féle eke.

Nagy választékban kaphatók a
valódi Sack egy- és többvasú ekék, boronák
és kitűnő sorbavetőgépek,
valamint

répa- és burgonyakiszántók,
továbbá Deering-féle amerikai
tárcsásboronák

és gyűjtőgépek, elsőrendű
szecskavágó- és répavágó-
gépek, darálógépek, burgo-
nyafűllesztők, Apolló me-
szelő- és fertőtlenítőgépek stb.

Deering-féle tárcsásboronák.

Felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál!

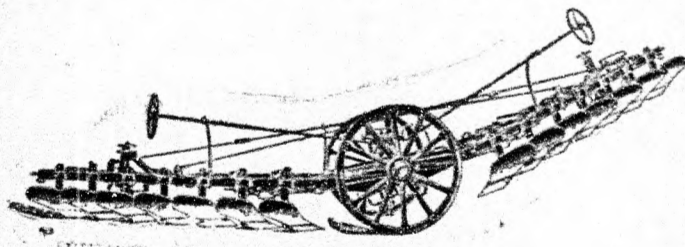
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára,

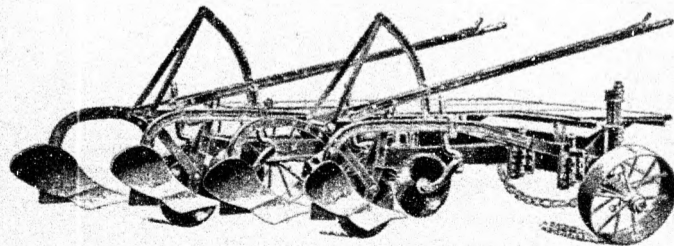
BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

„RESICAI ACÉL“

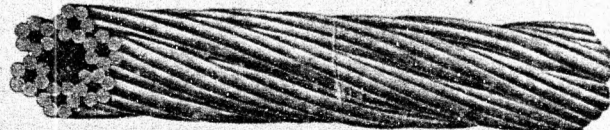
ekék, boronák, kapák, hengerek és egyéb elsőminőségű talajművelőeszközök.

7-vasú antibalancé billes-6-eké.

4- és 6-vasú amerikai rendszerű traktor-eké.

Kladnoi gőzekekőtelek.

Részletes ajánlattal szolgál az

Á. V. T. VÁRBOKSÁNI GAZDASÁGI GÉPGYÁR VEZÉRKÉPVISELETE
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 1. SZÁM.

**Hazafias kötelesség
most a többtermelés!**

Jelentékeny **mütrágyamegtakarítás** mellett

tetemes **terméstöbbletet** biztosít

a sortrágyázás!

Legjobb kombinált vetőgép

a szabad. „REKORD II”

sorba vet — sorba trágyáz.

Árajánlattel szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának

Vezérügynöksége

Budapest, Vilmos-császár-ut 32.

Haszonbérlet.

Fejér megyében, fővárostól egy órányira, **1200 m. hold** l. r. szántóföld, folyó évi október hó 1-től kezdődőleg hosszabb időre haszonbérbe kiadó. Bővebb értesítés nyerhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület üzemi osztályában, Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám.

1000 magyar holdas urasági birtok

Szilágy megyében (500 magyar hold szántó, 90 hold rét, a többi legelő), ez év végére bérbeadandó. Felvilágosítás kapható dr. Farkasházy Zsigmond ügyvédi irodájában, Budapest, Muzeum-körút 19.

Zsák- és ponyvaköleszés. Mindennemű új és használt

zsák, ponyva,

kévekötők legmegbízhatóbb szállítója
SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház mellett)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

Tetőfedésre alkalmas prima balatonmelléki

nádat

nagy kérékbe kötve vagonrakományban jutányosan szállít és a nádfedések teljesítésére, valamint költségvetések elkészítésére legmegbízhatóbb szakembert rendelkezésre bocsát:

BETTHEIM W. SAM. ÉS FIAI cég, NAGYKANIZSÁN.

Eladó lótartás felhagyása folytán

egy 12 éves pej kanca,

apja Toubl amerikai telivér, anyja orosz félvér, öt csikójával, mindannyi Vilburn I. amerikai telivér után nevelve. Csikók: szopós, 1, 2, 3 és 4 évesek. Bővebbet: L. I., Budapest, IV., Régiposta-utca II., III. em. Telefon 168-45.

Hampshirdown tenyészkosok

1 1/2 és 2 évesek, az 1912. évi leipzig, 1913. évi strassburgi és breslauer kiállításokon díjjal kitüntetett kosok ivadéka, eladók a csejtei-császtói gazdaságban, Császtón, u. p. Csejte, vasút Vágújhely. Megtekintés céljából érkezőknek kívánatra kocsit küldünk Vágújhely állomásra.

Gazdasági munkások részére igen alkalmas, marhabőrből készült, nagyobb mennyiségű

munkásbakancsokat

minőség szerint 12 kor. és 16 kor. közötti árakban ajánl
FROMMER ÁRMIN CIPŐGYÁR, TEMESVÁR.

A Garamvölgyre dülő szelid délkeleti hajlásu, legnagyobb részét szántóföldből álló

1140 m. holdnyi birtok,

uri lakással és szeszgyárral, Lévatól 3 kilométernyire f. évi november 1-től bérbeadó, esetleg eladó. Bővebbet a Dunántúli Agrárbank r.-t.-nél, Kaposvárott.

Hízóállatkiállítás, Wien 1906:

I. díj: **Állami aranyérem.**

Hízóállatkiállítás, Wien 1908:

I. díj: **Kiállítási aranyérem.**

I. díj: A cseh királyság gazdasági tanácsának elismerő oklevele.

Első és második díj, elismerő oklevél és állami ezüstérem az 1913. évi Komotau-i országos kiállításon.

Az eredeti Hampshire kosokból Leneschitz-i törzsnájunkban a

koseladás

megkezdődött. Esetleges vételre tisztelettel meghívjuk a t. gazdaközönseget. Fürstlich Schwarzenberg'sche Herrschafts-direktion, Postelberg, vasúti állomás: Postelberg, Csehország.

Hirneves eredeti westfáliai

„Fricke“ láncrendszerű műtrágyaszóró

a jelenkor legtokéletesebb trágyaszórógépe.

Szór mindennemű műtrágyát, azok vegyületét, száraz vagy nedves állapotban, kedvezőtlen időben is tetszés szerinti mennyiségben, egyenletesen és pontosan. Eldugulás, vagy a műtrágya elkenődése teljesen kizárva.

Jelen viszonyok között minden

többtermelésre törekvő gazdaságban nélkülözhetetlen.

Sok ezer gazda „Fricke“ trágyaszóróval dolgozik. Elsőrangú referenciák. :: Előnyös árak.

Elsőrendű gyártmány. Egyszerű és tökéletes szerkezet. :: Megbízható és nagy munkateljesítmény.

Árajánlatot, a gépek szakszerű leírását — ábrákkal — kívánatra bérmentve küldi:

FRICKE H. C. gépgyár t. k. f. képviselője, Vác, Székesegyház-tér 6.

„PEROCID“ teljesen pótolja a rézgálicot!

Előrehaladott idény miatt raktáron levő összes „Perocid“-készletemet Budapesten vasut-, hajó- vagy postához szállítva 100 kilogrammonként zsákkal együtt **85 K.-ért ajánlom.**

Az anyag minden risico nélkül jövő évre is eltehető és tekintettel a rézgálic várható hiányára, a „Perocid“ beszerzését ajánlom. Használati utasítást kívánatra bárkinek ingyen küldök.

Lukács Sándor

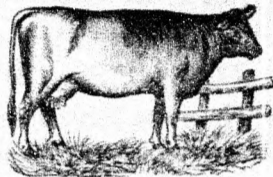
drogéria

Budapest, V., Berliini-tér 7. szám.
Nyugoti pályaudvarral szemben. 638/a

Egy hétbarázdás, általajturókkal is felszerelhető

antibalanzeke,

tartalékrészekkel együtt **eladó.** Csak kétezer hold lett vele szántva, tehát egészen új állapotban, használható 16—24 HP mozdonyokhoz. Cím a kiadóhivatalban. 614

Eredeti hollandi tehén.

Ajánlok eredeti **hollandi teheneket** és **üszöket**, frankó minden vasuti állomásra, azonkívül közvetilem annak vételét **jutányos provízió** mellett.

Tiszteletes hiszolgálat! Elsőrendű referenciák!

Joost. Levie & Sohn

gazdák és szarvasmarhakitelti üzlet.

Windchoten, Hollandia. 624

Tejgazdák!

A Hermeta papírosból való értékesítést, a legjobb és legolcsóbb ürtőszeköz lejáró kannaikkal, ugyancsak vaj- és sajtesomagoló papírokat szállít: **WEINBERGER ARTUR** papírosgyári raktára, Göding.

Veszünk gazdáktól, termelőktől **sertéseket, szarvasmarhákat, juhokat** és mindenféle **gazdasági termékeket.**

Mezőgazdasági Értékesítő Vállalat,
Budapest, IX., Üllői-ut 55. 625

Fogolymunkások részére

ajánlunk kitűnő termelékűt különként 10 koronáért, rumot literenként 2 kor. 80 fillérért, mindennemű hentesárut, szalonnát, zsírt stb.

Veszünk

üres hordókat, szénát, szalmát, hüvelyeseket, sertéseket, juhokat, vágómarhákat, **ajánlunk továbbá** mindenféle zsákokat, ujjat vagy használatot és ponyvákat.

Mezőgazdasági Értékesítő Vállalat,
Budapest, IX., Üllői-ut 55. 624

MEZELI EGEREK és PATKÁNYOK

végleg **kipusztulnak** egérméreggel preparált búzám felhúzóse után. Két évtized óta Dunántúl leg több uradalmában használják. **Erőssége folytan ötdrésze kell, mint más irtószerekből,** vagyis dacára magas árának, mégis legolcsóbb. **Árak: 10 kp.-ként 18 K, akár nagyban, akár kicsinyben.**

A pénz előzetes beiktatása, vagy utánvét mellett 3 napon belül kifizeti:

Dr. Flesch E., „Magyar korona“ gyógytár, chemiai laboratóriuma, Győr.

A megrendeléshez „Strychninbuzára“ szelvény hatósági engedély csatolandó.

Csépeltszalma-prések,

melyek a cséplésnél 6—8 embert pótolnak, kitűnő kivitelben, jutányos árban szállíthatók.

DÉNES B. BETÉTITÁRSASÁG, BUDAPEST, VI. kerület, Vilmos-császár-ut 61/K.

Pontos kiszolgálás! Olcsó árak!

GEDULDIGER HUGO

ruggyantabélyeggyár, vésőintézet, dombornyomda és pecsétbélyeggyár,

Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 17. sz.
Képes árjegyzék ingyen: 608

Nyerslen!

Minden mennyiségű **nyerslent veszek.** A mennyiség és pontos posta, távirtda és vasutállomás megadása mellett, hogy a lent még a földön megérezhessem. Mielőbbi ajánlatot kérek német nyelven „Rohflachs 568“ jel alatt a kiadóhivatalba. 566

Bükkmak

mintegy 1000 kat. holdról **eladó**
Szatmár megyében (Szilágysági vasut 635 mentén). Levélre válaszol a tulajdonos:

Un. Jár. Dezső, Budapest, V., Nádor-utca 30.

A VESTA ÁSVÁNYOLAJIPAR R.-T.,

BUDAPEST, Angyalföldi pályaudvar,
szállít addig, míg készletel tartanak:

cséplőgép-olajat .. . 142 K,

motorkező-olajat .. . 180 K,

**henger-olajat (cséplő-
gépekhez) .. . 220 K,**

merev gépszirt .. . 155 K,

100 kg. tiszta súlyért Budapest, Angyalföldi pályaudvarra szállítva, ingyen hordóval, utánvétellel fizetve. 578

Sürgőnycim: VESTALIN, BUDAPEST.

Megjelent az új könyvkatalógus!!!

Ingyen küldi a „Patria“ r.-t. gazd. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

A Kuffner-féle Lundenburgi Cukorgyár R.-T.

sárvári bérgazdasága (Nyitra m.) részére keres

egy pénztárost

(ki egyidejűleg könyvelő és levelező),

**egy gazdasági vezetőt,
egy gazdasági segéget.**

A magyar, német és tót nyelvű bírása mind a három álláshoz szükséges. A gazdasági vezető az iródi szolgálattal látná el. Ő és a gazdasági segéd mezőgazdasági közép- vagy felsőfokú képzettséggel bírjanak, a mezőgazdasági főiskola és a magyar-óvári akadémia növendékei előnyben részesülnek. Ajánlatok életpályával e bizonyítványokkal (melyek nem adatnak vissza) felszerelve, fizetési igények megjelölésével a „Kuffner'sche Lundenburger Zuckerfabriks A.-G.“ in Lundenburg, Mähren címére küldendők. 538

**Gőzekegarnitúra 14 lóerejű,
cséplőgarnitúra 10 lóerejű
és többféle gazdasági eszköz eladó.**

Megkeresések „W. L. 7166“ jelige alatt,
Mosse Rudolf hirdetés irodájához, Budapest. 641

Eredeti importált
amerikai manillazsineg,
kézi kévekötél.

Uj és egyszer használt
**zsákok,
ponyvák.**

**Hazai zsák-
és ponyva-
gyár és kölesönintézet**

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany-János-utca 10.

Sürgőnycim: Nagela Budapest. Vidéki telefon 104-10 és 35-92.

Földhaszonbérleti hirdetés.

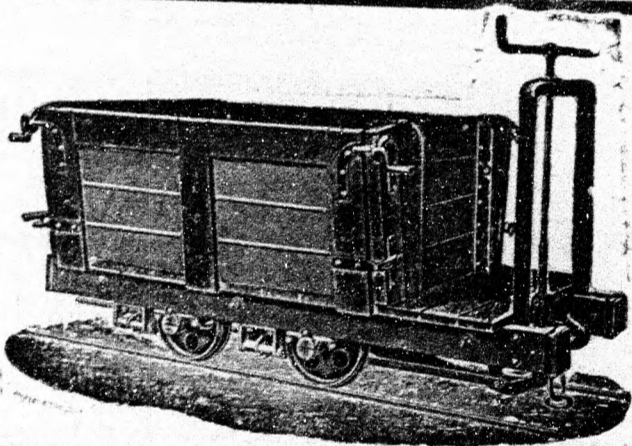
Nógrád megyében, Tótkelecsény községben, egy 10 m. hold belsőség, 470 m. hold szántó, 70 m. hold rét és 350 m. hold legelőből álló mezőgazdasági birtok a rajta levő 720 hl. kontingenssel bíró és 7 hl. napi termelésre finomítóval berendezett mezőgazdasági szeszgyárral a **folyó évi október hó 1-től számítandó 9 év tartamára bérbeadandó.** Ajánlatok tehetők f. évi augusztus hó 15-ig **Tótkelecsényben** (u. p. Alsósztrégova) a **gazdasági intézőség**nél és **Budapest**en (Országház) **B. Rudnyánszky József**nél.

630

**Volt káptalani birtok,
3000 hold bérbeadó,**

4 majorság, elég gazdasági épülettel, uri- és tisztalakkal, a **majorságok földekkel külön-külön is kiadók.** Bőséges holt leltár és szalmakészlettel, szénát pénzért vehet a bérlő. 400 hold ugarral, körülbelül 1000 hold kitünő rét és legelővel. Részletes felvilágosítást komoly érdeklődőknek **az uradalmi gondnokság** ad, **Bozók,** Hont megye.

632

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
Keskenyvágányu Vasutosztálya Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu

Kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket

hozzávaló „manilla” zsineggel

szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Sürgőnycim: Magomobil,

Telefon 4b-15.

Állandó nagy tartalékraktár.

146

Eladó tenyészüszők

25 darab 1½ évestől 2½ évesig, bonyhád-szimmentáli üsző, melyek közül 19 darab telivér szimmentáli bikával be van folytatva, a somodori gazdaságban eladásra kerül. Kérdőzködésre felvilágosítást ad a somodori gazdaság, posta és vasutállomás Somodor-somogyaszaló.

596

URADALOM.

Bihar megye, Furta községhez tartozó **Peres-pusztá**, 1915. évi október hó 1-től 8—12 évre **bérbeadó**.

Területe 3257 kat. hold 1027 □-öl,

melyből szántóföld 2100 kat. hold, a többi kaszáló és legelő. A birtok megtekintésére alólírott ad engedélyt és a felvilágosításokat szóbelileg megadja. Vasutállomástól 13 kilométernyi távolságban van (Berettyóujfalu). Ügynökök kizárva.

622

Dely Imre urad. megbízott.

A cséplési idényre való tekintettel ajánljuk a Cséplési mázsakönyv és Cséplési értesítő

beszerzését, melyeket az alanti terjedelemben, illetve árak mellett, bármilyen mennyiségben azonnal szállít vállalatunk nyomtatványkezelői osztálya.

56. sz. **Cséplési mázsakönyv**, 200 lapos terjedelemben, kiszakítható lapokkal, barna papirkötésben, indígyóval való használatra, darabja — I K 65 fill.

63. sz. **Cséplési mázsakönyv**, 100 lapos terjedelemben, közepén perforálva, kemény, barna papirkötésben, darabja — I K 40 fill.

55. sz. **Cséplési értesítő**, 100 lapos terjedelemben, puha fedéllel, darabja — I K.

Megrendelések a "Pátria" r.-t. nyomtatványkezelői osztályához, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám intéződők, hol az összes gazdasági nyomtatványok is beszerezhetők.

SEDLÁK-féle szabadalmazott

„önműködő“ gabonaszárítótelepeket

tapasztalataink alapján, a már tőlünk bevezetett és javított Pellegrino-rendszer után, mindennemű gabona, kukorica, hüvelyes vetemények, magvak, gubacs és selyemgubók szárítására épít Magyarország, Ausztria, Horvát- és Szlavonország részére egyedül csakis az

ELSŐ HORVÁT GÉPGYÁR ÉS VASÖNTŐDE R.-T., ZAGREB.

Már épített és épülőfélben lévő telepek:

Frigyes főherceg-féle főherceglaki uradalom igazgatósága részére;
Frigyes főherceg-féle frigyesszöldi uradalom igazgatósága részére;
gróf Normann Ehrenfels Gusztáv bizováci uradalom igazgatósága részére;
Bánkúti főhercegi uradalom felügyelősége részére;
báró Gutmann orahovicei uradalom igazgatósága részére;

báró Pfeiffer Kálmán gladnosi uradalma részére;
Kettenbach András ur, ujbánovci (Szerém megye) nagybérlő részére;
Sorger Sándor ur, a Draskovits gróf noskovci uradalom főbérlője részére;
Simeunovics György ur, gomboselöszigeti nagybirtokos részére;
Szerb Földmiveltők Egyesülete m. sz. részére, Mitrovicán. stb. stb.

Saját vas- és ércöntöde. ■ Vasszerkezetek és hidépítés. Malomépités. ■ Silos-telepek. ■ Motorok és turbinák.

Természetes, hogy Pellegrino szárítókat is állítunk elő továbbra is.

Tessék ábrás árjegyzéket kérni, vagy mérnökünk látogatását, magyarázat végett, díjtalanul.

PÓTOLJUK A KÉZIERŐT!!

PLANTAGE

kerekes kézi kapológép.
18" munkaszélességre
állítható.

Répasaraboláshoz ideális eszköz!

PLANTAGE

egyfogatu lókapa.
Minden kapásnövény kapálására és
töltögetésére.

A munka mélysége és szélessége menet-
közben is szabályozható.

Szabadalmazott automatikus

„DEYL“-KAPÁLOGÉPEK

IDEÁLIS MUNKATELJESÍTMÉNY!

MINDENÜTT BEVÁLT!

Egy 3-soros egyfogatu kapológép naponta
6—7 magyar holdat ideálisan megkapál!

ÓRIÁSI MUNKAMEGTAKARITÁS! ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL!

KNOTEK-marokrakó aratógépek
-kombinált fűkaszalók
dült gabonákban is kifogástalanul dolgoznak.

AMERIKAI Ia MANILLAZSINEGET
raktárunkból azonnal szállíthatunk.

Árajánlattal kész-
ségei szolgálunk:

Közgazdasági és Parcellázó

Bank R.-T. Áruosztálya, Pozsony.

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: marhavér és búzatakarmány-liszt. Elsőrendű **hús- és csontképző-takarmány**, proteintartalma 20-22%. Rendkívül nagy hús-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi takarmány sokkal **gazdagosabban értékesül**. Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagy húsalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgálnak.

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.
takarmánygyár vezérképviselői:

Lemberger, Schön és Szász
„sertésbizalmók, Baja.“

Bauer B. Gyula
sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u. 18.

Hollandi és friesmarha

kizárólag tehenészet és tenyésztés céljaira közvetlenül Hollandiából általam szerezhető be.

S. VAN ZAND

Landwirt und Lieferant
von Original-Holländer-Vieh

vorm. **D. Stoppelman & H. van Zand**

Telegramm-Adresse:

Winschoten.

Vanzand, Winschoten.

419

(Holland)

Gazdasági számvetési nyomtatványok

UGYMINT:

ORMÁNDY
KENESE
SUSCHKA
LIPTHAY-FÉLÉBŐL

ÁLLANDÓ RAKTÁRT TART

A „PÁTRIA“ IRODALMI VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, IX. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM (KÖZTELEK)

MINTÁKAT, ÁRJEGYZÉKKEL
MEGKERESÉSRE KÜLDÜNK.

BURGONYÁT

azonnali és későbbi szállításra, legmagasabb áron, készítés mellett **VÁSÁROL**

ELLER IVÁN Budapest, V., Ügynök-utca 24.
Mintázott árajánlatokat kérek.

Bérbeadó birtok.

Délmagyarországban, nagy városok közelében fekvő,
2050 kat. hold területű legelsőrendű,
saját kezelésű uradalmi birtok

f. évi október hó 30-tól 15-20 évre haszon-
bérbe adatik. Kitűnő buza-, kapás- és olajnövény-
talaj, 100 hold dohánytermelés, 26 hold szőlő, kellő
épületek. Felvilágosítást kizárólag a tulajdonos nyújt.
Cím a kiadóhivatalban „610“ szám alatt.

610

Elsőrendű

**kéveköteket, pamutzsákokat, zsák-
zsinegeket és csomagolóköteleket**
szállít gyári áron a

Juta- és Kenderipar Részvénytársaság,
Budapest, V. kerület, Klotild-utca 22. szám.

Kérdezősködéseknél a mennyiség, minőség és méretek pontos közlése kéretik.

Eladás
Vesztek
szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasuti állomásra.
Böhm Arnold
takarmánygyártó
Budapest, VII. ker., Vörösmarty-utca 20.
Telefon: József 41-81.

RATTO
phosphor-pasta
patkányok

teljes kipusztítására szavatosság mellett fizetekben 1 kor., 2 korona és 4 korona.
DETSINYI FRIGYES
Budapest, V., Vilmos-császár-ut. 5. sz.

Ziska József
utóda **Rostály György**
mérleggyáros.
Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 47. Alapítási évi 1872. Telefon 40-12. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérleg, tisztes és szakszerű, valamint gazdasági szerű, híd és marhamérleg. A budapesti, flumel és győri gabonaüzemek szállítója, ugyancsak számtalan nagy földmélom és uradalom szállítója.
Árjegyzék bérmentve.
Használt mérlegek becsületesek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadottak és pontosan eszaktípusúak. Kívánságra utalásba is küldök szívesen.

Sertésenyésztők

figyelmébe ajánljuk: **A sertés Magyarországon**
Irta: Ensel DÖRNER BÉLA.
Ára 7-20 korona.
54 éves tapasztalataim
a hazai sertésenyésztés és hizlalás terén. Irta: Fodor Antal.
Ára 1-60 korona.
A sertéshizlalás.
Irta: Bächer György.
Ára 2 korona.
A sertés javítása
és hizlalása. Irta: Ruffy Pál.
Ára 2 korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakfolyóiratában BUDAPEST IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Vétel

Keresek a Mátra déli lábán urt házat nagy gyümölcsös kerttel. Csak irásbeli ajánlatot kér Wágner A. Budapest, IX., Angyal-utca 7/a.

Akinek új bitorheréje van eladó, legmagasabb árral megveszi Drach Áron és fia Pápa. Kérek mintázott ajánlatot, ha kész leaz. 6830

Anyarozsol, hársfavirágot, kőrishogart, fohérürmöt, nadragulyát, egyéb gyógynövényeket vásárol, mintát kér súlyjegyzéssel Fischer Eidor. Zalaegerszeg. 6876

Tej, tejtermékeket kik Csere tejtételek legbiztosabban és legelőnyösebben elhelyezni óhajtanak süvekesedjenek mielőbb b. megbízásukkal saját érdekében megítástelni. Spitzer Jakab, Budapest, VI., Király-utca 16. sz. 6749

Használt, üzemképes gőzmozgatók, készülékek megvételre keressünk. Szilágyi és Diskant motor-, gépgyár és malomépítész, Miskolc. 6976

Megvételre keressék egy újabb rendszerű, tehát nem régi, teljesen jó karban lévő két gőzmozgatót a hozzávaló ekékkel a egyéb felszereléssel. Ajánlatokat a kiadótáblába a gép részletes leírásával kérem. 7018

Megvételre keressék kevésbé használt, jókarban lévő, kétlokomotív rendszerű gőzmozgatókat. Cím: Lavatka Gyula nagybirtokos, Aponyi Pest megye. 7019

Megvételre keressünk 1 gőzmozgatót, eke, zerekekön nyugvó gépezetű. Ajánlatokat kér ármegjelöléssel Hofmann Ede, Nagyménfőgyháza, u. p. Bicske, Fejér megye. 7021

Vennék Komna tölte gőzmozgatót egy darab 9-11 vagy 13 vasúti, bármilyen gyártmányú jókarban lévő, használt, könnyű ekét. Blayer Lajos, Nagyrábé, Pusztapertény. 6833

Egy hétvasúti jó karban lévő gőzmozgatót, eke asonall megvételre kerestek. Szives ajánlatok gyártmány, hany évig működött és ár megjelölésével kérem aranydíj gazdaság Tomosaranyág címre. 7014

Somkórót, vadpórért keresünk. Árjajlatot Mezőgazdasági Vállalathoz Budapest, IX., Üllői-ut 55. 7085

Gyapjút keresünk előnyös árral. Minta és Árjajlatot küldendő Mezőgazdasági Vállalat, Budapest, IX., Üllői-ut 55. sz. 7087

Burgonyára bármely fajában mennyiség és ár megjelölésével. Schönwald Lipót, Budapest, IX., Lónyay-utca 48. Sörgyőzeim: Kartschonwald Budapest. Telefon: József 23-49. 7089

Magvakat eladunk és veszünk jutányos árral. Mezőgazdasági Vállalat, Budapest, IX., Üllői-ut 55. 7113

Vagontételekben ideit és 6 étkészési burgonyára ajánlatot kérek. Vevő vagyok mák, káposzta, mész és vetőhajdina. K. Komló M. Miksa, Zalaegerszeg. 7111

Birtok kerestek, 1000-1500 holdas, jövedelmező legyen. Ajánlatot megvételre részére Mezőgazdasági Vállalat, Budapest, IX., Üllői-ut 55. sz. 7112

Ne dobja el

mindennemű **gabona-hulladékát**, ugyancsak minden **hereteshulladékát**, minden mennyiségben **vásárolja** 633

SCHÖN S. JAKAB
MAGTISZTÍTÓTELEPE.
UNG.-BROD, Mähren.

Mintázott ajánlat a mennyiség feltüntetésével kérek.

Hogyan kell több és olcsóbb takarmányt termelni ? ?

Erre nézve utbaigazítást nyer Konkoly Thege Sándor dr.: „Szántóföldi szálal takarmánytermelés” című művéből. Ezen 40 képpel ellátott könyv megtanítja Önt arra is, hogy miként tudja gazdaságának egész takarmánytermelését egészségesebb, okszerűbb és jövedelmezőbb alapokra helyezni. Megrendelheti 1 korona 20 fillér előzetes beküldése mellett a „Patria” részv.-társ. könyvostályától, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

A legmagasabb árak!
Jóminőségű

Biborheremagot, Borsót és Babot, Mákot és Mustármagot,

bármily mennyiségben a legjobb árak mellett **veszek, helyszinén átvéve és fizetve.**

Huszár Jenő
maghereskedő 621
Budapest,
U., Bálvány-utca 26.

Bérlés

Keresek egy 500-600 holdas bérléssel, elegendő gazdasági építéssel és uralkaséval. Vasúttal közlekedő és nagyobb városok közelében. Kérek részleteket. Cím: Gross Gyula, Lajtakörnyéky, Moson m. 6872

400 holdas előrendű birtok Bihar-országon gazdasági építéssel, vízimalommal haszonbérbe adó. Vertán Artur, Nagyváradi, Szentjános-u. 55. 6825

Vadászterület, 1800 holdas, Mautner, tornyosóbi uradalma, Üllő, Pest megye. 7014

Bérlendő birtok. Arad m. Talpas község határában, egy lagban, a rendes gazdasági építéssel és lakóházzal ellátva, 1500-2000 kis holdnyi birtok, folyó évi október 1-től haszonbérbeadó. Bővebb felvilágosítást ad Kabdebó Károly, Talpas, Arad m. 7022

Haszonbérbeadó 42 hold szántó, rét, 20 hold erdő kasszáló, 20 hold kútnál legelőjog, nagy iszáló, lakás, város, vasút mellett, telegazdaságra is alkalmas. Bővebbet Balásy tanárnál, Székelyudvarhely, Székelybatalfalván. 7117

1025 m. hold bérlés Hont megyében az Ipolyhoz közel, hátralevő 8 évre bevonulása miatt azonnal átadó, a gabona el van csépelve. Évi bér 6000 K, évi hozam kb. 30 vagon szemeltermény, 60 vagon cukorrépa. Csérellel fedett új elegendő épület, jó 5 szobás bérlői lak., vízvezetékkel a major felszerelve. Szalma, takarmány, szántások, leltárba átadva. Vasuti állomás kőton, Balassagyarmat 7 kilométer. Cím a kiadótáblában. 7110

340
Nedves gabonát is csakis szabadalmazott dobkosárbetételeim alkalmazásánál lehet tökéletesen kicsépelni.
Cím: **KEMÉNY MANÓ és WELLISCH** műszaki üzlet, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. sz.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
Talaj, trágya, abrak, víz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**
Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE. tagoknak az állami díjazásból 10% engedmény.

Benzin pótlókeverék,
mely azonnal gyújt, a motort könnyen indítja és üzemben tartja, per 100 kiló 160 K, helyt raktáramon, utánvételt ingyen fahordóban, vagy 50 K betét ellenében 30 napra díjmentes kölcsön vashordóban.
Fenyő Béla műszaki nagykereskedő
Budapest, V. ker., Csáky-utca 34. szám.
Sürgőnycim: Fenyő Csáky-utca 34.

EMLÉKEIM BOSZNIÁBÓL
Uti elemények, rajzok, eredeti fényképfelvételekkel
Ara bérmentes küldéssel 4 korona 50 fillér,
mely összeg megrendelés esetén előre beküldendő a „Patria” r.-t. könyvkereskedésnek, Budapest, IX., Üllői-ut 25.
Irta: **Várady Géza**
pápai prélátus, cs. és kir. tábori főpap

ELADÓ TRACTOR!
Velty Miklós medgyespusztai gazdaságában, veszprém-alsóörsi vonalon, eladó egy kitünő karban lévő, egy évet használt „BIG-FOUR 30” tractor, teljes felszereléssel. Csak komoly érdeklődőknek nyújt felvilágosítást **VELTY MIKLÓS, VESZPRÉM.**
594

Allatok

Legelszűrendű boayhádi eredeti teheneket, friss borjasokat, hasasokat s tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kullánsul és legelősebb árakon szállít:

Flaschner S. Sándor tehénkereskedő, Törvényesülleg bejegyzett cég. Levél- és sürgőnycim: Budapest, VII., Elemér-u. 17. Telefon: József 38-06. Istállók: Kispeszt, Öllői-ut 4. Telefon: Kispeszt 32. (szajti tel.)

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kullánsul árakon szállítók 5181 FUCHS LAJOS tenyész- és használatkereskedő Újpest, István-tér 10. Sürgőnycim: Fuchs Lajos. Telefon 130-19.

Vöröstarka tinó és üsző

teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi ügyintézés jármos és beállítási árak szállítására vállalom.

Kitűnő friss fejőstehenek előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthetők kitélezettség nélkül. Vevőteljesítése szerint választhat. 4735 Henrik Ignác fia, Nagyzestmihály, Vas megye.

Hollandi és friesmarha.

GOUDBERG FIVÉREK marhakereskedők, Maastricht (Holland), mindenfajta hollandi és friesi tej- és tenyészállatok szállítására ajánlkoznak. Cim: GOUDBERG, Maastricht. (Holland.) 617

A szenttamási gazdaságból állandóan eladásra kerülnek fiatal bonyhádi hasastehenek és két éves bonyhádi tenyész bikák

Muraközi hidegvérű (nori) Igás tenyész kancák, választott csikók és tenyész mének

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom a a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Cimem: IDŐSB HEINRICH MÖR lóvásárló ügyvédsége CSAKTORNYA (Muraköz). Törv. bejegyz. cég. Sürgőnycim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban-Telefon: 33. szám.

Sertésmiskarolás

a u. é. gazdálkodóknak tudomására hozom, hogy sertéseket miskarolni meg lehet és, hárhoz címegyek. FRANCISCS JÁNOS sertésmiskaroló, Kaposvár, Zrínyi-utca 17.

PAJZS GYULA orsz. lószakfővezető

telivér szimmentáli tenyésztetőben 4000-5000 liter évi tejhozamú családokból származó

telivér bikák

vannak eladásra felállítva. A tehénészet törzsének évi átlagos tejhozama 3614 liter, 3-94% zsírtartalommal. Az egyes anyáállatok tejhozamára, a zsírtartalomra és a takarmány értékesítésére vonatkozó, a fejmegyei tejellenőrző egyesület által szolgáltatott adatok és zsírvizsgálatok rendelkezésre állnak. Vasut- és hajóállomás: RÁCALMÁS, Fejér megye. 5978

és eredeti hollandi és frieslandi tehenek és bikák. Állandóan van eladásra felállítva 80-100 drb kiváló szép, tenyésztésre alkalmas, részint nagyhasas, legnagyobb részint már nálam leborjózott fiatal bonyhádi tehén. Érdeklődőknek Köhn József, Budapest, VII., Rottenblut-utca 60. szívesen ad levélbeli bővebb felvilágosítást és előzetes értesítésre Kunszentmiklós-Tass vasúti állomásra kocsi is küld

Vegyések

Széna és szalmavetelt követő minden mennyiségben a legelősebb árak mellett Wagner A., Budapest, IX. ker., Angyal-utca 7/a. 5918/a

Bérszántást vállalok Fowler gépekkel oly gazdaságok részére, ahol 10 km. távolságban 2500-3000 m. holdnyi terület biztosították a gécek részére. Felvilágosítással szolgál Hecht Adolf, Nagyzestmihály, Trencsén megye. 6928

Bérszántást, motorral sekély-, stántásra, nagyob területre keres Mautner tornyosólbi uradalma, Öllő, Pest megye. 7015

Dr. Nagy Sándor gáteri (Pest megye, Kiskunfélegyháza és Csurgó körüli) gazdaságában 500-600 kat. hold bérszántásra adatik. Vállalkozók kéretnek ajánlataikat sürgősen megírni. A szántás azonnal megkezdhető. A talaj igen könnyű munkálata. 7060

Gőzcseplőgépek tulajdonos vállalkozó cégünk részleges részvételre nagyobb uradalomban esetleg kiegészítő cseplőt is vállalunk. Értekezni lehet Spitzer Testvérek, Heves. 7089

Szénát, szalmát

bármely mennyiségben legjobb árban értékesítünk.

Mezőgazdasági Értékesítő Vállalat, Budapest, Öllői-ut 55. 596

Eladás

Szuperfoszfátot Hont, Bars, Esztergom megyékbe a legjutányosabban szállít: Beteczel-ler Jenő, Ipolytsg. 6518

Lokomobilok, cseplőgépek, motorok, használt és kijavított állapotban, kedvező feltételekkel kaphatók: Fehér Miklós gépgyár részvevő társaság, Budapest, V. Vél-ut 80. Érdeklődők kérjenek rakétáimutatást. Cserélteteket csakis Allamgépgyári új gépek vásárlása esetén kötünk. 6594

Aratóbocskor munkások és részére, szavatolt jó minőségben azonnal szállítható. Schönb-feld, Budapest, X. ker., Állomás-u. 6. 526

Gőzcseplőkészletek minden nagy-ságban, magánjárók, benzín-, nyersolajmotorok, 25 szivógépmotor, lokomobilok gyártilag javítottan, új szalma-kazalozók részieszfűtőszere szállít: Seifried Hugó, Budapest, VI., Forgách-u. 14. 6596

Eladó birtok, Budapestben egy örvényra, vasúti állomással Felesuton, Fejér megyében, eladó egy 42 kat. hold kisirtok, csepos iaktóházal, istállókkal, 9 kat. holdnyi igen jó karban lévő szőlővel, gazdasági felszereléssel és Állatállomány-nyal. Cim: Theodorovits Ferenc, Felesut. 6896

Ajánlunk a gazdálkodóknak 100 koronáért, prima libor-magot 120 koronáért, vetni per 100 kilogramm, vasut Pápa, prompt szállításm. Megrendel-hető Drach Áron és Fia cégél, Pápa. 6921

Cseplőgépek, elevatorok, 54-70-80 gyártmány, ócska, de használ-ható állapotban, továbbá külön-féle széles új kazalozók kapha-tók, míg a készlet tart. Cim: Kilyés Károly, Miskolc, Zsolnai-kapu 17. 6923

Előnyös kisbirtok, magyar hold, jó buatermő, eszid fenné-alk, szép, lakható tanyával, mindenre alkalmas, Pesthez közel, fővonalon eladó. Péter János, Pásztó, Kossuth-u. 633. Heves megye. 6922

Eladó traktor. Velti Miklós medgyespusztai gazda-ságában, Veszprém-Alsóórú vo-nalon, eladó egy kintűs karban lévő, egy évet használt „Big-Four 30” traktor, teljes felsze-reléssel. Csak komoly érdeklő-dőknek nyújt felvilágosítást Velti Miklós, Veszprém. 594

Egy Kemna J. gőrcseplőgép-ről egy hatos ezo egy-évi használat után azonnal eladó. Cim: dr. Debrecezi Lajosné szolgabíró neje, Békéscsaba, Árpád-sor 12. 6922

Egy alig használt Hofherr-Schranz herofjűt cseplő-és új amerikai négyzetlőgép (tengeri) üzemkészbítés foly-tán, jutányos áron eladó. Ugyan-csú szép, 172 magas Nontus mőn 3 éves 3000 K-ért eladó. Cim: Hirschenhauser Testvérek, Pádé. 7011

Gőzeke, kétegprendszerű, jó-karban, tökéletesen üzemképes, mélyáratu grubber-rel ellátott négyzetű és sekély-járatu haterű ökövel, továbbá osztorgapaddal, furógéppel emelőszággal, 2 drb amerikai emelővel és mindenféle, a ren-des javítások szükéges esz-közökkel és eszerekkel, a társulat feloszlása miatt eladó és két létén belüi üzemben megtekinthető. Bővebb felvilá-gosítást nyújt Weiss Fülöp nagybőrlő, Harstfuss. 7012

Rőzgálc eladó. Cim: Mautner tornyosólbi uradalma, Öllő, Pest megye. 7013

Birtok, Vas megyében 400 hold földet jők, házikozalés-ben, házikozalés miatt, örökáron eszleg bérlő is kaphó. Cim: Orr. Pálffy Géza, Károly-major, posta Ostffyasszonyfa pályaudvar. 7079

Szénaprések eladók. Mező-gazdasági Vállalat, Budapest, IX., Öllői-ut 55. szám. 7080

Lóherelucerna ólomzárolt magot és min-dentféle vetőmagot legjutányo-sabb árban szállít Drach Áron és Fia, Pápa. 7081

Takarmánylisztet a Anlok 100 méter-méretű, vasut Pápa, csak mel-kül azonnal szállítva 42 korona per 100 kg. Kivánatra minitét kld Drach Áron és Fia, Pápa. 7082

Birtok eladó. Pest melletti 500 holdas uradalással 50 hold szőlővel. Közvetlen ki-szárva. Bővebbet Mezőgazdasági Vállalat, Budapest, IX. ker., Öllői-ut 55. 7086

Annatelepi gazdaság feloszlá-sa miatt felszerelés eladó: Kom-bináti répaevetőgép, Hofherr és Schranz gyártmányú kultivátor, trőr, rosta, trágyaszívattyú, takarmánytöltő, burgonyamő-ső, féligőzlésű hintő, Jost író-gép, íródal felszerelés, nagyobb és kisebb tejtű, 25 q mü-trágya. Bővebbet Feloszlóman-n-féle tejjárási berendezési vállalat, Budapest, V., Síp u. 27. 7104

Ki volna hajlandó egy 17 holdas parlagon álló birtokot Bal-ton közelében megvenni, vagy bármily művelésre 10-12 évre átvenni. Megkeresések Butjár Ágoston, Jászladány. 7126

Gőspeltetők és nagybirtok-osok figyelembe. Három magánjáró-és gőzcseplőgarnitúrám, szalma-, szén- és fa-tüzeléssel, modern gépek, cseplési üzemben megtekinthetők. Eladásra vagy bércseplésre aján-lom személyzettel, aug-10-től. Vadóc Károly, Töplya. 7125

Jóállás a biztos eredményért

Törvényes név és védjegy szabadalom.

Rottler Oszkár nagybecs-keresi főkapitány fajbaromfi-tenyésztő-nek tulajmánya a PATKÁNYIN tökéletes patkányirtó szer (nem mérge) emberre átlátra cseppet sem veszélyes. Főtitul minden név patkányirtó szer. 1 doboz ára 2 kor., mely elég 120-150 patkány kiirtásához. Ismertető leírtát, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gaz-dságban hány doboz haszná-landó a teljes kiirtáshoz, kérsere nygven kld Rottler Oszkár főkapitány Patkányin gyár-nak vezetőségére, Nagybocskorokan. Teljesen biztos írtásért jóállás! 726

Szilárd Gyula, a csekvári földm.-lak. tanárnak

gyakorlati kézikönyvel: Takarmányozástani a legújabb elméleti és gyak-tanoretek alapján. K 4.- Kötve K 5.-

Mezőgazdaságtan. I. Általános és különleges nö-vénytermelés. Fűve K 4.- Kötve K 5.-

Mezőgazdaságtan. II. Állattenyésztés. Csvelévtel. Fűve K 4.-, Kötve K 5.-

Szőlő és pincze. 71 ábrával. Fűve K 4.-, Kötve K 5.-

Vezérfontal felvételtes mező-gazdasági oktató-sához. Fűve K 2.-

Szőlőművelés és borgazda-ság. K 10.- Kötve

A pinczegazdaság mellék-termé-keinek értékesítése. Fűve K 1.50

Kaphatók a „Pétra” részv.-társ. könyvkereskedésében Budapest. IX., Öllői-ut 25. sz. (Kötetek.)

Szénát, szalmát, lucernát, lóherét és zabosbűkkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpreléshez modern 10-és gősprelein adom. Széna- és szalmakötő-gépek szüké-ges legfinomabb minőségű hasz-nálógarnitúrát, aug-10-től. Vadóc Károly, Töplya. 7125

Ajánlatok: Schreier Béla takarmánygyártó Budapest, Népszínház-u. 33. Telefon: József 20-52.

Herecséplőgépek,

továbbá mindennemű herefejű-és tisztítógépek legkifinomabb szerkezettel, előnyös ár és fiat-tel módoratokkal eladásra aján-ltatnak: Szűcs Ödön, Buda-pest, VI., Nagymező-u. 66. sz. a. cég által. 6936

Használt kétegépes gőzeke eladó.

A készlet 1911. évben ké-szűl és 20 H. P. Felszere-lése 1 négyes melyítőke, 1 hatvasú sekély szántóke, lakókocsi, 2 vízhorodkocsi, szivattyú. Ajánlatok „Kész-penz” jel alatt e lap kiadó-hivatalába kéretnek. 6765

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Világbiú szabadalom 18 államban. STÁDEL-TORKOS FÖLDMÉRO-TALIGA kapható 7200

Stádel gépgyárban, Győrött Aratók élelmezésére

zsirt, sózott és füstölt szalonnát szállít a

„HÁZTARTÁS” fogyasztói szövetkezet Budapest, IX., Boráros-tér 6.

Gyermekkosci és kosáráru gyári raktár.
 Guttman F., Budapest, VI., Teréz-Körut 3/K. Telefon 167-98.
 Az ország legnagyobb gyermekkosci és kerti butor raktára.

Mindennemű gyermek-kocsik K II-től feljebb.
 Gyermekágyak.

Kérjen nagy képes árjegyzéket bérmentve.
 Vidéki rendeléseket pontosan és gyorsan eszközölünk.
 Vessző- és nádból szabályozható heverők és tengerparti sátrak.

Kerti butorok :: Kerti ernyők :: Vasasztalok legolcsóbb árban kaphatók.

Kupé- és utazókosara.
 Nyugágyak K 6-tól feljebb.

Megjelent az új Könyvkatalógus! Innyen küldi a "Patria" r.-t. Könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez.

Vevők állandóan előjegyezve!

Aratóbocskor

munkások és hadifoglyok részére, szavatolt jó minőségben azonnal szállítható. Schönfeld, Budapest, X., Állomás-u. 6. 528

Gőzeke-bérszántás!

Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását szőlő- és gyümölcsöstelepekhez, valamint győptörést elvállal!

IZERI IZSÁK GYULA
 " " gőszántási vállalata " "

BUDAPEST — KELENFÖLD.

A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

STAHEL ÉS LENNER
TRIÓR-ÉS LEMEZLYUKASZTÓGYÁR
 Budapest, VI., Angyalföld, Országbíró-utca 44-46.

A monarchia egyedüli gyára, mely évtizedek óta kizárólag triórok és lyuk. lemezek gyártásával foglalkozik. Ajánljuk trióreinket marott hengerlemezekkel minden gabona tisztítására.

5 kiló nyersternény beklúdzása mellett különleges triórt készítünk. Bárhol is szerez be triórt, kérjen kifejezetten STAHEL ÉS LENNER-féle gyártmányt. Törökrosták és mindenféle gőzcseplőgépsziták, zink-, vas-, vagy acéllemezből. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tarlóhántásra: négyvasu ekéket, 6- és 8-vasu kultivátorokat, továbbá elsőrendű egy- és többvasu ekéket, különféle boronákat, hirneves, „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbatrágyázó „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, láncos műtrágyaszórókat, rostákat,

szüretelő eszközöket stb. szállít:

„RÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. Mosonban.

Főraktár: Budapest.
 Filialraktárak: Debrecen, Temesvár, Kaposvár, Szahadka.

Allást keresők

Szeszgyárvezetői Allást keres... Szeged, hosszú mezőgazdasági és ipari szeszgyári gyakorlattal.

Oktober 1-i belépésre meg... Budapest, 28 éves, akadémiát végzett.

izletesen jól főz, a konyhai... Budapest, 15 éves, konyhai gyakorlattal.

Földmivesszkeiket végzett... Budapest, 49 éves, földmivesszkei végzettséggel.

Műkertész, korosabb, erős... Budapest, 20 éves, műkertész végzettséggel.

20.000 K készpénzzel, nagy... Budapest, 50 éves, gazdasági gyakorlattal.

Intéző, okl. gazda, 25 éves... Budapest, 25 éves, okl. gazda.

Gépész Allást keres olyan... Budapest, 40 éves, gépész végzettséggel.

Szeszgyárveető, több évi... Budapest, 35 éves, szeszgyárveető végzettséggel.

Könyvelő vagy számviteli... Budapest, 30 éves, könyvelői végzettséggel.

Intézői keres a gazdasági... Budapest, 30 éves, gazdasági gyakorlattal.

Hosszu gazdasági és keres... Budapest, 40 éves, gazdasági gyakorlattal.

Tehenészgazda, ki a tejke... Budapest, 40 éves, tehénészgazda végzettséggel.

Gazdatiszt, 40 éves, izz. val... Budapest, 40 éves, gazdatiszt végzettséggel.

Hadmentes gazdasági mind... Budapest, 35 éves, hadmentes végzettséggel.

Intézői Allást keres szeptem... Budapest, 35 éves, intézői végzettséggel.

Gazdaságban nevelkedett 3... Budapest, 30 éves, gazdaságban nevelkedett.

Szakképzett bográr, ki aszt... Budapest, 35 éves, szakképzett bográr.

Egy fiatal gépész végzettsé... Budapest, 25 éves, gépész végzettséggel.

100.000 K biztosítékkal ren... Budapest, 45 éves, 100.000 K biztosítékkal.

Földmivesszkeiket végzett... Budapest, 45 éves, földmivesszkei végzettséggel.

Szeszgyárveető Allást keres... Budapest, 35 éves, szeszgyárveető végzettséggel.

Intéző, szakképzett, hosszú... Budapest, 35 éves, szakképzett, hosszú gyakorlattal.

Bognármesteri gazdaságra... Budapest, 35 éves, bognármesteri végzettséggel.

Főkertész, 50 éves, nő, fel... Budapest, 50 éves, főkertész végzettséggel.

Kertész, ki a dísz-, gyümölc... Budapest, 35 éves, kertész végzettséggel.

Földbírtok vezetését elfűll... Budapest, 35 éves, földbírtok végzettséggel.

Főkertész, 25 évi praktissal... Budapest, 25 éves, főkertész végzettséggel.

Gyakorlati gazda, mélegképes... Budapest, 35 éves, gyakorlati gazda.

Kertész, konvenióes állást... Budapest, 35 éves, kertész végzettséggel.

Földmivesszkeiket végzett... Budapest, 27 éves, földmivesszkei végzettséggel.

Kertész, nő, kisfaladú, ki a... Budapest, 35 éves, kertész végzettséggel.

Ispáni Allást keres kisebb gaz... Budapest, 35 éves, ispani végzettséggel.

Háziaszonytamaszul, vagy... Budapest, 45 éves, házaszonytamaszul.

Intézői vagy földmivesszke... Budapest, 35 éves, intézői végzettséggel.

Háziaszonytamaszul, vagy... Budapest, 45 éves, házaszonytamaszul.

Háziaszonytamaszul, vagy... Budapest, 45 éves, házaszonytamaszul.

Állatok Szűzességű, egy éveseket... Budapest, 35 éves, állatok végzettséggel.

GŐZMIVELÉS.

Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek szántását épügy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez eivállal

WOLFF ERNŐ GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ BUDAPEST-KELENFÖLD.

BAUER B. GYULA SERTÉSBIZOMÁNYOS Budapest, VIII., Bezerédi-u. 10.

Sovány és hizott SERTÉSEKET a legmagasabb áron értékesít.

Feloztatás folytán 15 drb... Budapest, 15 drb feloztatás folytán.

Lincolnshiri sertések. Kere... Budapest, Lincolnshiri sertések.

Janttyik testvérek számadob... Budapest, Janttyik testvérek számadob.

Eladó 30 drb pirosarka tejelő... Budapest, 30 drb pirosarka tejelő.

Eladó 30 drb pirosarka tejelő... Budapest, 30 drb pirosarka tejelő.

Angol arabs fekete kanca... Budapest, Angol arabs fekete kanca.

Egy pár magyavérű arabs... Budapest, Egy pár magyavérű arabs.

Eladó egy muraközi mén és... Budapest, Eladó egy muraközi mén és.

Eredeti szimmantli, gyönyör... Budapest, Eredeti szimmantli, gyönyör.

Foxterrier 8 hetes kutyaköly... Budapest, Foxterrier 8 hetes kutyaköly.

Eladó 50 darab 4 éves, 50 darab 3 éves, 50 darab 1 éves

fehér erdélyi ökörborjú.

Cim a kiadóhivatalban „631“ jel alatt.

Hollandi és friesmarha

kizárólag tehenészet és tenyésztés céljaira köztvetlen Hollandiából beszerezhető.

Bővebb felvilágosítást ad: HOLLANDISCH-UNGARISCHER KOMMISSIONSHANDEL

Iroda: Budapest, IV., Károly-körút 2. II. 4. Telefon 179-04.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjakokat és tenyészvikákat, bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok

KLINGER MOR tenyész- és haszonállat-kezelő Kispeszt. Lakás és istállók: Kispeszt, Kölcsey-u. 5. szám. Levél- és stírgyőrcím ugyanott. Telefon Kispeszt 35. Saját házbán.

Advertisement for ZSÁK ÉS PONYVA GYÁRA BUDAPEST, MANILA-kéveket, SZŐLÖKÖTÖZŐ-FONALAK, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-VÁLLALAT.

IMPERATOR

**mütrágyaszórával egyesített sorbavető- és sorba-
trágyázó egyetemes vetőgépeink**

értékes előnyei a jelenlegi viszonyok
mellett különösen fontosak.

Az e géppel elérhető:

egyenletes vetés,

valamint a

mütrágya sorbavetése

a vetőmag és mütrágya nagyfoku megtakarítását

eredményezik, miáltal oly mértékben emelik ezen egyesített vető-
gépeink gazdaságos alkalmazását és használhatóságát, hogy az

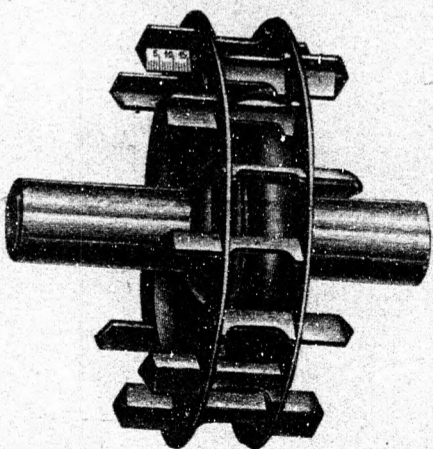
IMPERATOR már az első idényben kifizeti magát, hisz qualitativ
munkateljesítményével a jó termés oly fontos előfel-
tételeit biztosítja, melyeknek értékét minden gyakorlati gazda kellőképen értékelni tudja.

EREDETI

MELICHAR

EREDETI

„UNIKUM DRILL“

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejltő
tökéletességüknel és jó munkateljesítményüknel fogva
világhírnévre tettek szert.

Több mint 68 000 eredeti MELICHAR vetőgép üzemben!

Ovakodjunk utánzatoktól!

Érdeklődőknek készsággel küld részletes ábrás leírást:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND,**
Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.